Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**
1. Inleiding **5**
1.1 Aanleiding 5
1.2 Doelstelling 5
1.3 Wat is een structuurvisie? 5
1.4 Proces structuurvisie 6
1.5 Opzet van de structuurvisie 6
1.6 Leeswijzer 7
Deel A **9**
2. Aanzet tot de visie **11**
3. Coevorden in breder perspectief **15**
3.1 Regionale initiatieven met een internationaal/ nationaal ambitieniveau 15
3.2 Regionale initiatieven met regionaal ambitieniveau 19
4. Visie op hoofdlijnen **21**
5. Beleidskeuze per thema **25**
5.1 Inleidend hoofdstuk 25
5.2 Landschap, natuur en cultuurhistorie 31
5.3 Werken 39
5.4 Wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen 47
5.5 Toerisme en Recreatie 55
5.6 Infrastructuur 63
5.7 Milieu, klimaat en energie 75
5.8 Water 81
6. Ontwikkelingsperspectief stad en grote kernen **87**
6.1 Stad Coevorden 87
6.2 Dalen 93
6.3 Oosterhesselen 97
6.3 Aalden/Zweeloo 101
6.4 Sleen 105
6.5 Schoonoord 107
Deel B **109**
7. Uitvoeringsprogramma **111**
7.1 Realisatie van gemeentelijke ambities 111
7.2 Economische haalbaarheid 116
7.3 Uitvoeringsprogramma 116
Begrippenlijst **121**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Coevorden ligt in het zuidoosten van de provincie Drenthe aan de grens met Duitsland. De gemeente bestaat voor het overgrote deel uit landelijk gebied. Ontwikkelingen en schaalvergroting van agrarische bedrijven concurreren in dat landelijk gebied vaak met de ontwikkeling van andere functies, zoals natuur, recreatie, niet agrarische bedrijvigheid en wonen. Het is daarom van groot belang in de gemeente om de belangen tussen alle gebruikers af te wegen, het gebied door ontwikkeling leefbaar te houden en toch de ruimtelijke kwaliteit te behouden en waar mogelijk zelfs te verbeteren.

Op 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijk ordening in werking getreden. Waardoor het verplicht is voor gemeenten om één of meerdere structuurvisies vast te stellen voor het gehele grondgebied van de gemeente. Dit is ook de reden van de gemeente Coevorden, om een structuurvisie voor haar grondgebied te maken. In deze structuurvisie, genaamd Structuurvisie Coevorden 2011-2021, wil ze de belangen van haar gebruikers afwegen, om te komen tot een zorgvuldige visie waarin alle kwaliteiten van de gemeente zoveel mogelijk tot zijn recht komen.

1.2 Doelstelling

De Structuurvisie Coevorden 2011-2021 geeft een strategische ruimtelijke visie op de ontwikkelingen van het grondgebied van de gemeente Coevorden voor de komende 10 jaar. We geven hierin aan waar ruimtelijke ontwikkelingen worden voorgestaan en hoe deze worden gerealiseerd. Hiermee willen we helderheid verschaffen. Deze helderheid is gewenst voor de inwoners, ondernemers en andere partners in de gemeente.

We beoogen met het maken van de structuurvisie meerdere doelen te bereiken:

- Integrale visievorming voor de lange termijn;
- Bijeenbrengen en afwegen van belangen (inhoudelijk en procesmatig);
- Toetsings- en inspiratiekader voor ruimtelijke beslissingen;
- Basis voor uitwerking in juridisch-planologische kaders (zoals bestemmingsplannen).

1.3 Wat is een structuurvisie?

De structuurvisie wordt vastgesteld door de gemeenteraad en is alleen bindend voor de opsteller, in dit geval de gemeente. De structuurvisie is een strategisch beleidsdocument met een uitvoeringsparagraaf, waarin de gemeente haar beleid vastlegt en inzicht biedt in de wijze waarop zij haar voornemens denkt te realiseren. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen en de hoofdzaken van het uit te voeren beleid. De visie is sturend bij de overige sectorale

plannen. De sturende rol betekent bijvoorbeeld dat als een ontwikkeling niet past binnen het geldende bestemmingsplan, maar wel voortvloeit uit de structuurvisie, voor deze ontwikkeling een nieuw bestemmingsplan kan worden opgesteld.

1.4 Proces structuurvisie

In 2009 is de gemeente Coevorden gestart met een proces om te komen tot een structuurvisie voor de gehele gemeente. In februari 2010 zijn de randvoorwaarden voor, zowel inhoud en proces, vastgelegd in een door de raad vastgestelde startnotitie.

Als eerste stap in het proces is de Verkenningennota opgesteld. In dit document is themagewijs een beleidsinventarisatie en gebiedsanalyse gemaakt. Daarnaast is er ingegaan op de trends en ontwikkelingen die spelen per thema. Na consultatie van en/of overleg met de verschillende overlegpartners is de Verkenningennota door burgemeester en wethouders vastgesteld in augustus 2010. Deze Verkenningennota is een belangrijke basis geweest voor het verdere proces van de structuurvisie.

De stap die hierop volgde was het proces van de visievorming, met als einddoel het Visiedocument. Om daar toe te komen zijn eerst de sterke- en zwakke punten en kansen en bedreigingen, in de vorm van een SWOT-analyse, voor de gemeente Coevorden op een rijtje gezet. Daarna zijn om de discussie los te maken en een verruiming in het blikveld te bewerkstellingen, drie scenario's uitgewerkt. Het Visiedocument is samen met het ontwikkelingsperspectief voor de stad Coevorden en de grote kernen en het uitvoeringsprogramma uitgewerkt tot het Voorontwerp Structuurvisie Coevorden 2011-2021.

Na de ter inzage ligging van het voorontwerp zullen de reacties worden verwerkt en zal de structuurvisie nogmaals ter inzage komen te liggen als Ontwerp Structuurvisie. Deze zal door de raad worden vastgesteld.

1.5 Opzet van de structuurvisie

Om het document leesbaar te houden, wordt deze structuurvisie opgedeeld in twee delen.

Deel A: Visie

In deel A wordt vanuit een bondige analyse een visie geformuleerd op het plangebied van de gemeente Coevorden. Deze visie bestaat uit een visie op hoofdlijnen, beleidskeuzes per thema en het ontwikkelingsperspectief van de stad Coevorden en de grote kernen van de gemeente. Deel A vormt een afwegingskader, maar tegelijkertijd ook een inspiratiekader voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Deel B: Uitvoeringsprogramma

In deel B wordt allereerst een beeld geschetst van het vigerende gemeentelijke beleid op de verschillende beleidsthema's. Het vigerende beleid draagt immers bij aan het realiseren van de visie. Daarnaast worden de ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit de visie benoemd. Hieruit formuleert de gemeente welke concrete projecten en plannen op korte, middellange of lange termijn richting uitvoering worden gebracht, wat hierbij de rol is van de gemeente en met wie wordt samengewerkt. Het uitvoeringsprogramma zal periodiek door de raad worden geactualiseerd en geeft daarmee steeds voor een bepaalde periode weer, op welke wijze de visie tot uitvoering wordt gebracht.

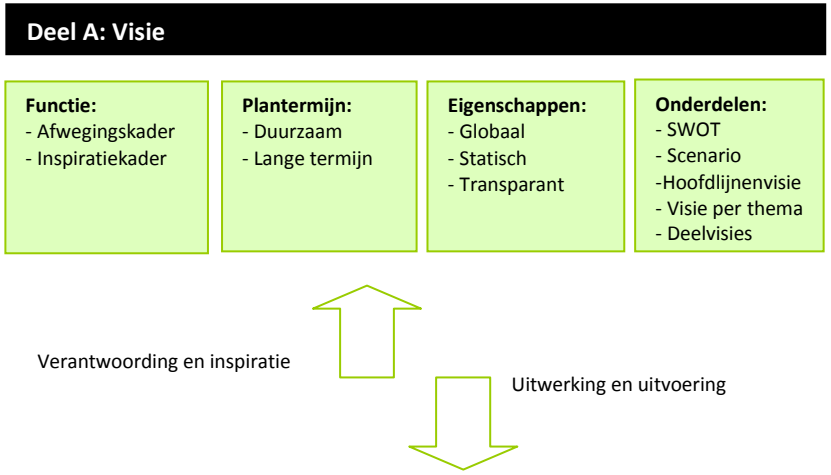

1.6 Leeswijzer

De structuurvisie is zoals hierboven al aangegeven opgebouwd uit twee delen (A en B). Het document begint in hoofdstuk 1 met een inleidend hoofdstuk. Wat is de aanleiding en waarom wordt er een structuurvisie gemaakt? Wat willen we er als gemeente mee bereiken en hoe verloopt het proces van de structuurvisie precies? Dan begint Deel A waar hoofdstuk 2 het begin van vormt. Dit hoofdstuk gaat in op de aanzet tot de visie. Om tot de visie te komen, zijn er twee belangrijke stappen aan vooraf gegaan. Het maken van een SWOT-analyse en het uitwerken van drie extreme scenario's voor de gemeente. Hoofdstuk 3 zet Coevorden vervolgens in een breder perspectief, van welke regionale, nationale en internationale aspecten maakt Coevorden een onderdeel uit. Daarna volgt in hoofdstuk 4 de visie op hoofdlijnen, die vervolgens per beleidsthema wordt uitgewerkt in hoofdstuk 5. De stad Coevorden en de grootste kernen willen we in de visie nog verder uitlichten, om die reden is er ontwikkelingsperspectief voor deze kernen en de stad gemaakt. Hierop wordt ingegaan in hoofdstuk 6. Dan komen we aan bij Deel B van de visie en hierin vormt hoofdstuk 7 het enige en laatste hoofdstuk, waarbij nader wordt ingegaan op het uitvoeringsprogramma van de visie.

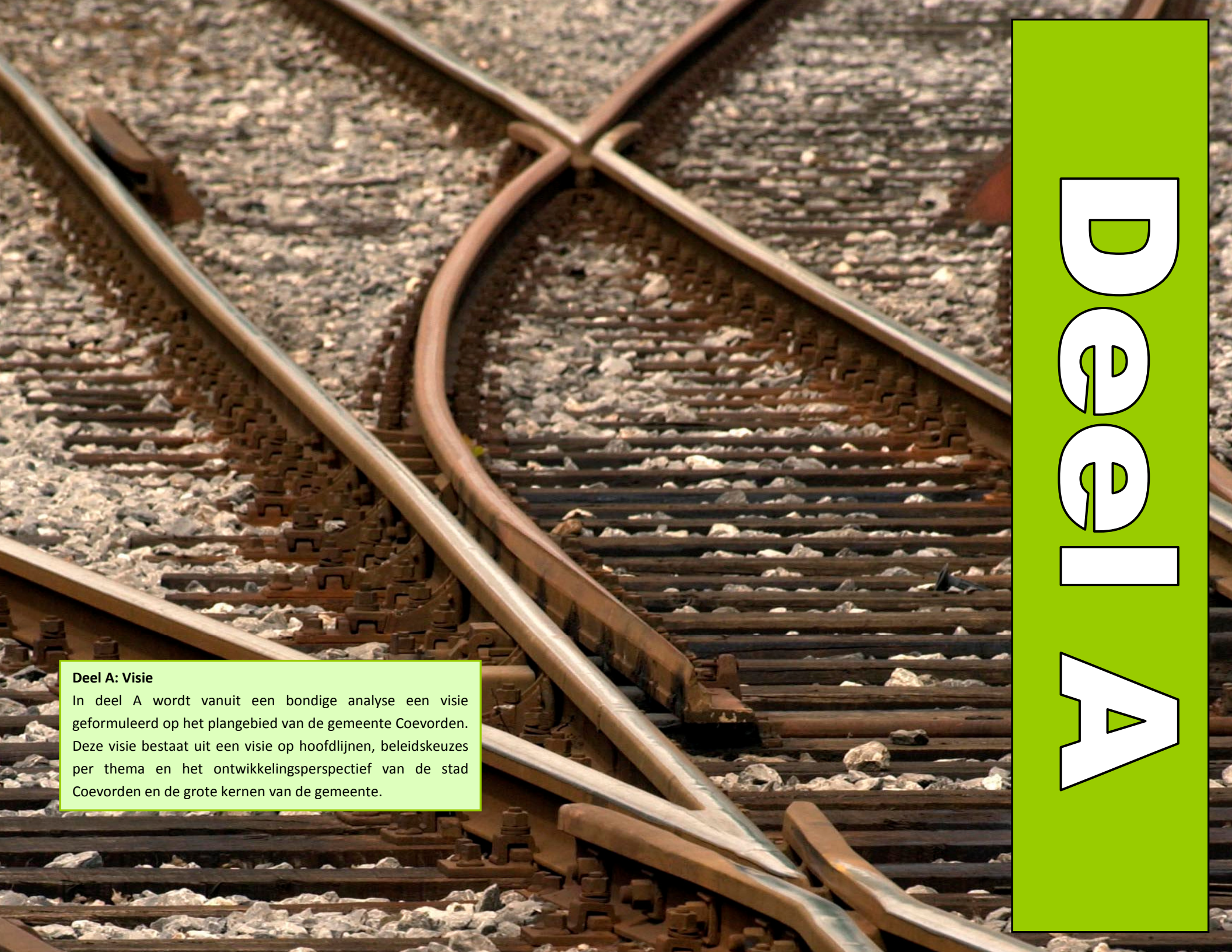

Deel A

Deel A: Visie

In deel A wordt vanuit een bondige analyse een visie geformuleerd op het plangebied van de gemeente Coevorden. Deze visie bestaat uit een visie op hoofdlijnen, beleidskeuzes per thema en het ontwikkelingsperspectief van de stad Coevorden en de grote kernen van de gemeente.

SWOT-analyse	
Sterk	*Zwak*
1. Landschap *-uniek beekdalenlandschap,* *-waardevolle escomplexen,* *-randveenontginningen,* *-twee belvedèregebieden,* *-grootschalige natuurgebieden.* 2. Cultuurhistorie *-uniek bodemarchief.* 3. Vestingstad Coevorden 4. Lage milieuproblematiek *-zuivere lucht,* *-schone bodem,* *-weinig geluidhinder,* *-aandacht voor duurzaamheid.* 5. Veel en gedifferentieerd aanbod aan recreatiemogelijkheden *-hoog aantal overnachtingen,* *-goed aanbod van voorzieningen,* *-goed aanbod fiets en wandelpaden,* 6. Bereikbaarheid *-via weg, water en spoor (trimodaliteit) voor zowel goederen als personen* 7. Leefbaarheid *-leefbaarheid kernen,* *-goede sociale cohesie in kernen,* *-ontmoetingsfunctie in elke kern.* 8. Variaties in woonmilieus *-landelijk wonen,* *-variatie in landschap,* *-dorpse gezelligheid in de kernen,* *-balans tussen wonen en groen,* *-blijvende vraag zanddorpen* *9.* Mogelijkheden voor waterberging	1. Landschap - te weinig aandacht *voor landschap natuur en cultuurhistorie in beleid* *-cultuurhistorie onvoldoende geconserveerd,* *-kwaliteiten onvoldoende zichtbaar,* *-onvoldoende relatie met economie en R&T,* *-uitbreiding dorpen cultuurhistorisch niet logisch,* *-landschappelijke inpassing bedrijventerreinen,* *-schaalvergroting tast landschap aan,* *-verandering landschap en natuur passen niet altijd binnen de oude structuren.* 2. Weinig hotels 3. Imago *-stad Coevorden.* 4. Voorzieningen op R&T niveau *-kwaliteitsachterstand.* 5. Capaciteit ontsluiting stad Coevorden beperkt *-ontsluiting van Coevorden noord en zuid door OV,* *-ontsluiting bedrijventerreinen Coevorden zuid,* *-rangeren goederentrein op Coevorden CS,* *-capaciteit spoorbaan,* *-beperkte diepte en breedte waterweg* 6. Kwaliteit van voorzieningen *-verouderd,* *-basisvoorzieningen niet overal* 7. Verouderde bedrijventerreinen *-veel leegstand* *-te weinig profilering* *8.* Beperkte uitbreidingsmogelijkheden in de kernen *-beperkte doorstroming op de woningmarkt,* *-lokaal een verouderd woonbestand,* *-teveel eengezinswoningen.* 9. Leefbaarheid in sommige delen van de stad Coevorden

SWOT-analyse	
Kans	*Bedreiging*
1. Promotie/marketing *-cultuurhistorie en R&T.* 2. krimp *-meer ruimte voor landschapbeleving en cultuurhistorische waarden.* 3. Duurzame energie *-innovatieve voorbeeldfunctie van Zuidoost Drenthe,* *-innovatief en integraal beheer en gebruik van de bodem.* 4. Opkomende 'leisure' economie *-groeiende groep actieve ouderen met tijd en geld,* *-groeiende belangstellig voor natuur, landschap en cultuurhistorie,* *-mogelijkheden voor vaarrecreatie,* *-vraag naar recreatie met elementen van gezondheid en zorg,* *-vraag naar rust en ontstressingsmogelijkheden,* *-stijging in uitgavenpatroon van de dagtoeristen.* 5. Infrastructurele maatregelen stad Coevorden *-verbeteren N34,* *-realisatie rondweg Zuid- Coevorden,* *-ordenen parkeren centrum Coevorden,* *-realiseren spoorverbinding personenvervoer Coevorden- DLD,* *-verbeterde en directe aansluiting euroterminal op spoor (goederen,,* *-ontwikkelen stationsgebied.* 6. Regionale afstemming *-ontwikkelen terminal/dryport Coevorden,* *-Zuidas* 7. Revitalisering/herstructurering bedrijventerreinen 8. VAB's 9. Kwaliteitsslag maken in bestaande en nieuwbouw *-het realiseren van duurzame woningen,* *-kwaliteitsslag in bestaande bestand,* *-toevoegen levensloopbestendige wonen*	1. Toename aan ruimteclaims 2. Klimaatverandering *-milieu en water* 3. Schaalvergroting in de landbouw *-afschaffen landbouwsubsidies,* *-liberalisatie wereldhandel,* *-dalende melkprijs.* 4. Veeleisender consument *-consument wil steeds meer en wordt steeds kritischer* 5. Congestie door het niet nemen van maatregelen 6. Krimp/individualisering/ bezuinigingen *-nadelige gevolgen voor voorzieningen* 7. Afname arbeidsplaatsen 8. Vergrijzing 9. Krimp *-krimp van de bevolking zorgt voor afname woonbehoefte,* *-verandering van de bevolkingssamenstelling,* *-afname van de vraag in veendorpen,* *-leegstand in de koopsector en uiteindelijk noodzakelijke sloop,* *-afname van de leefbaarheid.*

2 Aanzet tot de visie

SWOT-analyse

Met de vaststelling van de Verkenningennota is inzichtelijk gemaakt wat er allemaal in de gemeente aanwezig is. Maar wat zijn nu precies de sterke en zwakke punten of de kansen en bedreigingen van de gemeente? Waar moeten we als gemeente voor gaan? Om dit helder en inzichtelijk te krijgen is er een SWOT-analyse (strenghts, weaknesses, opportunities, threats) opgesteld. Een overzicht van de SWOT is te zien op blz 10.

Sterke punten

Naar voren komt dat we als gemeente sterke punten hebben op het gebied van landschap en cultuurhistorie. We hebben waardevolle escomplexen en beekdalen, randveenontginningen en natuurgebieden. Wat zich onder andere uit in twee Belvedèregebieden. Door de waardevolle ontstaansgeschiedenis van ons landschap hebben we een uniek bodemarchief. Het landschap en de cultuurhistorie dragen daardoor voor een belangrijk deel bij aan het grote en gedifferentieerde aanbod van recreatiemogelijkheden in onze gemeente. Daarnaast hebben we de vestingstad Coevorden , waar we trots op zijn en zien als een sterk punt. Op economisch vlak is vooral de trimodale mogelijkheid (vervoer mogelijk via weg, water en spoor) een sterk punt, waarmee we Coevorden kunnen profileren in de markt. Niet geheel onbelangrijk en een sterk punt is ook de leefbaarheid, goede sociale cohesie in de kernen, de variaties in woonmilieus, het landelijke wonen, dorpse gezelligheid en een goede balans tussen wonen en groen.

Zwakke punten

We hebben als gemeente helaas niet alleen sterke punten, zoals iedere gemeente kennen we ook zwakke punten. Het landschap en de cultuurhistorie is een sterk punt, maar tegelijkertijd ook een zwak punt. Er wordt soms onvoldoende rekening gehouden met het landschap en de waarden daarvan. Veranderingen passen niet altijd binnen de oude structuren, zoals bijvoorbeeld de uitbreiding van dorpen of industrieterreinen. Het imago van de stad Coevorden wordt ook gezien als zwak punt. Daarbij is de leefbaarheid in sommige delen van de stad beneden peil en de capaciteit van ontsluiting beperkt. Denk hierbij aan de ontsluiting van de bedrijventerreinen ten zuiden van Coevorden, de capaciteit van de spoorbaan en het rangeren van de goederentreinen in het centrum. Coevorden kent veel verouderde bedrijventerreinen, er is veel leegstand en te weinig profilering. Voor de kernen geldt als zwak punt dat de kwaliteit van de voorzieningen vaak verouderd is en de basisvoorzieningen niet overal aanwezig zijn. Daarnaast zijn er beperkte uitbreidingsmogelijkheden voor de kernen.

Kansen

Kansen voor de gemeente zijn er genoeg en op verschillende vlakken. Er liggen voor de promotie en marketing kansen om landschap, cultuurhistorie en recreatie en toerisme samen en onder de aandacht te brengen. De 'leisure' economie is een ontwikkeling die plaatsvindt, waar de gemeente Coevorden van mee kan profiteren. Er is onder andere een grotere groep actieve ouderen, er is vraag naar rust en er vindt een stijging plaats in het uitgavenpatroon van dagtoeristen. Op het gebied van economie liggen er kansen in de duurzame energie, regionale afstemming en infrastructurele maatregelen rondom de stad Coevorden. De dryport Coevorden-Emmen met de Drentse Zuidas en infrastructurele verbetering rondom de stad Coevorden kunnen ervoor zorgen dat Coevorden een aantrekkelijk vestigingsklimaat kan worden voor ondernemers, vooral in de logistieke sector.

Bedreigingen

Bedreigingen zijn er ook voor de gemeente. Denk hierbij vooral aan de krimp en bezuinigingen. Door de naderende bevolkingskrimp, zal er een afname zijn van de woonbehoefte. Daarnaast zal er verandering optreden van de bevolkingssamenstelling, er zal sprake zijn van vergrijzing. Dat vraagt om een andere woningvoorraad. Voorzieningen zullen niet allemaal meer in stand gehouden kunnen worden, waardoor er een gevaar bestaat dat kernen minder leefbaar worden.

Scenario's

De SWOT-analyse laat vele mogelijkheden zien voor de gemeente. Maar welke hoofdlijnen qua ontwikkelingen zijn hier nu in te ontdekken? Wij hebben drie thema's gedestilleerd die naar ons idee de 'rode draad' vormen in de analyse. Te weten landschap, natuur en cultuurhistorie, economie en krimp. Met deze drie thema's zijn we verder gegaan en hebben we extreme scenario's voor de gemeente ontwikkeld. Dit om het blikveld te verruimen en een discussie te bewerkstelligen. Hieronder geven we aan waarom we tot deze drie thema's zijn gekomen en tot welke scenario's ze hebben geleid.

Landschap, natuur en cultuurhistorie

Uit de sterke punten van de SWOT komt naar voren dat landschap en cultuurhistorie erg belangrijk zijn voor de gemeente. Bij de zwakke punten is echter ook te zien dat er soms onvoldoende rekening mee wordt gehouden. De aantrekkelijk woonmilieus en recreatie en toerisme zijn er wel bij gebaad dat dit landschap de cultuurhistorie in stand blijft. Nou vroegen wij ons af, wat er gebeurt als we al onze mogelijkheden inzetten op landschap, natuur en cultuurhistorie. We hebben dit extreme uitgangspunt genomen bij het scenario 'Coevorden, parel in Drenthe'. Hierin hebben we alles laten wijken voor het behoud en versterken van het landschap, de natuur en cultuurhistorie.

Economie

Bij de sterke punten is ook te zien dat Coevorden trimodaal bereikbaar is, daardoor worden er bij de kansen, kansen gezien voor Coevorden als dryport van de zeehavens. Als daarbij de Drentse Zuidas vol tot leven komt, kan dit betekenen dat dit gevolgen heeft voor Coevorden. In het scenario 'Coevorden in €uropa' gaan we er vanuit dat de wind ons gunstig gezind is. De hele gemeente Coevorden staat in het teken van bedrijvigheid, daarbij zetten we als gemeente in op schaalvergroting in alle economische sectoren. Bij afwegingen zullen economische afwegingen dan ook het zwaarst gelden.

Krimp

Bij de bedreigingen zien we dat krimp een belangrijk thema is. De krimp komt eraan en treft onder andere zuidoost Drenthe. Een gevolg van de krimp kan zijn dat er leegstand ontstaat in wijken en dorpen. In het scenario 'Ons Coevorden' willen we de gevolgen van krimp stevig aangaan, door fors te snijden in de uitbreidingsplannen. In dit scenario worden alleen de lopende uitbreidingsplannen voltooid. Daarna zullen alle kernen op slot gaan. De stad Coevorden zal in dit geval de enige kern zijn waar nog een geringe uitbreiding van het woningbestand mag plaatsvinden.

Hoe nu verder

Duidelijk mag zijn dat geen van deze scenario's de uiteindelijke visie is geworden. Van alle scenario's zijn aspecten meegenomen. Zo willen we zoals in het scenario 'Coevorden, parel in Drenthe' wel ons landschap, natuur en cultuurhistorie zoveel mogelijk behouden en versterken. Maar zullen er ook gebieden zijn waar andere belangen een hogere prioriteit hebben. Daarnaast zetten we in de visie ook in op een dryport in Coevorden en zien we mogelijkheden voor duurzame energie en verbetering van de infrastructuur, zie scenario 'Coevorden in €uropa'. Tenslotte nemen we ook de aspecten van het scenario 'Ons Coevorden, met het aspect krimp mee. Er zullen keuzes gemaakt worden in de uitbreidingsplannen voor de woningbouw.

Te zien en te lezen is in de volgende hoofdstukken dat alle drie de scenario's en thema's een belangrijk aandeel hebben gevormd in de input voor de visie.

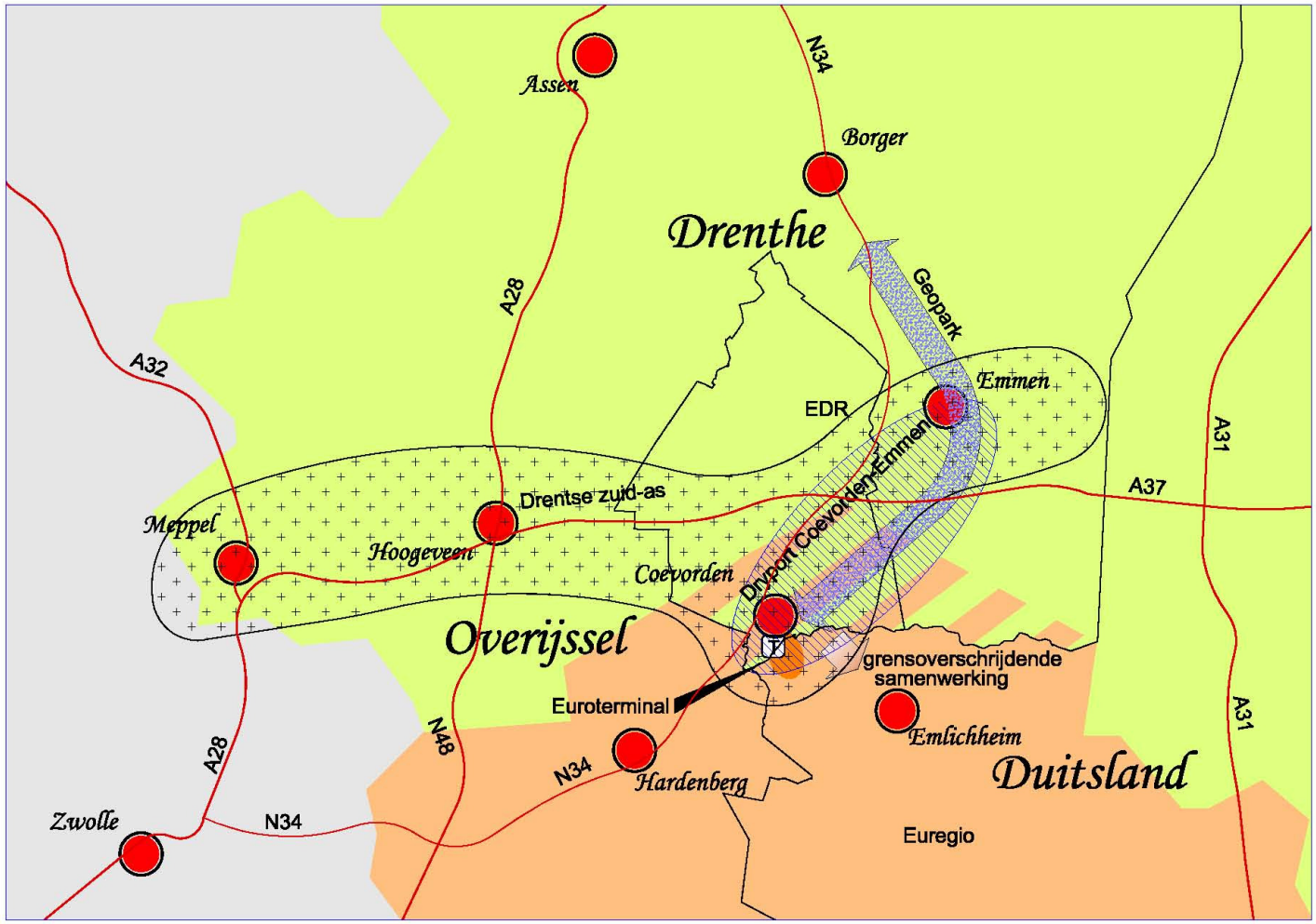
Assen
N34
Borger
Drenthe
A28
Geopark
A32
Emmen
EDR
A31
A37
Drentse zuid-as
Meppel
Hoogeveen
Coevorden
Dryport Coevorden - Emmen
Overijssel
grensoverschrijdende samenwerking
Euroterminal
Emlichheim
A31
N48
A28
N34
Hardenberg
Duitsland
Zwolle
N34
Euregio
Dryport Coevorden - Emmen
Geopark
EDR gebied
Euregio gebied
Drentse zuid-as

3 Coevorden in breder perspectief

De werkgelegenheidsfunctie in Coevorden is beperkt, met maar 48% ligt deze veel lager als haar buurgemeenten. De gemeente is zich er daarom van bewust dat het realiseren van economische structuurversterking vandaag de dag niet meer een lokale aangelegenheid is. Een aanpak op regionaal en bovenregionaal niveau is hierbij noodzakelijk. Coevorden heeft door haar veelzijdige bereikbaarheid (weg, water en spoor) een rijke historie van samenwerkingen met haar buurtgemeenten. De verschillende kansen voor het aangaan van samenwerkingen vragen om een actief netwerk aan relaties in verscheidene verbanden.

Deze samenwerkingen liggen niet alleen op het gebied van economische structuurversterking. Wel vormt dit in de regionale initiatieven de belangrijkste drijfveer. Er zijn ook initiatieven op het gebied van landschap, wonen en energie.

Hieronder worden de regionale initiatieven besproken die aangeven dat Coevorden het niet in haar eentje doet (zie kaart blz 14). Initiatieven van regionale aard, maar soms met hoge ambitieniveaus. Coevorden onderhoudt hiervoor belangrijke samenwerkingen met de Drentse en Overijsselse provincies en gemeenten maar ook met Duitse overheden.

3.1 Regionale initiatieven met een internationaal/ nationaal ambitieniveau

Coevorden is een multimodaal knooppunt en trimodaal (weg, water, spoor) ontsloten. Dit brengt vele kansen met zich mee. Rondom alle drie modaliteiten heeft Coevorden samenwerkingen.

Drentse Zuid-As

Om de groeimogelijkheden van industrie en transport verder te benutten en de regio te profileren als industriële en logistieke as heeft Coevorden samen met vier gemeenten in Zuid-Drenthe de krachten gebundeld. Onder de naam Drentse Zuidas werken Meppel, De Wolden, Hoogeveen, Emmen en Coevorden samen. Er is een ontwikkelingsvisie opgesteld, die aan de ambitie van de industriële en logistieke as invulling gaat geven. Dit betekent samenwerking op verschillende fronten als marketing, bedrijventerreinen, bereikbaarheid en arbeidsmarkt.

De Drentse Zuidas is naast Groningen-Assen, één van de twee stedelijke netwerken in Drenthe. De inzet is er voor om te zorgen dat er sterke steden ontstaan in een aantrekkelijke omgeving en omringd door een vitaal platteland. Concentratie in stedelijke gebieden zorgt voor

draagvlak van de voorzieningen en voorkomt aantasting van de kwaliteit van het landelijk gebied.

De vervoersbewegingen en transportstromen via de A37 zijn de afgelopen jaren toegenomen. Ook hebben zich groothandelsbedrijven, distributeurs en transporteurs in de regio gevestigd. De regio gaat vanuit Europees perspectief steeds meer een centrale plaats innemen.

Deze strategische positie tussen Randstad en Noordoost-Europa wil de regio verder benutten.

Ook de uitbreiding van de EU is van invloed. In deze gebieden is veel economische groei en beweging. Er vindt een duidelijke verschuiving naar het oosten plaats. Door deze ontwikkelingen ontstaan nieuwe corridors in Europa, waaronder een belangrijke rond het Baltische Zeegebied. Vanuit een breder Noordoost-europees perspectief is er sprake van een strategische positie van Coevorden tussen economische kerngebieden.

Deze veranderende ruimtelijke positie is het gevolg van verbeteringen in de infrastructuur en de veranderende economische en politieke context. De ombouw van de N37 naar een snelweg A37 en de

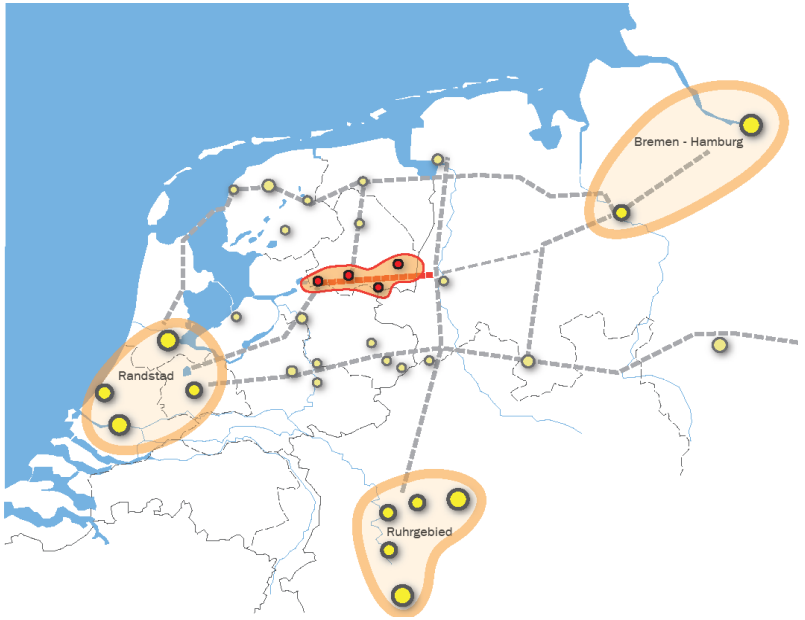

aantakking op het Duitse snelwegennet A31 (Emden - Ruhrgebied) zijn hiervoor van groot belang geweest.

Dryport

Om de logistieke draaischijf naar het oosten invulling te geven, is er de ambitie om samen met Emmen een dryport te vormen. Een dryport is een overslagpunt in het achterland voor grote goederenstromen bestaande uit overwegend maritieme lading in containers. Deze worden vervolgens overgeslagen op transport via weg, spoor of water, op weg naar een volgende bestemming. Het bedrijventerrein Europark Coevorden en het Emmtec Park in Emmen zouden hierin een rol kunnen spelen. Hierbij wordt ook gekeken naar samenwerking met de goederenvervoercentra langs de Emsachse in Niedersachsen.

<u>Weg</u>

De belangrijkste wegverbinding voor de dryport Coevorden-Emmen is de A37. Deze is net onder de Drentse Zuid-as al uitvoerig besproken. De ontwikkeling van deze as, zal dan ook voordelen voor de dryport met zich meebrengen.

<u>Spoor</u>

Middels spoor is het bedrijventerrein Europark verbonden met het (inter)nationale spoornet. Via Europark Coevorden-Emlichheim vindt met name uitwisseling plaats van goederen tussen vervoers-modaliteiten op de weg en het spoor. Met twee spoorterminals (een derde is in ontwikkeling) worden onder meer containers verladen over de Bentheimer Eisenbahn. Een belangrijke rol hierin is weggelegd voor de Euroterminal Coevorden (ETC), een openbare goederen- en containerterminal. In de afgelopen jaren heeft de ETC een vaste positie verworven in het Europese netwerk van railtransport. ETC is aangesloten bij het grootste logistieke netwerk van Europa, dat van het Duitse Kombiverkehr. Op dit moment zijn er railverbindingen naar 23 Europese steden en zijn er treinshuttleverbindingen naar Rotterdam en Amsterdam. Dit draagt ertoe bij dat steeds meer goederen van de Amsterdamse en Rotterdamse zeehavens via Coevorden verder Europa ingaan, al dan niet be- of verwerkt, omgepakt en/of geassembleerd. De ambitie is om deze positie verder uit te bouwen en onderdeel te gaan uitmaken van Mainport Netwerk Nederland door zich te ontwikkelen tot een Dryport voor met name de havens Rotterdam en Amsterdam. Deze havens gaan samenwerkingsverbanden aan met multimodale knooppunten op belangrijke achterlandverbindingen. Samen met Emmen wil Coevorden deze uitdaging oppakken. Om deze ambitie waar te maken, zullen een aantal knelpunten op het spoor aangepakt moeten worden. Het gaat hierbij vooral om de capaciteit van het spoor

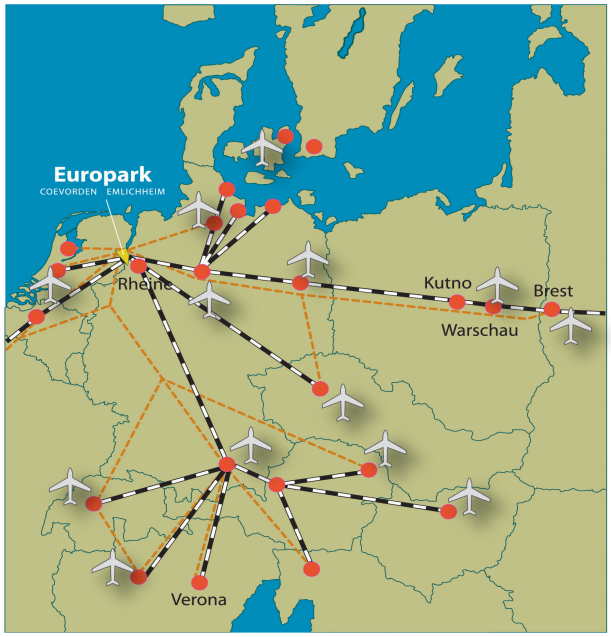

Zwolle-Emmen en de het ontbreken van een rechtstreekse aansluiting van Europark op de spoorlijn Zwolle-Emmen.

Water

Goederenvervoer over water heeft in Coevorden (nog) geen grote vlucht genomen. Coevorden takt via het kanaal Coevorden-Almelo aan op het nationaal vaarwegennet. Het kanaal ontsluit de grootste bedrijventerreinen in Coevorden, Leeuwerikenveld en Europark. Hier zijn enkele watergebonden bedrijven gevestigd. Het Drentse deel van het kanaal is bevaarbaar voor schepen tot 1.000 ton, terwijl het Overijsselse deel voor schepen tot slechts 700 ton (eventueel 800 ton op basis van vergunning) bevaarbaar is. De bottlenecks in de vaarverbinding liggen op Overijssels grondgebied en bestaan uit twee viaducten, een sluis en een bocht. Opwaardering van het kanaal naar 1.000 ton zou uitkomst bieden. Hierover wordt met de provincie Overijssel gesproken. Zogenaamde koppelvaart maakt het mogelijk tot 1.500 ton te vervoeren.

Voor verdere versterking van het vervoer over water is een Havenbedrijf in oprichting. De deelnemende partijen (Euroterminal, Nijhof Wassink en Goverts Kraanbedrijf) hebben hierover onlangs met de gemeente een akkoord bereikt. Het havenbedrijf gaat deel uit maken van de Euroterminal, zodat de klant een integraal vervoersaanbod kan krijgen.

Grensoverschrijdende samenwerking

Coevorden heeft als grensgemeente een bijzondere positie in vergelijking met de meeste Nederlandse (niet grens) gemeenten. Grensgemeenten kenmerken zich meestal door een sterke identificatie met de buurgemeenten vlak over de grens. Als grensgemeente is Coevorden op zoek naar synergievoordelen die grensoverschrijdende samenwerking kan opleveren, maar ook naar praktische problemen voor grensoverschrijdende knelpunten. Coevorden zit in twee belangrijke platforms, namelijk Eems Delta Regio (EDR) en EUREGIO. Deze platforms geven mogelijkheid tot het opzetten en/of te (co-) financieren van grensoverschrijdende projecten. Daarnaast kan er door de uitwisseling van kennis- nationaal en internationaal- over zaken als opbouw en scholing van beroepsbevolking, externe veiligheid en milieu helpen om de positie van Coevorden te versterken. Maar ook de Drentse Zuidas en de Dryport Coevorden-Emmen kunnen door samenwerking met partners net over de grens een extra impuls krijgen.

Geopark

De ontstaanswijze van de hondsrug is wereldwijd uniek. Om die reden is er gezamenlijk initiatief ontstaan om het Geopark De Hondrug op te zetten. Het doel van het project Geopark De Hondsrug is de verbetering van de economische ontwikkeling en leefbaarheid op de Hondsrug, door de geologie en cultuurhistorie van de Hondsrug als toeristisch product beleefbaar te maken. Dit moet leiden tot een sterk onderscheidend gebied met een geheel eigen dynamiek en met internationale aantrekkingskracht, dat zorgt voor een groei in de toeristische sector en waardering en behoud van de gebiedskwaliteiten. Dit doel wordt gerealiseerd door in te zetten op het verkrijgen van de status UNESCO European Geopark en door invulling te geven aan toeristische productontwikkeling en promotie, waarbij de samenwerking tussen overheden, ondernemers en organisaties wordt bevorderd. Voor Coevorden vormt dit een belangrijke kans de gemeente op het gebied van toerisme en recreatie nog aantrekkelijker te maken. Maar tegelijkertijd ook aan te haken bij de cultuurhistorie van Drenthe die ook in Coevorden een belangrijke ‘rode draad’ vormt.

Initiatieven die aanhaken bij het Geopark kunnen hierdoor worden versterkt. Dit kan leiden tot een positieve impuls voor de gemeente, zowel op gebied van toerisme als werkgelegenheid. Gezamenlijk met de partners, eigenaren in het gebied (fysiek en/of inhoudelijk) dat het Geopark beslaat, draagt de gemeente Coevorden verantwoordelijkheid om het Geopark vorm te geven.

3.2 Regionale initiatieven met regionaal ambitieniveau

Naast allerlei initiatieven met een internationaal/ nationaal ambitieniveau zijn er ook regionale aspecten met een regionaal ambitieniveau waarvan het zinvol is om af te stemmen met de buurgemeenten. Coevorden ziet in energie en wonen aspecten om met buurgemeenten om tafel te gaan.

Energiebureau Zuidoost Drenthe

Het Energiebureau Zuidoost-Drenthe is een gezamenlijk, marktgedragen initiatief van de gemeente Coevorden, Emmen en de provincie Drenthe. Het bureau is in 2010 van start gegaan, met als doel regionale kansen voor duurzame energieproductie en -hergebruik te (helpen) verzilveren. Het Energiebureau onderhoudt nauwe contacten met overheden, marktpartijen en financiers. Bijvoorbeeld met Energy Valley, om op rijksniveau aandacht te krijgen en financiële middelen te verwerven voor nieuwe ontwikkelingen in de regio.

Regionale Woonvisie

Emmen, Borger-Odoorn en Coevorden vormen op basis van provinciale criteria voor woon-werkverkeer en verhuis-bewegingen, een samenhangend woningmarktgebied in de regio Zuid-Oost Drenthe. In onze regio dienen zich de eerste tekenen van structurele bevolkingsdaling, vergrijzing en ontgroening aan. Deze demografische veranderingen zijn niet alleen van invloed op de woningmarkt en woningbouw, maar ook op de sociale samenhang, het voorzieningenniveau en burgerparticipatie. Kortom krimp is een maatschappelijk fenomeen dat van invloed is op de leefbaarheid in dorpen en regio's. We staan als regio voor de opgave om de krimp zo goed mogelijk te begeleiden door te zorgen voor sterke kernen in een vitale regio. Wij zetten ons daarom als gemeente in voor een regionale woonvisie.

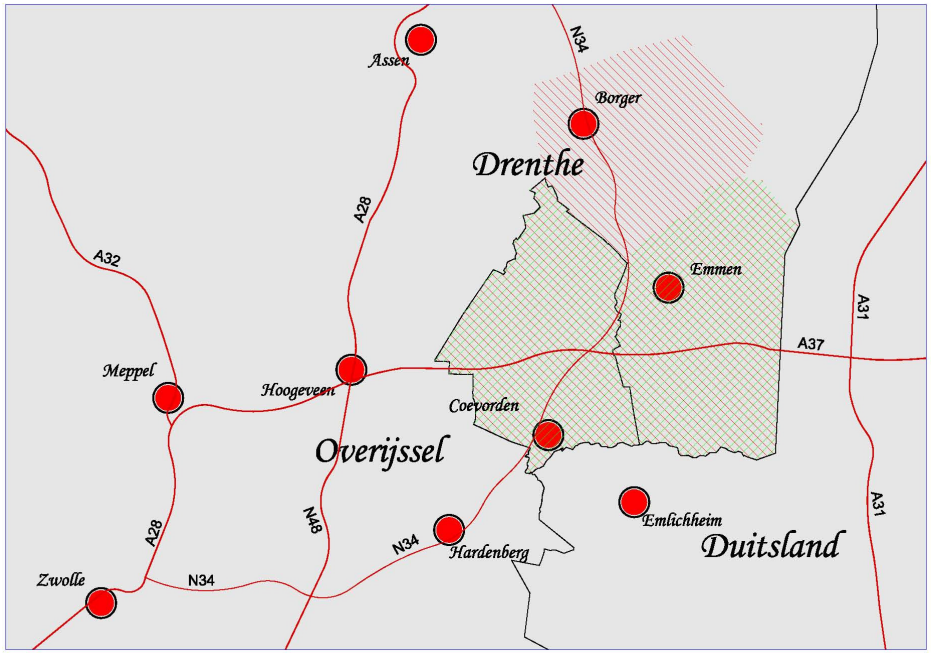

VERKLARING

- gebied buiten de gemeente
- bestaande woongebieden
- bestaande bedrijventerreinen
- hoofdweg
- kanaal
- spoorlijn
- A — versterking agrarische en recreatieve activiteiten
- Ag — grootschalige agrarische ontwikkelingen mogelijk
- N — natuur
- kansen voor woningbouw
- zoekgebied voor uitbreiding grootschalige recreatie
- nieuw cultuurlandschap
- waterberging, gepland
- versterking beekdal
- versterking uitstraling vestingstad
- versterking landschap en cultuurhistorie
- behoud van randveen ontginningen
- versterking bedrijvigheid
- draaischijf oost-west goederenstroom
- Drentse zuid-as
- aanleg zuidelijke aansluiting
- directe aansluiting railterminal
- kanaal Coevorden - Almelo bevaarbaar maken voor schepen tot 800 ton
- T — versterken trimodaal bedrijventerrein
- V — behoud en versterken van voorzieningen
- intensiveren grensoverschrijdende samenwerking
- bevaarbaar maken van kanaal
- zoekgebied alternatieve energieopwekking
- zoekgebied windenergie

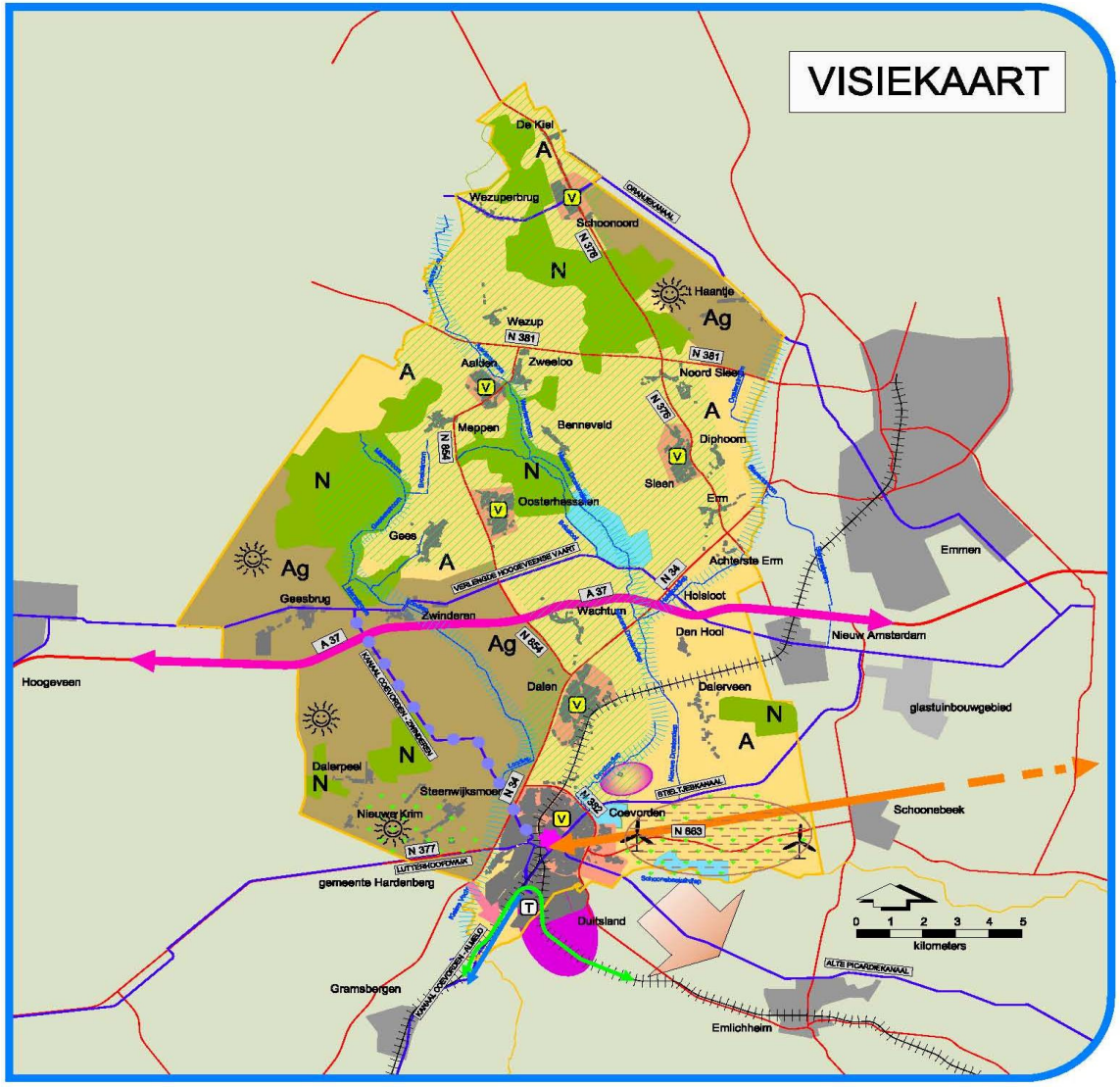

4 Visie op hoofdlijnen

De gemeente Coevorden. Een gemeente waar het bruist van de activiteiten op het gebied van werken, leven en recreatie. Ook een gemeente met oog voor landschap, natuur en cultuurhistorie. Kortom veelzijdig, dynamisch en met een hoog ambitieniveau. Dit alles vindt je terug in onze visie en visiekaart (zie blz 20).

De gemeente Coevorden bestaat voor het overgrote deel uit een waardevol landschap en cultuurhistorie waar wij als gemeente zeer trots op zijn. Een unieke combinatie van beekdalen met escomplexen, waarin oude structuren goed bewaard zijn gebleven. Van veengebieden, die door hun ontginningen een uniek karakter hebben gekregen. En natuurlijk van de vestingstad Coevorden, die voorheen de enige doorwaadbare plek vormde richting het Drents Plateau.

We zijn ons bewust van de kwaliteiten van het landschap binnen de gemeente en willen deze behouden of zelfs versterken. Het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' speelt hierbij een belangrijke rol. Dit gebied heeft voor ons een zeer hoge landschappelijke status. In alle te maken keuzes is landschap hier de belangrijkste speler. Dat betekent echter niet dat hier niets meer mogelijk is. We willen het gebied behouden door ontwikkelingen, maar de ontwikkelingen dienen passend te zijn bij de aanwezige waarden. De cultuurhistorische inventarisatie, die naar verwachting in 2011 is afgerond, zal hierbij een belangrijke rol spelen. Deze inventarisatie geeft helderheid in wat nu echt de kwaliteiten zijn van het landschap en welke historische structuren van belang zijn.

Naast het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' kent de gemeente een tweede Belvedèregebied in het zuidoosten van de gemeente. Net als bij de escomplexen vertelt het landschap hier zelf haar geschiedenis en is alleen daarom al het behouden waard. Toch doen zich juist in dit gebied nieuwe ontwikkelingen voor. Door de aanwezigheid van veen en olie in de bodem, staat het gebied al vele jaren in het teken van energie en heeft er een transformatie in het landschap plaatsgevonden. Het feit dat hier oliewinning plaats vindt, manifesteert zich nadrukkelijk in het landschap door de aanwezigheid van boorlocaties en de recent aangelegde bovengrondse pijpleidingen. Wij zien hier als gemeente aanknopingspunten om, een verdere ontwikkeling tot stand te brengen in de vorm van een nieuw cultuurlandschap, aansluitend op de aanwezige bedrijvigheid in Coevorden en de mogelijkheden tot het winnen van alternatieve energie aan de oostkant van Coevorden. Hier wordt met windenergie, zonne-energie, aardwarmte, koude-warmteopslag, biovergisting en mogelijk andere vormen van energiewinning een landschap vormgegeven dat optimaal gebruik maakt van de mogelijkheden die deze omgeving biedt. Het nieuwe cultuurlandschap combineert daarbij twee aspecten. De wil als

gemeente om vooruitstrevend te zijn en de wil om duurzaamheid, milieu en het klimaat kansen te geven. Dit willen wij ook zichtbaar maken voor het grote publiek. Het niet laten bij woorden dat we als gemeente iets willen doen voor het klimaat, maar ook daadwerkelijk samen met de markt kansen creëren voor energie.

Het middengebied (de strook Wachtum, Dalen) vormt de verbinding tussen het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' en de stad Coevorden. Door de aanleg van A37 is dit gebied afgesneden van het escomplexen landschap rondom Aalden en omgeving. Maar het gebied heeft een eigen karakter, waarin wij als gemeente streven om de ruimtelijke kwaliteit te vergroten. Ontwikkelingen die de aanwezige structuren versterken zullen wij stimuleren. Door aandacht te geven aan deze verbindingzone willen wij de stad Coevorden dichter bij het landschap brengen. Een aantrekkelijke verbinding die mensen van beide kanten uitnodigt voorbij de A37 te kijken.

De westkant en een klein gedeelte aan de noordoostkant van de gemeente laten een duidelijke structuur van hoogveenontginningen zien. Gebieden die zich nu al kenmerken door grote agrarische percelen en bedrijven. In deze gebieden staan wij grootschalige agrarische ontwikkelingen en mogelijkheden voor alternatieve energie opwekking toe. Hiermee creëren we extra kansen voor onze belangrijkste grondgebruiker, de agrarische ondernemer. Deze kan hierdoor mee gaan in de trend van schaalvergroting om in de hedendaagse economie een goed rendabele onderneming in stand te houden. Duidelijk is voor de hele gemeente dat wij de agrarische sector een warm hart toe dragen. Door hen is het landschap ontstaan, zoals het nu is en kan het ook in stand worden gehouden.

De stad Coevorden is de belangrijkste kern van de gemeente. Hier zijn de gemeentelijke voorzieningen aanwezig, zijn er mogelijkheden tot uitbreiding in het woningbestand en zien wij belangrijke kansen als het gaat om de economie. De trimodaliteit (zowel bereikbaar over weg, spoor als water) speelt hierbij en rol van enorme betekenis. Bedrijven in de transportsector, kunnen hier hun voordeel mee doen. Coevorden heeft de intentie om te gaan fungeren als achtervang, als dryport, van de grote zeehavens, met de schakel naar het achterland. Wij willen als gemeente inspelen op deze groeipotentie en voorzien een toenemende belasting van het infrastructurele netwerk door de bedrijvigheid die zich vestigt rondom Coevorden, maar ook door andere bedrijven die gebruik maken van het netwerk in de gemeente. Indien de provincie de wens heeft tot verdubbeling van de N34, dan staan wij hier als gemeente achter. Daarmee zien we kansen voor het creëren van een goede ontsluiting van de bedrijventerreinen gelegen aan de west- en met name zuidzijde van Coevorden. Het plan tot het realiseren van een zuidelijke aansluiting op de N34 zou de druk op de bestaande wegen Krimweg en Monierweg verder moeten laten afnemen. Om de trimodaliteit verder kracht bij te zetten is er het plan om een spoorboog te realiseren richting het Europark, hiermee behoort het rangeren van goederentreinen in de binnenstad tot de verleden tijd. Daarnaast, kijken wij naar mogelijkheden om het Kanaal Coevorden-Almelo in het Overijsselse gedeelte op te waarderen van 700 naar 1000 ton. Coevorden wil hiermee alle kansen creëren voor de transportsector maar zeker ook voor het grensoverschrijdende Europark. Wij achten het daarom heel belangrijk dat er voortdurend energie wordt gestoken in de samenwerking met onze buurgemeenten en onze Duitse partners, omdat hier nadrukkelijk kansen liggen voor de gemeente op economisch gebied (zowel op gebied van werk als recreatie en toerisme).

De gemeente heeft net als vele andere gemeenten in Nederland en zeker in het noorden te maken met de naderende bevolkingskrimp. Eén ding is in ieder geval zeker: de krimp komt. De vraag is alleen wanneer. Wij zijn hier als gemeente volop mee bezig en maken hier ook nadrukkelijk keuzes in. We maken van krimp een kans. We wachten niet totdat de krimp ons is overkomen en een merendeel van de kernen in de gemeente te maken heeft met leegstand. Wij kiezen er daarom voor om alleen in de stad Coevorden en in de kernen Dalen, Sleen, Schoonoord, Oosterhesselen en Aalden/Zweeloo nog uitbreiding van het woningbestand mogelijk te maken. De helft van het woningbouwcontingent zal worden ingezet voor de stad Coevorden.

In de andere kernen worden de bestaande plannen nog gerealiseerd, maar zullen er daarna in principe geen uitbreidingsmogelijkheden meer zijn. De voorzieningen volgen hierbij dezelfde lijn als de woningbouwopgave. In de bovengenoemde kernen, met de grootste levensvatbaarheid, worden voorzieningen behouden en versterkt. In de overige kernen is overheidssteun voor maatschappelijke voorzieningen niet langer vanzelfsprekend.

Coevorden neemt in Drenthe de koppositie in voor wat betreft het aantal toeristische overnachtingen. We willen deze positie verder verstevigen en zetten daarbij vooral in op kwaliteitsverbetering. Mogelijkheden voor grootschalige recreatie zien wij in de omgeving van Center Parcs/ Plopsa Indoor Coevorden. Wij zien in onze gemeente veel potentie voor de recreatievaart en willen de ontwikkeling van voorzieningen op dit punt met de markt gaan oppakken. Om de bereikbaarheid van Coevorden via het water te verbeteren zetten wij in op het (opnieuw) bevaarbaar maken van het Kanaal Coevorden Zwinderen. De mogelijkheden tot gebruik van het Coevorden-Alte Picardiekanaal als recreatieve vaarverbinding zullen worden onderzocht.

Water is in onze ogen een verbindende factor binnen de ruimtelijke ordening in Coevorden. Van oudsher speelt water een belangrijke rol in dit gebied. Ook voor de toekomst zullen we er voor moeten zorgen het water in goede banen te leiden. Klimaatgevolgen bewegen ons er toe om zorg te dragen voor voldoende noodopvanggebieden, waarbij wij zo veel mogelijk rekening willen houden met de belangen van de betrokken grondeigenaren en waarbij wij mogelijkheden tot het combineren van functies zullen onderzoeken. In dat kader zien wij mogelijkheden voor het realiseren van een ontbrekende schakel in de stadsgracht van Coevorden. Hierbij zullen de mogelijkheden voor recreatief medegebruik worden meegenomen (zie ook thema Water). Plannen van het waterschap om verschillende beeklopen in de oorspronkelijke vorm terug te brengen, komen naar ons idee de beleving van het landschap en de waterhuishouding ten goede.

gebied buiten de gemeente

bestaande kernen

op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied

hoofdweg

kanaal

spoorlijn

bos

belvedèregebied

bestaande situatie

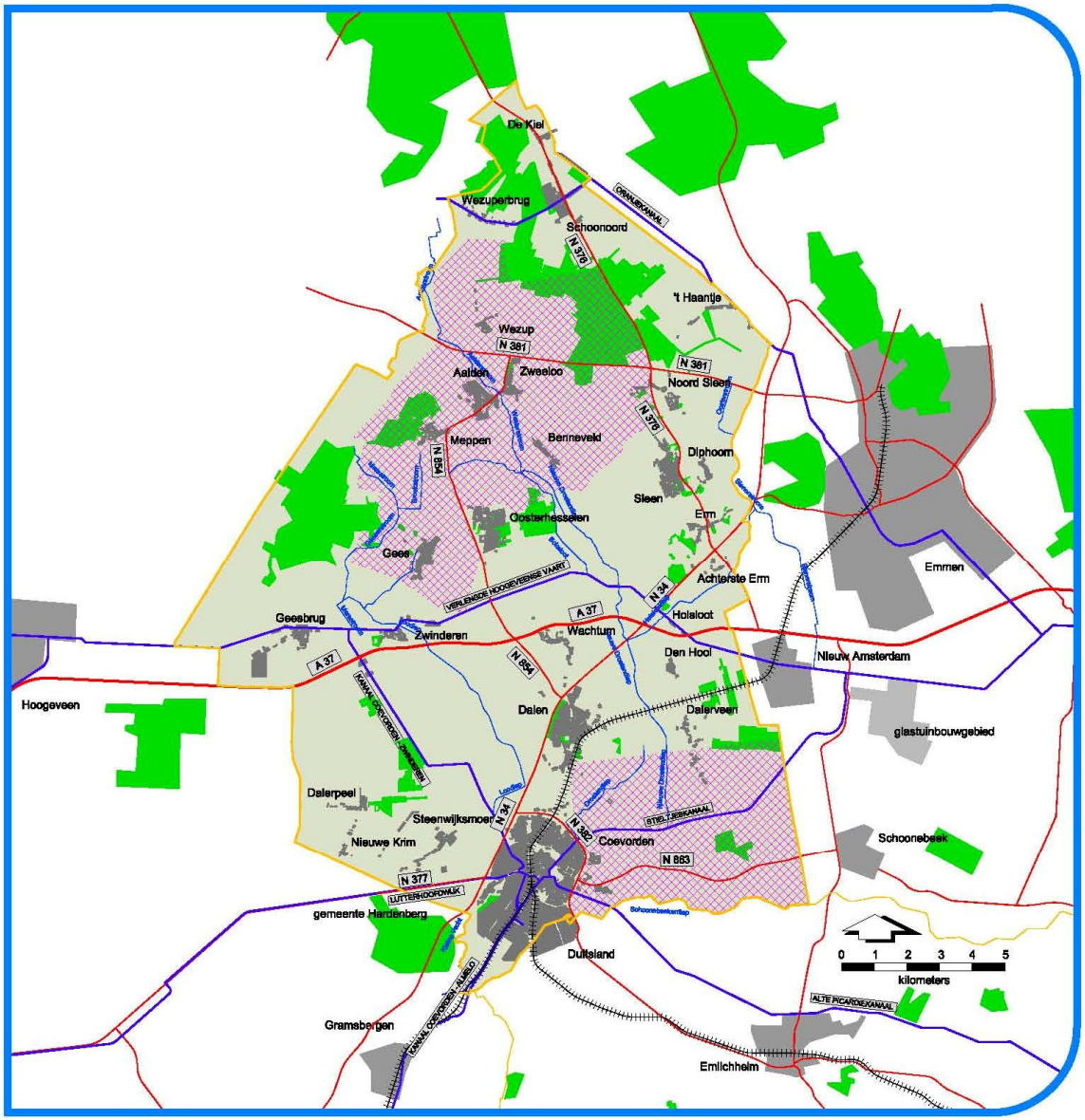

Beleidskeuze per thema

5

5.1 Inleidend hoofdstuk

De gemeente Coevorden is een prachtige gemeente met een veelzijdigheid aan kwaliteiten. Dit alles beslaat ongeveer 300 km^2 van de provincie Drenthe. In de gemeente zijn zo'n 36.000 mensen woonachtig, met allemaal hun eigen wensen en belangen. Om een duidelijk beeld te krijgen van de gemeente en de kwaliteiten die wij in het gebied hebben, schetsen we in dit hoofdstuk kort een beeld van de landschappen, de stad Coevorden en de kernen, de van belang zijnde waterwegen en natuurlijk de weginfrastructuur (zie kaart blz. 24).

5.1.1 Type landschappen

Wij hebben in onze gemeente drie typen landschappen waar we trots en zuinig op zijn. Door de ligging van Coevorden op de zandrug met aan weerszijden veenontginningsgebieden zijn er in de loop der eeuwen/jaren verschillende landschappen ontstaan. Van west naar oost gaat het landschap over van een duidelijke hoogveenontginning naar de zandgronden waar reeds veel langer bewoning aanwezig is. Nog verder naar het oosten komen vervolgens weer gronden waar sprake is van ontginning, wat in het landschap duidelijk is terug te vinden. De verschillende beekdalen die dit landschap doorsnijden, hebben daarbij in belangrijke mate bijgedragen aan de vorming van het landschap en de occupatiestructuur die tot op heden nog steeds aanwezig is. Er zijn dus binnen de gemeente drie typen landschappen te onderscheiden met elk hun eigen karakter en kwaliteiten: de beekdalen, het esdorpenlandschap en de veenontginningen.

De beekdalen hebben vroeger in belangrijke mate bijgedragen aan de vorming van het esdorpenlandschap. Immers, hun ligging bepaalde de aantrekkelijkheid voor de vestiging van een nederzetting. Op de zandruggen nabij de beekdalen zijn de esdorpen ontstaan. Voor veel esdorpen geldt, dat de in eeuwen ontstane bebouwingsstructuur nog steeds herkenbaar aanwezig is. Ook de essen zijn veelal nog herkenbaar in het landschap aanwezig.

Naast beekdalen en esdorpen zijn er ook veenontginningen. Er zijn binnen de gemeente eigenlijk twee type veenontginningen: randveenontginningen en kanaalveenontginningen.

De randveenontginningen, zoals bij Dalerveen of de Vossebelt, zijn ontstaan op een zandrug nabij het veen. Vanaf de rand werd hier het veen langzaam ontgonnen. Het gebied en de kernen die hierin gelegen zijn kenmerken zich door de kleinschalige clusterbebouwing en kleinschalige ontginningskarakter. Dit in tegenstelling tot de kanaalveenontginningen. Een voorbeeld hiervan binnen de gemeente is

het gebied in en rondom Dalerpeel. Het gebied heeft een rechtlijnig en grofmazig karakter. De bebouwing is er te vinden langs wegen en kanalen en is relatief jong van karakter, doordat het gebied pas toegankelijk werd na de ontginning.

5.1.2 Coevorden en de kernen

Het belangrijkste centrum binnen de gemeente Coevorden is de stad Coevorden. De stad kent zo'n 14.000 inwoners. Coevorden heeft haar ontstaan te danken aan het feit dat zij is gelegen op een zandkop, in wat vroeger een moerasgebied is geweest, op één van de weinige doorgaande routes naar het Drents Plateau. Om die reden is Coevorden ook geworden tot een vestingstad: rond 1670 was deze vesting gereed. Momenteel herinneren nog maar enkele elementen aan deze vestingstad. In de 19de eeuw werden de wallen al geslecht en zijn de binnengracht aan de west- en noordzijde gedempt. Er werd een spoor aangelegd en industrie gerealiseerd net buiten de binnengracht. Begin 20ste begon de woningbouw zich te ontwikkelen en zijn de Oranjewijk en het tuindorp De Loo gerealiseerd. Daarna volgden de andere wijken in het noorden van de stad. Recent is de binnenstad van Coevorden flink op de schop gegaan, met de bedoeling dat de stad een beter aanzien krijgt, een betere uitstraling krijgt en weer herkenbaar is als vestingstad.

Naast de stad Coevorden bevinden zich in de gemeente 28 kernen. Deze zijn grofweg in te delen in esdorpen, veendorpen en wegdorpen. Ze tonen dus erg veel overeenkomsten met de type landschappen die wij binnen de gemeente hebben. In de meeste dorpen is de van oorsprong vooral agrarische functie steeds minder sterk aanwezig en is de woonfunctie van groter belang geworden.

<u>Esdorpen</u>

De esdorpen zijn, zoals de naam al doet vermoeden, gelegen in het esdorpenlandschap. De esdorpen in onze gemeente kenmerken zich door de essen die er omheen liggen en, in de grotere kernen, één of meerdere brinken. De kernen bestaan vaak uit een gemêleerde bebouwing: boerderijen, woningen, winkels met in sommige gevallen ook molens en kerken. De hoofdstraten en doorgaande wegen worden vaak aan weerszijden omringd door bomen. De uitbreiding van de kernen heeft vooral vanaf de wederopbouwperiode plaats gevonden in de vorm van planmatige woonstraten rondom de kern of in de kern. De bestaande kernen tonen een vrij stabiel ontwikkelingspatroon. Er vinden weinig veranderingen plaats in de dorpen zelf. Een enkel boerenbedrijf is als zodanig nog in tact. Veel boerderijen hebben hun oorspronkelijke functie verloren en zijn verbouwd tot woonboerderijen. Binnen de gemeente Coevorden zijn de esdorpen erg geliefde vestigingsplaatsen vanwege hun uitgesproken karakter en mooie boerderijen.

Esdorpen in de gemeente zijn:

- Dalen
- Oosterhesselen
- Zweeloo
- Sleen
- Noord-Sleen
- Gees
- Meppen
- Zwinderen

- Aalden
- Wachtum
- Erm
- Benneveld
- Wezup

Naast de esdorpen zijn er ook nog esgehuchten, namelijk:

- Diphoorn
- Achterste Erm
- Europaweg e.o.
- Den Hool

Deze esgehuchten bestaan van oorsprong uit een aantal boerderijen, die los gegroepeerd zijn rond of bij een complex oude bouwlanden. De meeste boerderijen zijn nog als zodanig in gebruik. Een enkele boerderij is omgebouwd tot woonboerderij.

<u>Veendorpen</u>

De veendorpen zijn ontstaan als nederzetting voor veenarbeiders in de kanaalveenontginningen. Hiervan zijn nog restanten bewaard gebleven. Kenmerkend is de rechthoekige structuur van de dorpen zoals in de uitbreidingswijken van 1945-1970 gebruikelijk is. Veendorpen in de gemeente zijn:

- Geesbrug
- Dalerpeel
- Steenwijksmoer

<u>Wegdorpen</u>

Daarnaast zijn er binnen de gemeente ook nog wegdorpen. Deze worden gekenmerkt door de geclusterde bebouwing. In plaats van één kern zijn er meerdere concentraties van woningbouw/boerderijen die aan de weg gelegen zijn. Deze worden onderling door open stroken land gescheiden. De eerste bebouwing vond plaats op de scheiding tussen zandgebied en veengebied. De boerderijen en woningen staan allen op het zand. Voorbeelden van wegdorpen zijn:

- Dalerveen
- Holsloot

Een vorm van een wegdorp is ook lintbebouwing. Hiervan is de bebouwing min of meer willekeurig langs een weg of kanaal ontstaan. Door ‘natuurlijke verdichting’ is een bebouwingslint ontstaan. Afhankelijk van de plaatselijke situatie is deze verdichting sterk of minder sterk. De bebouwing bestaat voornamelijk uit boerderijen en arbeiderswoningen. Langs kanalen zijn de gebouwen groter en jonger dan langs de wegen. Ook zit er een verschil in de ligging in het zandgebied of het veengebied. In het veengebied is de bebouwing groter en jonger. De volgende kernen binnen de gemeente Coevorden kunnen worden aangemerkt als lintbebouwing:

- De Kiel
- Schoonoord
- ’t Haantje/Kibbelveen
- Stieltjeskanaal
- Nieuwe Krim

5.1.3 Waterwegen

Door de ontstaansgeschiedenis van de beekdalen in combinatie met de esdorpen, vormt water van oudsher een belangrijke rol in de gemeente. Er zijn drie belangrijke beeksystemen aanwezig, die van west naar oost stromen.

- Mars- en Geeserstroom/Loodiep
- Aalder- en Westerstroom/Drostendiep
- Sleenerstroom

Door de aanwezigheid van deze beken, was het vroeger mogelijk en aantrekkelijk om zich op de nabij gelegen zandruggen te vestigen. Nu

dienen al gedeelten van de verschillende beeksystemen, waar gewerkt is aan beekherstel, als aantrekkelijke natuurgebieden waar flora en fauna de ruimte krijgt. Het landschap heeft hierdoor extra karakter en aantrekkelijkheid gekregen, maar ook ruimte voor water. Grote delen van de beeksystemen zijn echter nog gekanaliseerd, als gevolg van de ruilverkaveling.

Naast deze drie belangrijke beeksystemen in het noorden van de gemeente zijn er aan de zuidgrens nog twee beeksystemen te vinden, namelijk het Schoonerbeekerdiep en de Kleine Vecht.

Niet alle watergebieden zijn op een natuurlijke manier ontstaan. Rond 1850 is dwars door de gemeente de Verlengde Hoogeveensche Vaart gegraven voor de turfvaart. Deze doorsnijdt de gemeente van oost naar west. Momenteel wordt deze vaart voornamelijk gebruikt voor recreatievaart richting het IJsselmeer of Achterhoek.

Op de zuidelijke helft van onze gemeente zijn het Stieltjeskanaal, het kanaal Coevorden-Zwinderen, het kanaal Coevorden-Alte Picardie, het Coevorden-Vechtkanaal (met het Afwateringskanaal) en de Lutterhoofdwijk in de loop der jaren aangelegd. In het uiterste noorden van het grondgebied, nabij Schoonoord en Wezeperbrug, bevindt zich tenslotte nog het Oranjekanaal.

5.1.4 Weginfrastructuur

De weginfrastructuur vormt een belangrijke basis in een gemeente. Coevorden is daarmee goed bedeeld. Binnen de gemeente zijn een drietal hoofdwegverbindingen, die samen zorgen voor goede bereikbaarheid, zowel nationaal als internationaal. De A37 als verbinding tussen Hoogeveen (A28) en de Duitse grens (A31 en verder), zorgt voor de ontsluiting met Duitsland en het verdere achterland. De transportsector maakt dan ook groot gebruik van deze route. De N34 heeft een meer nationale of regionale functie. De weg legt een verbinding tussen Overijssel (Hardenberg) en Groningen en fungeert daarmee als belangrijke route richting de stad Groningen en andersom. Daarnaast is er nog de N381, ook wel bekend als de Frieslandroute. Deze weg ligt tussen Emmen en Friesland (Drachten) en kruist ter hoogte van Beilen de A28.

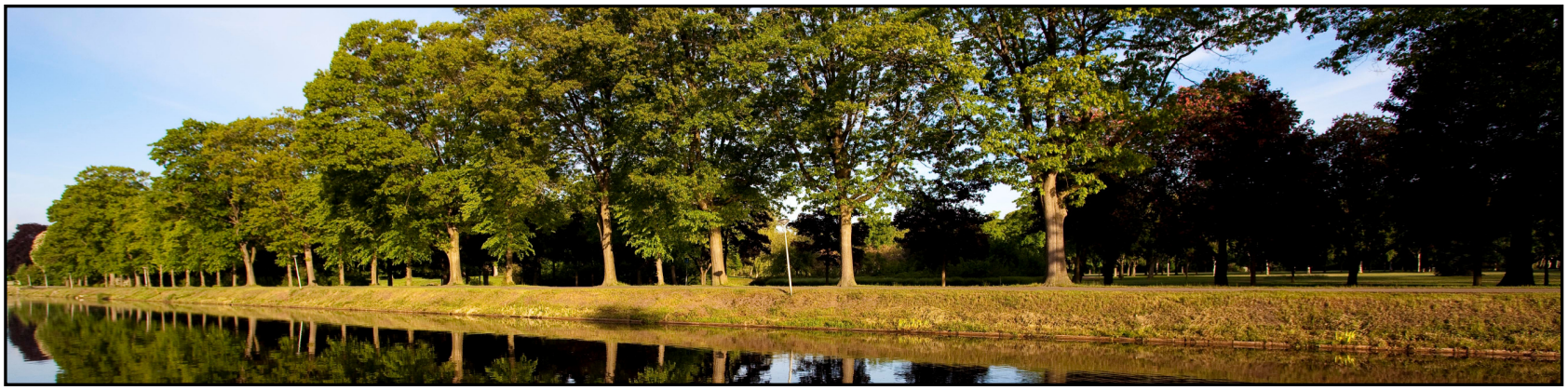

gebied buiten de gemeente

bestaande kernen

op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied

hoofdweg

kanaal

spoorlijn

Ag grootschalige agrarische ontwikkeling mogelijk

versterking landschap en cultuurhistorie

behoud van randveenontginningen

nieuw cultuurlandschap

versterking beekdal

versterking uitstraling vestingstad

landschap, natuur en cultuurhistorie

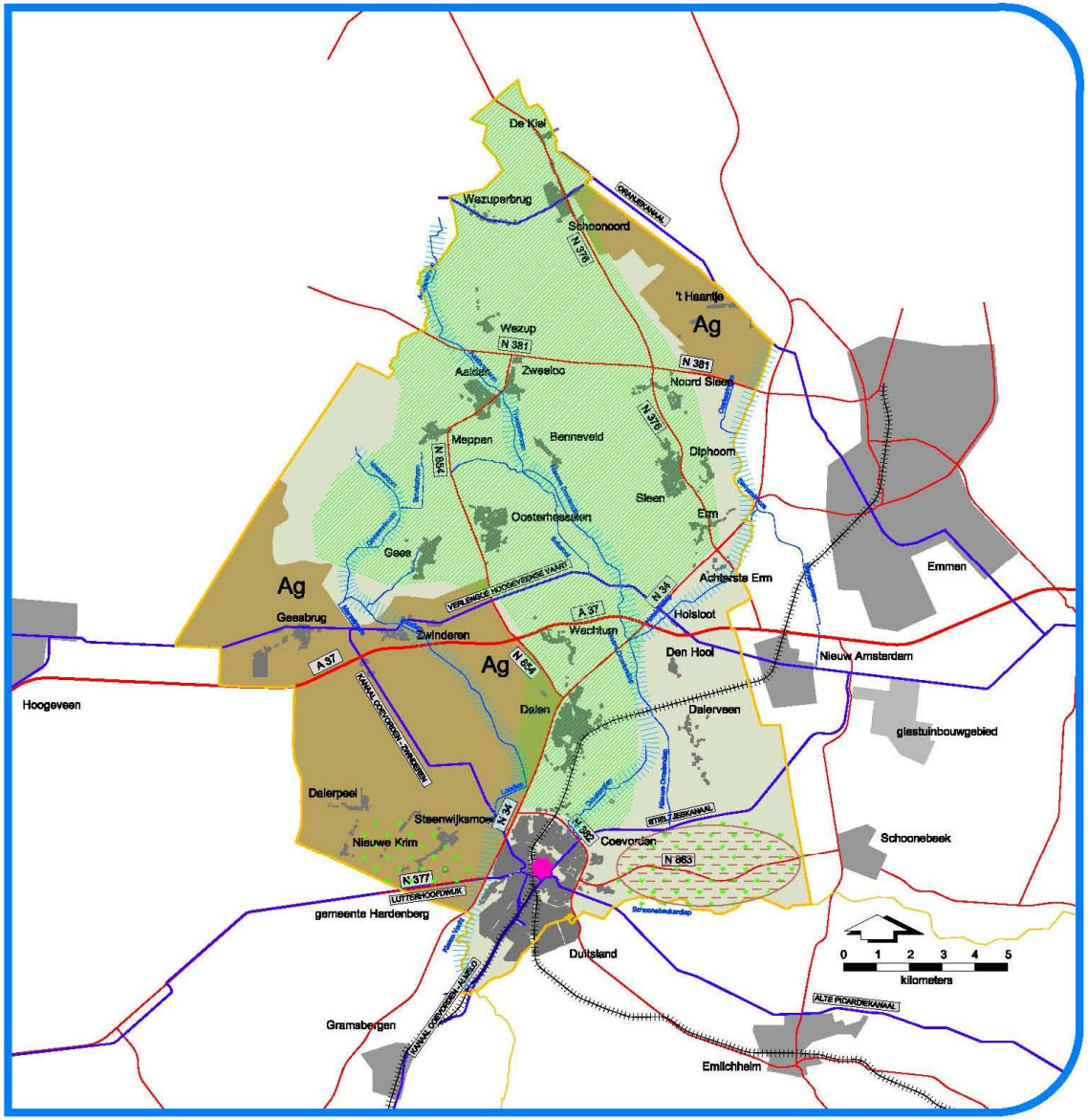

5.2 Landschap, natuur en cultuurhistorie

5.2.1 Huidige situatie

De gemeente Coevorden is een 'groene' gemeente, met een rijke historie aan landschap. Om die reden spelen landschap, natuur en cultuurhistorie ook een belangrijke rol.

Wij beschikken in ons gebied zelfs over twee Belvedèregebieden, namelijk 'Aalden en omgeving' en 'Schoonebeek-Bargerveen'. 'Aalden en omgeving' is benoemd tot Belvedèregebied vanwege het esdorpenlandschap met zijn vele archeologische monumenten. Het gebied kent een herkenbare samenhang tussen dorpen, essen, beekdalen en heide of veldontginningen. Het gebied 'Schoonebeek-Bargerveen' is benoemd, omdat de verschillende stadia van de hoogveenontginning in een gave samenhang zichtbaar zijn in het landschap.

Daarnaast zijn we trots op de verschillende beschermde dorpsgezichten binnen de gemeente, te weten Oud-Aalden, Benneveld en Gees. De grachtenstructuur van de stad Coevorden maakt onderdeel uit van het door de minister aangewezen beschermd stadsgezicht.

Cultuurhistorie speelt binnen onze gemeente een belangrijke rol. Recent is gestart met de Cultuurhistorische Inventarisatie (CHI). De resultaten van deze inventarisatie worden op een beleidskaart opgenomen waarmee een instrument voor integratie van het erfgoed in de ruimtelijke ordening beschikbaar komt voor de gemeente. Voor zover tijdig beschikbaar zullen de gegevens van de CHI in deze visie worden opgenomen.

In de bossen en natuurgebieden binnen de gemeente is ons beleid gericht op behoud en versterking van de bestaande kwaliteiten. De natuurfunctie prevaleert in de meeste gebieden, maar waar mogelijk vindt verweving met recreatie en houtteelt plaats.

Wat betreft de natuur is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) die door de provincie is opgesteld, leidinggevend. Belangrijke onderdelen van ecologische structuur zijn daarbij te vinden ten westen van Gees (Geeserveld met stroomgebied Geeser- en Aelderstroom) en de zone vanaf het oosten van Oosterhesselen via Aalden-Zweeloo in noordelijke richting, waardoor een verbinding ontstaat met het Dwingelderveld, het Mantingerveld en het stroomgebied van de Drentse Aa. Ten westen van Coevorden is nog een zone te vinden die in verbinding staat met de veengebieden in Hoogeveen.

De ligging van Coevorden op de zandrug met aan weerszijden veenontginningsgebieden maakt dat er binnen de gemeente een veelheid aan landschappen aanwezig is. Binnen de gemeente Coevorden, zijn zoals in hoofdstuk 5.1 al aan de orde is gekomen, drie typen landschappen: de beekdalen, esdorpenlandschap en veenontginningen.

<u>Kwaliteiten</u>

Wij hebben, zoals hierboven te lezen is, op het gebied van landschap, natuur en cultuurhistorie zeker sterke punten. Sterke punten van de gemeente op dit gebied zijn:

- Een uniek beekdalenlandschap;
- Waardevolle escomplexen;
- Twee Belvedèregebieden;
- De vestingstad Coevorden;

- Een uniek bodemarchief;
- Grootschalige natuurgebieden.

Maar we hebben ook zwakke punten:

- De veranderingen in het landschap en de natuur passen niet altijd binnen de eeuwenoude structuren;
- Het landschap, natuur en cultuurhistorie en het belang daarvan wordt niet altijd voldoende gewaardeerd;
- Het thema is onvoldoende gerelateerd aan economie (met name toerisme en recreatie);
- De landschappelijke inpassing van nieuwe uitbreiding bij dorpen, bedrijventerreinen, agrarische bedrijven en recreatieterreinen krijgt niet altijd voldoende aandacht.

5.2.2 Trends en ontwikkelingen

Het landschap ontwikkelt en verandert, maar deze veranderingen hebben wel gevolgen voor de cultuurhistorische elementen en patronen. Deze kunnen verloren gaan. De beplantingspatronen zijn vanwege het verliezen van hun oorspronkelijke functie (houtleverancier, perceelsafscheiding) erg kwetsbaar. Aantasting van de herkenbaarheid van de patronen vormt eveneens een bedreiging. Denk hierbij aan nieuwe wegen, bebouwing en omvangrijke beplantingen die niet passen binnen de bestaande patronen.

De archeologische waarden worden bedreigd door grond-werkzaamheden die samengaan met de aanleg van bijvoorbeeld wegen, bebouwing en watergangen of diepe grondbewerking. Ook het verlagen van het grondwaterpeil kan zeer schadelijk zijn aangezien dit leidt tot het oxideren van organisch materiaal in de bodem. Daarnaast zorgen onzorgvuldige uitbreiding en restauratie, verwijdering van of aantasting door omliggende beplantingen voor de aantasting van waardevolle gebouwde elementen. Een andere mogelijke bedreiging vormt het oprichten van sterk contrasterende moderne elementen (bijvoorbeeld windturbines) in de nabijheid van historische bebouwing.

Dorpsranden staan vaak onder druk door bijvoorbeeld nieuwe woningbouwuitbreidingen die al dan niet passend in het omringende landschap tot stand zijn gekomen. Hoewel de druk tot uitbreiding minder wordt, zal aandacht nodig blijven voor een verantwoorde inpassing.

De verwachting naar de toekomst toe is, dat het aantal agrariërs af gaat nemen. De agrariërs die overblijven, zullen behoefte hebben om de agrarische bebouwing uit te breiden of te moderniseren. Van de agrariërs die stoppen, zal de vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB's) een nieuwe functie moeten krijgen. Provinciaal beleid laat toe dat (agrarische) bedrijven in het buitengebied bij bedrijfsbeëindiging en het slopen van verspreide bebouwing één of meerdere nieuwe woningen mogen terugbouwen (ruimte voor ruimte regeling). Afhankelijk van de beeldkwaliteitseisen die hieraan gesteld worden (een beplantingsplan bijvoorbeeld), kan dit leiden tot zowel een toename als een afname van de visuele verstening van het landschap. Als gevolg van nevenactiviteiten of functieverandering bij (vrijkomende) agrarische bedrijfsbebouwing (ten behoeve van niet-agrarische bedrijvigheid of wonen) kan behoefte bestaan aan nieuwe elementen zoals maneges, paardenbakken, volkstuinen, kampeerterreinen of zelfs windturbines. Deze nieuwe elementen kunnen zonder voldoende sturing vanuit het beleid de identiteit van het voorheen samenhangend agrarisch landschap aanzienlijk aantasten ("verrommeling"), met name als gevolg van de grote diversiteit aan (deel)functies en de grote

verscheidenheid aan inrichting en vormgeving van onbebouwde ruimten en gebouwde voorzieningen. Verandering en vernieuwing van de agrarische sector kan ook samengaan met herstel of versterking van de landschapsstructuur en ruimtelijke kwaliteiten. Een voorwaarde hiervoor is dat deze aspecten in voldoende mate betrokken worden in de ontwikkeling en uitvoering van bedrijfsplannen.

De trends en ontwikkelingen rondom landschap, natuur en cultuurhistorie brengen zowel kansen als bedreigingen met zich mee. Kansen zijn:

- Kenbaar maken van de archeologische vondsten in samenhang met de geschiedenis door tentoonstellingen, publicaties e.d., maar ook op de locaties zelf;
- Cultuurhistorie en landschap inbedden in de toerisme door o.a. wandel-, fiets-, en autoroutes;
- De vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's);
- Nieuwe landgoederen;
- Bewoners betrekken bij de cultuurhistorie en landschap in hun dorp/stad;
- De krimp kan zorgen voor meer landschapsbeleving en ruimte voor cultuurhistorische waarden.

Maar de trends en ontwikkelingen zorgen ook voor bedreigingen:

- De schaalvergroting in de landbouw kan zorgen voor verdwijning van cultuurhistorische elementen en patronen;
- De krimp kan er voor gaan zorgen dat vergrijzing en leegloop in de dorpen plaatsvindt waardoor cultuurhistorische elementen kunnen worden verwaarloosd of verdwijnen.

5.2.3 Deelvisie

Landschap

Voor het overgrote deel van de gemeente is het landschap en de daarbij behorende cultuurhistorie zeer waardevol. Niet alleen als belangrijk onderdeel van de toeristisch-recreatieve structuur van Coevorden en omgeving, maar ook vanuit de goed bewaard gebleven oude structuren zoals die bij esdorpenlandschap en beekdalen horen. Deze combinatie van het esdorpenlandschap en de beekdalen, wordt ook wel escomplexen genoemd. Behoud en versterking van dit landschap en bijbehorende cultuurhistorie is dan ook uitgangspunt van beleid.

Vanuit dit uitgangspunt zien we op plekken waar escomplexen aanwezig zijn, behoud en versterking van daarbij behorende landschapstructuren als sturend. Daarbij geldt het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' als zwaarste categorie, hetgeen ook door de provincie in het Cultuurhistorisch Kompas wordt onderstreept. Het gebied (de strook Wachtum, Dalen) tussen het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' en de stad Coevorden, vormt een belangrijke verbinding tussen het zeer attractieve landschap van het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' en de stad Coevorden. Wij willen aan deze zone meer landschappelijke kwaliteit toevoegen, waarmee er meer toeristisch recreatieve potentie ontstaat.

Belangrijke detaillering van de wijze waarop behoud en ontwikkeling kan plaatsvinden, zal voortkomen uit het nu nog in gang zijnde project Cultuurhistorische Inventarisatie (CHI) waaruit beleid voortkomt met betrekking tot archeologie, historische geografie, landschap en gebouwde omgeving en behoud van aanwezige cultuurhistorische waarden.

Het voorgestane beleid houdt niet in dat er in het escomplexengebied geen ontwikkelingen meer mogelijk zijn. Belvedèregebieden staan immers voor behoud door ontwikkeling. De ontwikkelingen dienen echter wel passend te zijn bij de aanwezige waarden. Zo zal grootschalige landbouw binnen dit gebied niet op zijn plaats zijn, maar kan met hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing juist wel versterking van de wenselijke structuur optreden.

Esdorpen met mooie dorpsgezichten en boerderijen kenmerken de gemeente Coevorden. De beekdalen zouden wij nog meer willen versterken zodat het escomplexen-landschap nog meer uitstraling krijgt.

Naast het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' kent de gemeente een tweede Belvedèregebied in het zuidoosten van de gemeente. Het beekdallandschap van het Schoonebekerdiep met de nabijgelegen boerderijzwermen hebben hun eigen karakteristieke ligging en ontstaansgeschiedenis. Net als bij de escomplexen vertelt het landschap zelf haar geschiedenis en is alleen daarom al het behouden waard. Toch doen zich juist in dit gebied nieuwe ontwikkelingen voor. Door de aanwezigheid van olie in de bodem heeft er de laatste jaren een transformatie in het landschap plaatsgevonden. Het feit dat hier oliewinning plaats vindt, manifesteert zich nadrukkelijk in het landschap door de aanwezigheid van boorlocaties en bovengrondse pijpleidingen. Dit biedt aanknopingspunten om, aansluitend op dit landschap in symbiose met de aanwezige bedrijvigheid in Coevorden een verdere ontwikkeling tot stand te brengen in een nieuw cultuurlandschap waarin, naast de traditionele vormen van energiewinning, duurzame energie een belangrijk onderdeel van het landschap gaat vormen en zich verder uitstrekt dan het zuidoosten van de gemeente. Hier is plaats voor innovatie. Projecten voor energieopwekking zijn op deze locatie mogelijk. Denk hierbij aan windenergie, zonne-energie, aardwarmte, koude-warmteopslag, agrarische bio-vergisting en mogelijk andere vormen van energiewinning. Hierdoor kan een zone ontstaan waarin niet alleen inwoners, maar ook bedrijven op termijn "energieneutraal" hun activiteiten kunnen uitvoeren. Met deze ambitie laat de gemeente zien dat zij niet alleen voor conservering staat, maar ook nieuwe ontwikkelingen de ruimte geeft binnen haar gemeentegrenzen.

Het gebied rondom Schoonebeek staat al lange tijd in het teken van energiewinning. Vele verschillende vormen van energiewinning zijn dan ook tot op de dag van vandaag terug te zien in het landschap. Langs de rand van het beekdal van het Schoonebekerdiep is vele jaren geleden gestart met de ontginning van veen, met langgerekte verkavelings-structuur als resultaat. Daartussen zijn structuren van boerderijen-zwermen ontstaan met elzensingels langs de kavels. Toen de Nederlandse Aardolie Maatschappij(NAM) gestart is met de oliewinning in het gebied is er veel veranderd. Restanten hiervan zijn nog duidelijk zichtbaar in het landschap, denk aan de vele aangelegde wegen, enkele ja-knikkers, landhekken en drinkwaterputten. Met de herontwikkeling van het Schoonebeker Olieveld vandaag de dag, zijn er weer nieuwe energie elementen aan het landschap toegevoegd. De bovengrondse leidingen en pompinstallaties 'verfraaien' nu het landschap. Op een afstand zijn zelfs ook de Duitse windmolens zichtbaar. Kortom het gebied staat al ruim 100 jaar in het teken van energiewinning. Met de komst van nieuwe technieken voor het opwekken van energie en om deze ook ruimte te geven binnen onze gemeente, vormt dit gebied van oudsher dus ook een logische keuze. Bij het toevoegen van nieuwe activiteiten in het gebied is het wel belangrijk dat deze aansluiten bij de reeds aanwezige structuren en dat de aanwezige boerderijenzwermen behouden blijven.

Aan de westzijde en noordoosten van de gemeente op de plekken waar het landschap het toe laat zien wij ruimte voor grootschalige landsbouw. De landbouw krijgt hier de ruimte voor schaalvergroting. Daarnaast zien we er ook een rol voor duurzame energie weggelegd, denk hierbij bijvoorbeeld aan biovergistingsinstallaties.

Het 'nieuwe cultuur-landschap' is anders, maar op haar manier zeker aantrekkelijk . In dit landschap kun je zien hoe energie wordt gewonnen.

<u>Cultuurhistorie</u>

Cultuurhistorie hangt nauw samen met het landschap. Het landschap vertelt de historie van menselijk handelen in de loop van de tijd, die in meer of mindere mate behouden zijn gebleven in het gebied. Met versterking van het landschap doet de gemeente recht aan de cultuurhistorische waarden. Cultuurhistorie betreft daarnaast ook de nu (nog) niet zichtbare resten van menselijk handelen in de gemeente. Juist de vroege aanwezigheid van boeren in Drenthe maakt dat ook archeologisch gezien er veel waarden aanwezig zijn. Van groot belang is dat deze gerespecteerd worden. Dit betekent dat op basis van de resultaten van de Cultuurhistorische Inventarisatie gebieden naar de toekomst toe meer of minder beschermd zullen worden waar het om cultuurhistorie gaat. Gebieden met minder cultuurhistorische waarden kunnen hierdoor weer meer vrijheid krijgen, denk hierbij bijvoorbeeld aan het toestaan van diepploegen.

Daar waar landschap, cultuurhistorie en toerisme het toe staat om een verbinding te leggen, zullen wij extra aandacht geven aan deze waarden

en deze waar mogelijk koppelen aan historisch belangrijke elementen. Daarbij zien wij de koppeling met het Geopark als kans, zie hoofdstuk drie. Het Geopark is verbonden aan de Hondsrug, deze loopt van Groningen tot Coevorden. De Hondsrug is van oudsher door haar hooggelegen zandrug een belangrijke route geweest. Het landschap in combinatie met het Geopark, biedt kansen voor een cultuurhistorische eenheid die de ontstaansgeschiedenis vertelt en verder reikt dan alleen de gemeentegrenzen. Daarmee ontstaat een uitgebreid intergemeentelijk landschap waaraan wij vanuit toeristisch perspectief (inter)nationale bekendheid aan kunnen geven.

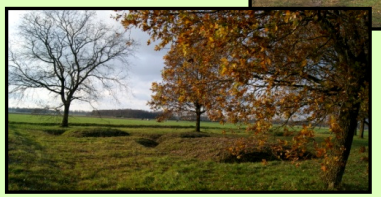

Op veel plekken in onze gemeente zijn duidelijk vormen van cultuurhistorie te zien. Essen in het landschap, de eeuwenoude houtwallen, de veenontginningen maar ook de bijzondere grafheuvels. Wij willen deze elementen aandacht geven en inzichtelijke maken. Het verhaal vertellen aan de mensen, zodat ze kunnen genieten van deze mooie elementen.

<u>Stad Coevorden</u>

De stad Coevorden is in de historie een belangrijke vestingstad geweest. De passageplaats voor de route van Zuid- naar Noord-Nederland maakte Coevorden tot een zeer belangrijke vestingstad, hetgeen de basis was voor grote bloei van deze plaats. Doordat in de vorige eeuw veel van de kenmerken van Coevorden vestingstad zijn verdwenen, is nu vanuit het wensbeeld stad Coevorden een plan ingezet om Coevorden als vestingstad weer meer op de kaart te zetten.

De eerste aanzetten voor herstel zijn reeds gemaakt: het realiseren van de bastions, het vormgeven van de Weeshuisweide en het verbeteren van de openbare ruimte. Het beleid is erop gericht de oude status van vestingstad weer zoveel mogelijk in de inrichting tot uitdrukking te brengen, waardoor de rijke historie van Coevorden weer zichtbaar wordt. Het museum Coevorden kan daarin een belangrijke rol vervullen. De veelheid aan archeologische vondsten die gevonden zijn in de gemeente Coevorden, zullen een belangrijke rol spelen bij het vertellen van het verhaal.

<u>Natuur</u>

Natuurontwikkeling en –behoud zijn niet alleen van belang voor het behoud van aanwezige flora en fauna, maar maakt ook onderdeel uit van de toeristisch recreatieve structuur en het historisch belang van de beekdalen in Drenthe en de gemeente Coevorden. Niet voor niets maken de Mars- en Westerstroom onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur(EHS) in de provincie Drenthe. De gemeente Coevorden

richt zich wat betreft natuurontwikkeling op behoud van de aanwezige natuur en versterking daar waar deze aansluiting heeft op de EHS en samenhangt met de historisch waardevolle escomplexen. Daarmee volgt zij in grote lijnen het beleid zoals dat ook door de provincie is aangegeven in haar Omgevingsvisie.

Wij als gemeente Coevorden zijn trots op ons landschap en onze geschiedenis. Wij streven dan ook naar het behoud en de versterking van het landschap en de bijbehorende cultuurhistorie. De oude landschapsstructuren die hier aan ten grondslag liggen vormen hiervoor de basis en zien wij als leidend. Ons landschap is dynamisch. Ontwikkelingen zijn volop mogelijk, maar moeten wel aansluiten bij de aanwezige waarden. Het nieuwe cultuurlandschap laat daarbij zien dat we als gemeente vooruitstrevend zijn en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid een warm hart toe dragen. Onze ambitie is om het landschap en zijn geschiedenis met als middelpunt de vestingstad Coevorden met elkaar te verbinden zodat er een aantrekkelijk woon-, en leefklimaat ontstaat, waarin recreëren een lust wordt.

gebied buiten de gemeente

bestaande kernen

op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied

hoofdweg

kanaal

spoorlijn

A versterking agrarische en recreatieve activiteiten

Ag grootschalige agrarische ontwikkeling mogelijk

healthy-ageing

versterking bedrijvigheid

draaischijf oost-west goederenstroom

Drentse zuid-as

aanleg zuidelijke aansluiting

directe aansluiting railterminal

kanaal Coevorden - Almelo
bevaarbaar maken voor schepen tot 800 ton

T trimodaal bedrijventerrein

werken

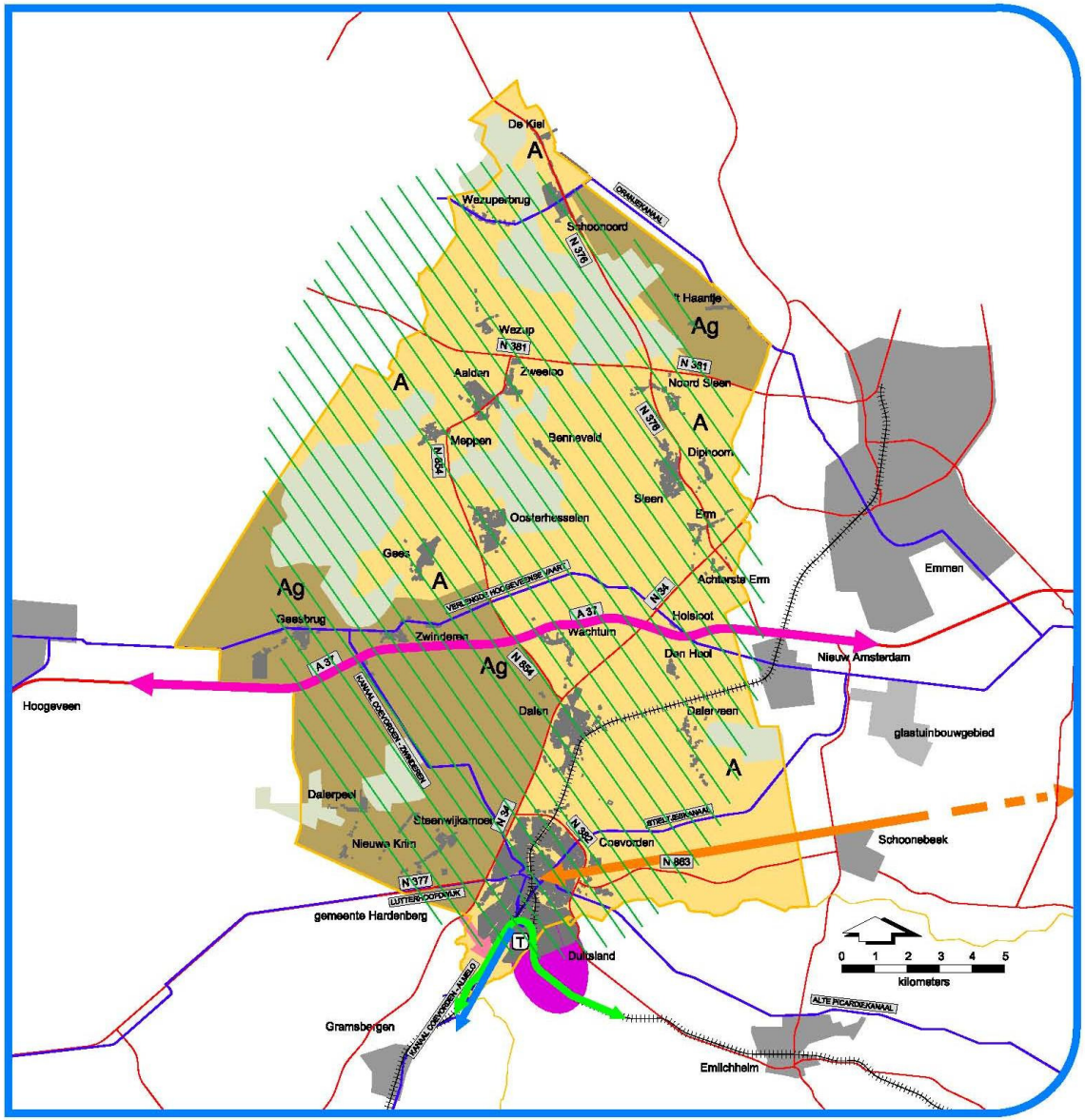

5.3 Werken

5.3.1 Huidige situatie

Relatief veel inwoners van de gemeente Coevorden verdienen hun geld in de industrie, logistiek en toerisme en recreatie. Deze branches zijn de dragers van de lokale economie. Ook de landbouw is nog steeds van betekenis voor de Coevorder economie, zij het dat door schaalvergroting en bedrijfsbeëindiging het aantal arbeidsplaatsen sterk terug loopt. Toerisme & recreatie zal hieronder kort worden besproken, voor de trends en ontwikkelingen en de deelvisie wordt verwezen naar hoofdstuk 5.5, waar hier uitgebreider op in wordt gegaan.

In 2008 hadden we als gemeente iets meer dan 11.000 banen. Duidelijk is dat de vanouds hier aanwezige sectoren industrie (inclusief logistiek) en landbouw nog steeds sterk vertegenwoordigd zijn. Het aandeel van de werkgelegenheid lag in 2008 met 21,9% voor de industrie en 8,7% voor de landbouw veel hoger dan het landelijk en Drents gemiddelde. Maar desalniettemin is de werkgelegenheidsfunctie van Coevorden beperkt, namelijk maar 48%. Om een beeld te krijgen in Hoogeveen is dit 67% en in Emmen 60%. Dit betekent dat er in Coevorden sprake is van een ondervertegenwoordiging van het aantal banen ten opzichte van haar beroepsbevolking. Hierdoor moeten relatief veel mensen die in onze gemeente wonen buiten de gemeente werken. Met pendelverkeer als gevolg.

De industrie is van oudsher gevestigd op de bedrijventerreinen buiten de kernen en de dienstensector is vooral aan te treffen in de centra van de kernen. In het geval van de kleine kernen bevindt hier zich vaak de lokale ondernemer. De bedrijventerreinen rondom de stad Coevorden hebben een regionale-, nationale-, en internationale afzetmarkt. In totaal beschikt de gemeente over ruim 383 hectare bruto bedrijventerreinen. Bijna de helft van de werkgelegenheid bevindt zich op deze bedrijventerreinen. Dit aandeel is heel hoog. Landelijk gezien ligt dit op één derde. Op zich is dit niet verwonderlijk gelet op het industriële karakter van de gemeente. De 383 hectare is verspreidt over 11 bedrijventerreinen. De bedrijventerreinen zijn als volgt:

- De Holwert (Coevorden)
- De Hare (Coevorden)
- Leeuwerikenveld I (Coevorden)
- Leeuwerikenveld II (Coevorden)
- Europark (Coevorden)
- Centrum (Coevorden)
- 't Kleine Veld (Dalen)
- Broekveld (Sleen)
- Geesbrug
- Klooster (Zweeloo)
- Schoonoord

De stad Coevorden beschikt zoals hierboven te zien over zes bedrijventerreinen. Een aantrekkelijk voordeel van de stad is dan ook dat deze trimodaal is ontsloten. Dat wil zeggen: de stad is zowel bereikbaar via de weg, spoor als over het water. Via het spoor heeft Coevorden zelfs een rechtstreekse verbinding met Duitsland. Dit spoortraject heeft in Duitsland tot aan Nordhorn echter geen bewaakte overgangen, waardoor de snelheid van de goederentrein erg laag is.

Voor de landbouw geldt dat 65% van het grondgebied van de gemeente in gebruik is als agrarische grond. Hieruit wordt duidelijk dat de landbouw een belangrijke grond- en ruimtegebruiker is. Overigens is maar 8,7 procent van de onze bevolking werkzaam in deze sector. Vergeleken met het landelijke gemiddelde (3,2%) werken er in

Coevorden bijna drie keer zoveel mensen in de landbouw. De akkerbouw is het sterkst aanwezig, gevolgd door de veehouderij en tuinbouwbedrijven.

Naast de industrie en landbouw vormt toerisme & recreatie (16%) een belangrijke rol van economische betekenis binnen de gemeente Coevorden. In 2009 waren bijna 1900 personen werkzaam in deze sector. Qua toeristische overnachtingen spant Coevorden met 1,3 miljoen overnachtingen de kroon in Drenthe. Er is een aantal belangrijke voorzieningen voor verblijfs- en dagrecreatie. Denk hierbij aan de parken met recreatiewoningen, waaronder de Huttenheugte en Aelderhooge, maar ook de vestingstad Coevorden en Plopsa Indoor Coevorden.

<u>Kwaliteiten</u>

Wij hebben als gemeente op het gebied van werken zowel sterke als zwakke punten. De sterke punten zijn als volgt:

- Aanbod van een grote hoeveelheid bedrijventerreinen in m^2;
- Het grensoverschrijdende Europark;
- Een trimodale terminal voor container en goederenoverslag;
- Spoorverbinding met Duitsland;
- Aanwezigheid van een kernwinkelgebied in de stad Coevorden;
- Toerisme en recreatie;
- Goede bereikbaarheid via A37 en A31 (Dld.).

De zwakke punten zijn:

- Veel bedrijventerreinen zijn verouderd;
- Te weinig profilering en segmentering van bedrijventerreinen;
- Veel leegstand op zowel bedrijventerreinen als in de binnenstad van Coevorden;
- Een conjunctuurgevoelige bedrijvensector.

5.3.2 Trends en ontwikkelingen

Bedrijven, met name in de industrie, worden steeds kapitaalintensiever, terwijl de arbeidsintensiviteit afneemt. Voor de gemeente Coevorden betekent dit dat er steeds minder mensen werkzaam zullen zijn in deze sector. Ondanks de afname in het aantal arbeidsplaatsen zal echter de ruimtevraag blijven bestaan.

Op landelijk niveau is ook te zien dat er steeds meer aandacht komt voor de ruimtelijke kwaliteit van bedrijventerreinen. Via het project ‘Mooi Nederland’ en de provinciale uitwerking hiervan ‘Mooi Drenthe’, wordt aandacht gegenereerd voor het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit van bedrijventerreinen.

Daarnaast is ook de trend waarneembaar dat steeds meer mensen een bedrijf aan huis gaan uitoefenen. Vaak hebben deze mensen alleen maar een computer nodig, of een kleine ruimte om te werken. Voor hen is het dan ook al snel te duur om hier echte en bedrijfsruimte voor af te huren. Een bedrijf aan huis is dan de ideale oplossing.

Binnen de landbouw is een landelijke trend waarneembaar in de richting van schaalvergroting, om het hoofd boven water te houden. Door deze schaalvergroting zullen kleine bedrijven verdwijnen en daarmee neemt de werkgelegenheid in de landbouw af. Landbouwbedrijven (VAB’s) en –gronden komen vrij voor ander gebruik. Vanuit de bedrijven die wel mee zijn gegaan in de schaalvergroting, neemt de vraag naar grotere agrarische bouwpercelen toe. Afhankelijk van het landschaptype zal dit binnen de gemeente wel of geen conflicten opleveren met het landschap.

Een andere trend binnen de agrarische sector is die van de tweede bedrijfstak in de vorm van een toeristisch-recreatieve activiteit, zoals een minicamping of manege. De verwachting is dat deze verbreding van de branche zich niet verder zal doorzetten.

Kansen voor de gemeente zijn de volgende, als gekeken wordt naar de trends en ontwikkelingen:

- Het revitaliseren/herstructureren en daarmee het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit op bedrijventerreinen;
- Schaalvergroting in de landbouw;
- Samenwerking in Drentse Zuidas;
- Ontwikkelen van de terminal/ dryport;
- Toerisme en Recreatie: specifiek leisure en welness;
- Een fraai landschap en filevrije wegen;
- Vrijkomende agrarische gebouwen: goede condities voor o.a. dienstverlenende bedrijven voor wie een snelle internetverbinding en goed opgeleide mensen de belangrijkste bedrijfsfactoren zijn;
- Het ontwikkelen van de regio Emmen-Coevorden als een dryport voor de zeehavens van Rotterdam en Amsterdam.

Maar er zijn ook bedreigingen:

- De teruglopende landbouw;
- De afname van het aantal arbeidsplaatsen, en dan met name in de industrie (o.a. door vertrek van de maakindustrie naar de lage-lonenlanden);
- Vergrijzing van de bevolking en de krimp;
- De hoge prijzen van de vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's).

5.3.3 Deelvisie

<u>Regionale samenwerking</u>

Coevorden neemt een belangrijke positie in binnen de Drentse Zuidas op het gebied van logistiek. De op– en overslagmogelijkheden maken Coevorden tot het trimodale centrum voor goederen en containeroverslag in de regio Zuidoost Drenthe. We willen deze positie verder verstevigen en zien hiervoor kansen door het optimaliseren van het gebruik van de spoorlijn naar Duitsland en het verbeteren van de vaarverbinding met Twente. Daarnaast is bekend dat over de grens wordt gewerkt aan een verbetering van de wegverbinding richting Nordhorn.

Ter verbetering van de logistieke functie van Coevorden zien wij regionale mogelijkheden in het functioneren als 'achtervang' van de grotere zeehavens in de vorm van een zogenaamde dryport. Logistiek afhankelijke bedrijven vormen dan ook de belangrijkste doelgroep van de acquisitie. Bedrijven in de voedingsmiddelen- en diervoederindustrie, bijvoorbeeld de food & feed branche past goed bij Noord-Nederland en specifiek bij Zuidoost-Drenthe.

De terminal, waar trimodaliteit volledig tot zijn recht komt. Overslag vanaf water weg en spoor. Waarin wij de ambitie hebben om de dryport te worden van de grote zeehavens.

Grensoverschrijdende samenwerking

Qua grensoverschrijdende samenwerking behoort Coevorden tot zowel de Euregio als tot de Eems Dollard Regio. Coevorden heeft een aantal jaren geleden samen met de Samtgemeinde Emlichheim het grensoverschrijdende bedrijventerrein Europark in ontwikkeling gebracht. Deze vorm van samenwerking is vrij uniek in Nederland, maar de grens wordt qua regelgeving als een behoorlijke beperking ervaren.

Elders in Europa zijn voorbeelden van een zogeheten Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS). Lokale en regionale (semi)overheden kunnen binnen een EGTS samenwerken en hierin afspraken maken over grensoverschrijdende aangelegenheden. Wij zullen in overleg met onze partners bezien in hoeverre we dit instrument kunnen inzetten voor het Europark en de Duits-Nederlandse regio.

Coevorden heeft een directe goederenspoorverbinding met Duitsland. Dit biedt mogelijkheden voor goederentransport uit en naar Oost-Europa. De stedenband met het Wit-Russische Brest, een knooppunt op de oost-west goederenstromen over spoor, kan hier een belangrijke rol vervullen. Wij kijken samen met onze Duitse partners naar de mogelijkheden om de spoorverbinding (ook voor personenvervoer) te optimaliseren.

Bedrijventerreinen

Bij de stad Coevorden is nog ongeveer 22 hectare bedrijventerrein beschikbaar. Daarnaast is op het grensoverschrijdende bedrijventerrein nog ongeveer 20 hectare uit te geven. Wij voorzien daarom binnen de looptijd van deze structuurvisie geen uitbreiding van het areaal aan bedrijventerreinen. De plannen om te komen tot een traditioneel bedrijventerrein ten noorden van de N34 zijn geschrapt. We denken na over een alternatieve invulling van deze locatie. Hierbij vindt afstemming plaats met het waterschap Velt en Vecht, dat plannen heeft met de ter plaatse aanwezige beekloop.

Gelet op de trimodaliteit van Coevorden achten wij Coevorden bij uitstek geschikt om te fungeren als dryport van de grote zeehavens. Hoeveel ruimte hiervoor nodig is valt op dit moment moeilijk in te schatten. Wij sluiten niet uit, dat er na zorgvuldige afwegingen op termijn meer bedrijventerrein nodig is.

De stad Coevorden kent enkele verouderde bedrijventerreinen, zoals De Holwert en Leeuwerikenveld. Wij zetten in op herontwikkeling en/of herprofilering van deze terreinen. Hierbij zal worden gekeken naar de noodzaak tot segmentering. Wij doen dat in overleg met de gemeenten binnen de Drentse Zuidas.

Tezamen met het nog uit te geven areaal (ongeveer 48 hectare op het Nederlandse deel van Europark en Leeuwerikenveld II) denken wij hiermee de vraag naar bedrijfsgrond te kunnen bedienen. Met name de wat oudere bedrijventerreinen hebben de mogelijkheid van vestiging van bedrijfswoningen. Dit geeft vaak spanningen in relatie tot de milieuruimte van naburige bedrijven. In verband hiermee gaan we de vestiging van woningen op bedrijventerreinen heroverwegen.

Uitbreiding van de lokale bedrijventerreinen Sleen, Zweeloo, Schoonoord en Dalen vindt voorlopig niet plaats. Uitbreiding van deze terreinen kan pas aan de orde komen indien er sprake is van voldoende vraag en na een zorgvuldige belangenafweging, waarbij de zogenaamde SER-ladder wordt toegepast.

De Sociaal-Economisch Raad (SER)-ladder helpt een goede afweging te maken bij het inpassen van ruimtebehoefte voor wonen, bedrijvigheid en infrastructuur. Het model stelt onder meer dat extra ruimte voor wonen en werken zoveel mogelijk moet worden gezocht in of aansluitend aan bestaand bebouwd gebied en gebundeld rond de nationale en regionale infrastructuur en de openbaar vervoer-voorzieningen.

Gelet op de ligging en de goede ontsluitingsmogelijkheden zien wij onder voorwaarden kansen voor verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein Geesbrug.

Energie

Binnen het Europark kijken we naar de mogelijkheden om de restwarmte die bij de productieprocessen vrijkomt te koppelen aan de energievraag elders. Met de bouw van enkele windturbines zal het aanbod in energie toenemen. Wij zien mogelijkheden om de energietransitie verder uit te bouwen en zullen initiatieven hiertoe ondersteunen. Initiatieven die passen in ons beeld om een nieuw cultuurlandschap te creëren in het zuiden van de gemeente, waarin duurzame energie voorop staat.

Bereikbaarheid

Een goede bereikbaarheid van de verschillende werklocaties achten wij van groot belang. Indien de provincie de wens heeft tot verdubbeling van de N34, dan staan wij hier als gemeente achter. Daarmee zien we kansen voor het creëren van een goede ontsluiting van de bedrijventerreinen gelegen aan de west- en met name zuidzijde van Coevorden. Voor een goede ontsluiting van, in eerste instantie, Leeuwerikenveld II, zien wij het belang van een nieuwe aansluiting op de N34 ten zuiden van Coevorden. Dit onder andere door de vestiging van de technische groothandel Wildkamp, die veel vrachtverkeer met zich mee brengt. In tweede instantie zien wij mogelijkheden voor een verbinding van deze aansluiting met het Europark en de Euroterminal.

De bereikbaarheid per spoor van de overslagterminal op het Europark is op dit moment niet optimaal. Het aan- en afrijden van goederentreinen leidt tot veel rangeerbewegingen in het centrum van Coevorden, hetgeen wij ongewenst achten. In het RSP-verband (Regio Specifiekpakket, alternatief ter compensatie van het niet realiseren van de Zuiderzeelijn), kijken wij samen met de provincie Drenthe naar de mogelijkheden om te komen tot een ‘spoorboog’ in het traject Coevorden-Gramsbergen, waarop goederentreinen rechtstreeks kunnen afbuigen richting de Euroterminal. Het rangeren in het centrum van Coevorden behoort daarmee dan tot het verleden. Hierdoor ontstaan er kansen voor de herinrichting van de stationsomgeving.

Landbouw

De landbouw dragen wij als grootste grondgebruiker een warm hart toe. De landbouw is een belangrijke partij als het gaat om de vorming en instandhouding van het landschap, de lokale werkgelegenheid en de leefbaarheid. De vraag naar schaalvergroting zullen wij zoveel mogelijk ondersteunen. Vergroting van agrarische bouwblokken lijkt hierbij onontbeerlijk. Wij pleiten hierbij voor maatwerk. Voorts achten wij een goede inpassing in het landschap hierbij van belang. In het kader van de herziening van de bestemmingsplannen buitengebied (start 2011) zal dit aspect nader worden uitgewerkt. De uitkomsten van de Cultuurhistorische Inventarisatie zullen hierbij worden betrokken.

Daarnaast ontstaat er vanuit het duurzaamheidvraagstuk steeds meer vraag naar het realiseren van biovergistingsinstallaties. Wij zien hiervoor mogelijkheden in de gemeente, met name in het gebied van het 'nieuwe cultuurlandschap' en het gebied waar we grootschalige landbouw toe staan. Niet ieder type biovergistingsinstallatie zou gepast zijn in het landelijk gebied. Daarom hanteren wij als maatstaaf om biogaswinning toe te staan, waarbij hetzij voor minimaal 50% gebruik wordt gemaakt van mest afkomstig van het betreffende agrarische bedrijf of cosubstraten, hetzij het product waaronder restproduct voor minmaal 50% wordt gebruikt op het betreffende agrarische bedrijf. Indien dit niet het geval is, zal het bedrijf zich moeten vestigen op een industrieterrein.

Daar waar schaalvergroting en behoud van landschap, natuurwaarden en cultuurhistorie niet samen gaan bieden wij uitwijkmogelijkheden naar gebieden in het zuidwesten van de gemeente, die wij geschikt achten voor grootschalige landbouw en innovatieve agrarische ontwikkelingen. Landbouw heeft in deze gebieden het primaat.

Mestopslag dient in principe plaats te vinden binnen het agrarisch bouwblok. Slechts in die gevallen, waarin de bedrijfseconomische noodzaak kan worden aangetoond en landschappelijke-, natuur- en cultuurhistorische belangen niet worden geschaad zullen wij de realisatie van mestopslag buiten het agrarisch bouwblok toestaan. Hierbij is een goede inpassing in het landschap vereist.

Door schaalvergroting zal het aantal agrarische bedrijven afnemen. De vrijkomende bedrijven verdienen een passende herinvulling, waarbij wij enige flexibiliteit op zijn plaats achten. Wij willen de kansen die hier mogelijk voor liggen, zoals onder andere toerisme en recreatie, leisure, wellnes en dienstverlening optimaal kunnen benutten. Hierbij houden we rekening met (agrarische) functies in de directe omgeving.

Wij dragen de agrarische bedrijven in onze gemeente een warm hart toe. Wij willen hun de kansen geven om in de hedendaagse economie een goed rendabele onderneming in stand te kunnen. Want zonder boeren geen landschap.

De industrie, logistiek, landbouw en toerisme en recreatie zijn de dragers van onze lokale economie. Wij willen deze dragers kansen bieden. Het trimodale centrum Coevorden (zowel bereikbaar over water, weg als spoor) speelt daarin een belangrijke rol. Met het realiseren van een spoorboog, het upgraden van kanaal Coevorden-Almelo op Overijssels grondgebied en de zuidelijke aansluiting bij Coevorden op de N34, willen wij Coevorden op de kaart zetten als dryport van de zeehavens. De grensoverschrijdende samenwerking doet hier nog een schepje bovenop. Maar dit alles onder een duurzame vlag, want wij streven naar industrie die zich bewust is van het klimaat. In het zuiden van de gemeente manifesteert zich dit in een 'nieuw cultuurlandschap' waarin volop ruimte is voor het ontwikkelen van duurzame energie en innovatieve projecten. In overige delen van de gemeente zullen we afhankelijk van het landschap de vraag naar schaalvergroting van de boeren zoveel mogelijk ondersteunen. Wij passen hierbij maatwerk toe, omdat iedere omgeving om een andere aanpak vraagt.

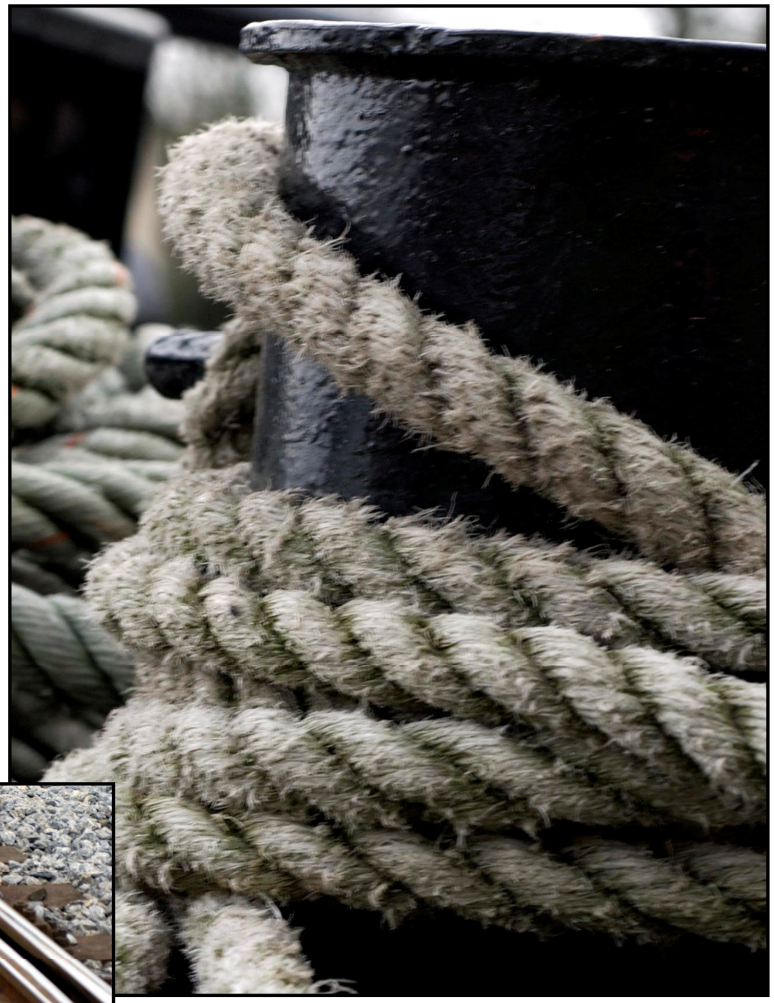

gebied buiten de gemeente

bestaande kernen

op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied

hoofdweg

kanaal

spoorlijn

healthy-ageing

kansen voor woningbouw

V behoud en versterken van voorzieningen

wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen

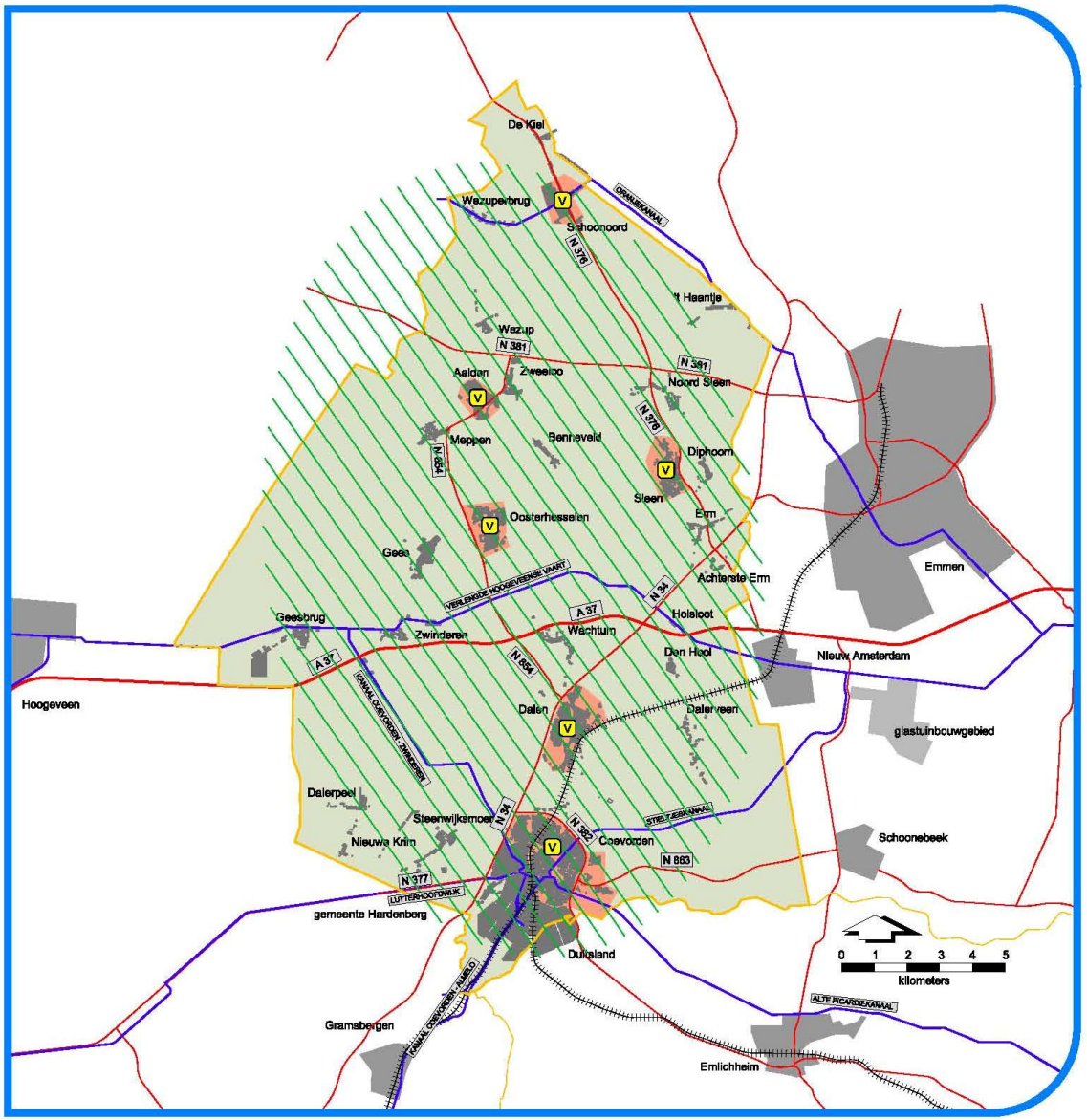

5.4 Wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen

5.4.1 Huidige situatie

Wonen en bebouwde omgeving

In de gemeente Coevorden wonen zo'n ±36.000 inwoners verspreid over de stad Coevorden en 28 dorpen (kernen). Deze zijn grofweg in te delen in esdorpen, veendorpen en wegdorpen. De indeling hiervan is terug te vinden in hoofdstuk 5.1.

We hebben door onze ontwikkelingsgeschiedenis zowel woon-bebouwing geconcentreerd in de kernen als wel verspreid over het landelijk gebied. Door vrijkomende agrarische bebouwing heeft er functieverandering plaats gevonden, waardoor veel agrarische bedrijven nu wonen als hoofdfunctie hebben. Door deze verandering komen steeds meer gemengde functies voor in het buitengebied.

De ruimte voor ruimte regeling van de provincie Drenthe maakt het mogelijk om na de sloop van een bepaalde oppervlakte aan landschapsontsierende (voormalig) agrarische bebouwing (bijvoorbeeld oude schuren of stallen) een compensatiewoning te realiseren. Het hoofddoel van de regeling is om de ruimtelijke kwaliteit van het landschap en daarmee de leefomgeving te vergroten.

Voorzieningen:

Zoals al eerder is gezegd, bestaat de gemeente Coevorden voor een belangrijk deel uit dorpen en kleine kernen. Accommodaties hebben vaak een belangrijke sociale betekenis binnen die gemeenschappen. Het betreft hier niet alleen de gemeentelijke accommodaties maar ook geprivatiseerde en/of particuliere accommodaties.

We hebben binnen de gemeente een gelaagdheid benoemd. Dat houdt in dat er een onderverdeling is gemaakt in de kernenstructuur en de aard van de voorzieningen die op dit niveau aanwezig zijn. Zo hebben we:

- De stad Coevorden;
- De grote kernen: Schoonoord, Oosterhesselen, Sleen, Dalen en Zweeloo/Aalden;
- De kleine kernen+: Geesbrug en Dalerpeel;
- De overige kleine kernen.

De stad Coevorden vervult naast de voorzieningen voor de eigen bevolking (stad c.q. wijk) ook de rol als regionale- en gemeentelijke centrumfunctie. Wij beseffen dat deze in het noordoostelijke deel van de gemeente sterk beconcurreerd wordt door Emmen en in het westelijke deel door Hoogeveen.

Per niveau gaat het vaak om de volgende indicatieve voorzieningen die aanwezig zijn:

- Coevorden-stad.
  Voorzieningen op regionaal/gemeentelijk niveau zijn: theater, muziekschool, centrale bibliotheek. Voorzieningen op stedelijk niveau zijn: Multifunctionele accommodaties, brede school, sport, kinderopvang, peuterspeelzaal en zorg. Voorzieningen op wijkniveau zijn: ontmoeting.
- Grote kernen (kern + omgeving):
  Deze kernen vervullen, naast de functie voor de eigen bevolking, ook een functie voor de omliggende kernen. Dit zijn voorzieningen als multifunctionele accommodaties, brede school, kinderopvang, peuterspeelzaal, sport, ontmoeting, steunpunt bibliotheek en zorg.

- Kleine kernen:
  De kleine kernen hebben een beperkte voorziening om het sociale dorpsleven te faciliteren, maar zijn voor de overige functies op het gebied van onderwijs, welzijn, kunst, cultuur en sport aangewezen op de grote kernen. Uitzondering hierop zijn de kleine kernen met een basisschool met een leerlingenaantal boven de opheffingsgrens. Indicatieve voorzieningen zijn: ontmoeting, indien een basisschool aanwezig is (boven opheffingsgrens) eventueel kinderopvang en/of peuterspeelzaal en bibliobus
- Kleine kernen +:
  Een uitzondering dient te worden gemaakt indien de kleine kern te afgelegen ligt ten opzichte van een grote kern, zoals het geval is voor Geesbrug en Dalerpeel. Voorzieningen op dit niveau zijn: ontmoeting in combinatie met brede school (eventueel kinderopvang en/of peuterspeelzaal, bibliobus).

<u>Kwaliteiten</u>
We hebben als gemeente met onze veelheid aan kernen zowel sterke als zwakke punten als het gaat om wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen. Sterke punten zijn:

- De mogelijkheid tot landelijk wonen;
- Variatie in het landschap door de verschillende landschapstypen en kernen;
- Dorpse gezelligheid in de kernen, met historische kernen en dorpsgezichten;
- Variatie in de woonmilieus (ook in de stad Coevorden);
- Leefbare woonomgeving;
- Een blijvende woningvraag in zanddorpen.

Zwakke punten zijn:

- Een beperkte doorstroming op de woningmarkt in de gemeente;
- Een verouderd woonbestand op sommige plekken;
- Beperkte uitbreidingsmogelijkheden in de kernen;
- De leefbaarheid in de stad;
- Te veel eengezinswoningen.

5.4.2 Trends en ontwikkelingen

<u>Wonen en bebouwde omgeving</u>
Een belangrijke trend en ontwikkeling binnen het wonen is de krimp. Door de vergrijzing van de bevolking en het steeds lager worden van het geboortecijfer, neemt de bevolking af en daarmee de vraag naar woningen. Voorlopig blijft de vraag naar huizen in de gemeente Coevorden (tot 2015) nog constant door gezinsverdunning en daarmee de groei van het aantal huishoudens.

Het is dus niet een kwestie van, maar wanneer de daling c.q. krimp in zal zetten. Gelet op de schommelingen in de bevolkingsontwikkeling en de geleidelijke daling die zich voordoet in de afgelopen jaren zal de afnemende groei vermoedelijk na 2020 doorzetten. Er zal dan ook rekening gehouden moeten worden met een sterker afnemende woningbehoefte.

Daarnaast zal de bevolking vergrijzen, wat een andere vraag met betrekking tot wonen met zich mee brengt. Zo zal de vraag naar wonen met zorg door het groeiende aantal 55-plussers toenemen. Hierbij zal de vraag naar grootschalige beschermde woonvormen afnemen, terwijl de vraag naar kleinschalige beschermde woonvormen zal toenemen.

Op het terrein van wonen neemt de vraag naar duurzaamheid toe. Het besef dat onze grondstoffen, zoals gas en olie niet oneindig zijn, wordt steeds duidelijker. Huizen krijgen een energielabel en de overheid stimuleert de komst van energie neutrale woningen. Daarnaast nemen innovatieve zaken als zonnepanelen, thermische warmtebronnen een steeds belangrijkere rol in bij het voorzien van huizen in energie.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gedeeltelijk aan dezelfde trends en ontwikkelingen onderhevig als wonen en bebouwde omgeving. Zo speelt de vergrijzing en ontgroening en de daarmee gepaard gaande krimp ook een belangrijke rol bij het thema voorzieningen.

Door de ontgroening (het afname van het aandeel jongeren in de bevolking als gevolg van een afname in het geboortecijfer) zal de vraag naar onderwijsvoorzieningen, kinderopvang en peuterspeelzalen naar de toekomst afnemen. De bezetting van voorzieningen zal dus verminderen. Daarom kijken wij naar andere oplossingen om deze voorzieningen in stand te houden. Hierbij zijn ontwikkelingen te zien in samenvoeging van voorzieningen, bijvoorbeeld brede scholen en multifunctionele accommodaties. Aan de andere kant vindt de vergrijzing plaats, waardoor er meer ouderen komen. Daarmee neemt de vraag naar onder andere sport voor ouderen en de vraag naar gezondheidsvoorzieningen toe.

In het algemeen komen door de krimp de voorzieningen onder druk te staan. Een kleinere bevolking betekent minder vraag. Dit kan grote consequenties hebben voor de voorzieningen in sommige kernen. Ontwikkelingen die hierop inspelen zijn het combineren van functies. Meerdere organisaties kunnen in dit geval gebruik maken van de accommodatie. Zowel activiteiten op sociaal als cultureel vlak, voor zowel jongeren als ouderen.

Een gevolg van de afname van het aantal voorzieningen zijn een toenemend aantal vrijkomende gebouwen. Voor deze gebouwen gaan wij op zoek naar nieuwe bestemmingen.

Belangrijke kansen voor de gemeente Coevorden op het gebied van wonen en bebouwde omgeving en voorzieningen zijn:

- Het realiseren van duurzame woningen;
- Een kwaliteitsslag maken in het bestaande woningbestand;
- Het toevoegen van levensloopbestendige woningen;
- Kwaliteit toevoegen aan de leefomgeving, door een ruimere opzet van nieuwbouwplannen ivm de krimp;
- Bijstelling van het woningbouwprogramma.
- Goede sociale cohesie in de kernen.
- Accommodatiebeleid (mfa's);
- Privatisering accomodaties/ zelfwerkzaamheid;
- Leegkomende kerken en overige gebieden;
- Healthy ageing.

Maar er zijn ook bedreigingen:

- De krimp van de bevolking en de afname van de woningbehoefte;
- De veranderende samenstelling van de bevolking;
- De afname van de vraag in veendorpen;
- De leegstand in de koopsector met uiteindelijk noodzakelijke sloop;
- Afname van de leefbaarheid;
- De betaalbaarheid van de woningen;

- De basisvoorzieningen zitten niet in alle hoofdkernen;
- Verouderde voorzieningsgebouwen;
- Geen regionale voorzieningen in de gemeente aanwezig;
- In standhouding voorzieningen als gevolg van krimp/ individualisering;
- Noodzaak professionalisering vrijwilligers (afname aantal vrijwilligers);
- Bezuinigingen.

5.4.3 Deelvisie

De prognoses zijn unaniem in de voorspellingen, de gemeente Coevorden krijgt in de toekomst te maken met een krimpende bevolking. Er lijkt een einde te komen aan de groei van het aantal inwoners en de groei van het aantal huishoudens zwakt af. De gemeente sluit echter niet haar ogen, ze zoekt naar kansen binnen dit gegeven.

De gemeente zal een strategie wat betreft de woningbouw-programmering uitwerken, voor zowel de stad Coevorden als voor de grote- en kleine kernen van de gemeente. Deze strategie moet er toe leiden dat de woningbouwprogrammering goed correspondeert met de veranderende vraagontwikkeling in de markt. Zowel in aantallen woningen als ook met betrekking tot de gewenste kwaliteit van de woningen. Door deze strategie zal er niet worden gebouwd voor leegstand, maar voor de vraag die er is. En wordt er gelijktijdig gestreefd naar de vergroting van de ruimtelijke kwaliteit.

Niet langer wordt meer zoals in POP II uitgegaan van de bouw van 1500 woningen in de gemeente tussen 2005 en 2015. Gemiddeld dus zo'n 150 per jaar. De provincie steekt nu in op circa 100 per jaar. Dat totaal komt uit op 1025 woningen van 2008 tot 2020 in de gemeente Coevorden. Op basis van de bevolkingprognose heeft de provincie voor iedere regio een maximum bepaald voor de woningbehoefte (kwantitatief plafond). De gemeente Coevorden vormt, zoals in hoofdstuk 3 al aan de orde is gekomen, samen met Borger-Odoorn en Emmen, de regio Zuidoost-Drenthe. Naar de toekomst toe stemmen we de woningbouwplannen af met de gemeente Borger-Odoorn en Emmen.

<u>Woningbouwstrategie stad Coevorden</u>

Een doorvertaling van de demografische ontwikkeling op de woningbouwprogrammering in de stad Coevorden levert het volgende op. De behoefteprognose voorspelt in de planperiode 2008 tot en met 2020 een tekort in de woningvoorraad van circa 450 woningen terwijl er circa 950 woningen in de planning staan. Dat zijn bijna 500 woningen teveel. Er is dus nog wel voldoende vraag naar woningen, maar er staan wel teveel woningen op het programma. Gelet op de uiteindelijke bevolkingskrimp, is nu het moment gekomen om in te grijpen en het programma bij te stellen, zodat we niet bouwen voor de leegstand. In 2010 is voor de stad Coevorden een woningbouwstrategie vastgesteld. Hierin wordt een aanpak voorgesteld om het aantal teveel geplande woningen in overleg met marktpartijen te bestrijden door plannen te schrappen, te temporiseren en/of een aanvullende sloopopgave te definiëren. Deze strategie zullen we de komende jaren gaan uitvoeren.

Woningbouwstrategie voor de grote- en kleine kernen

De strategie voor de stad Coevorden is inmiddels vastgesteld, voor de overige kernen is de strategie in concept vastgesteld. Belangrijkste vraag die zich hier voordoet is of de woningbouwprogrammering van de grote en kleine kernen nog wel voldoet. Het belangrijkste uitgangspunt is dat de meest kansrijke kernen ook de meeste uitbreidings-mogelijkheden krijgen. Juist daar zal de vraag immers blijven bestaan. Voor de nog uit te geven kavels volgt een herverdeling van het bestaande woningbouwprogramma. Deze verdeling van de nieuwbouw over de kernen gaan we in de toekomst meer maken op basis van marktgerichte keuzes; zoals de bevolkingsontwikkeling, het bestaande aanbod van woningen, het voorzieningenniveau en de bereikbaarheid van de kern. Ook houden we meer rekening met het aanbod in omliggende gemeenten. Voor sommige kernen betekent dit dat we het eerder toegewezen contingent niet meer toekennen, maar herverdelen in de omliggende kernen. De grootste kernen (Coevorden, Sleen, Dalen, Schoonoord, Aalden/Zweeloo en Oosterhesselen) krijgen in de komende jaren de meeste woningbouw toegewezen, omdat deze dorpen de beste marktkansen hebben. Dit zijn ook meteen de kernen waar we verwachten dat de voorzieningen behouden blijven of wellicht zelfs worden versterkt. Wij zijn als gemeente genoodzaakt de voorzieningen te concentreren op plekken waar het meeste draagvlak is.

Voor de overige kernen betekent dit dat we de huidige plannen nog realiseren, maar dat er daarna niet veel uitbreidingsmogelijkheden meer zijn voor de desbetreffende kern. Wij zijn ons er van bewust dat dit grote consequenties kan hebben voor deze kernen en de voorzieningen hierin. Zij zijn hierdoor aangewezen op de grootste kernen. Met de dreigende krimp, moet wij als gemeente keuzes maken. En het blijft een feit dat de markt niet meer is zoals hij is geweest. Daar waar toch knelpunten ontstaan, zijn beperkte mogelijkheden om vanuit de reservepot te kunnen bouwen. Hiervoor zijn echter wel zwaarwegende argumenten nodig.

Notitie open plekken

Als gevolg van de bevolkingsdaling kiezen wij er voor om de notitie open plekken voorlopig bevroren te laten. Waar het voorheen nog mogelijk was om een woning op een open plek te bouwen en te zorgen voor inbreiding in een kern in plaats van uitbreiding, kiezen wij ervoor de tijdelijke bevriezing zo te laten. In een afnemende woningmarkt is het niet gewenst om op open plekken te bouwen en zal er meer voor concentratie van woningbouw worden gekozen. Indien de markt weer aantrekt kijken we of een heroverweging van dit beleid nodig is.

Leegstand / herstructurering

Ondanks de strategie die wij in willen zetten kan het nog zijn dat er leegstand in bepaalde dorpen of wijken ontstaat. Naar gelang het dorp of wijk zal de gemeente samen met bewoners en betrokkenen proberen tot een oplossing te komen. Wij zullen hierbij insteken op het realiseren van een kwaliteitsslag in de bestaande woningvoorraad en de woonomgeving.

Ruimtelijke kwaliteit

Wij willen de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit in kernen en het buitengebied behouden. Door het bewaken van de ruimtelijke kwaliteit of zoals net gezegd het realiseren van een kwaliteitsslag, behouden of versterken we de aantrekkelijkheid die het gebied nu al in zich heeft. We willen aandacht voor de omgeving en dit meenemen in het beleid. Wat past nu in de omgeving? Wat willen we graag zien? De gemeente

spreekt uit het liefst geen hoogbouw te zien, zeker niet in de kernen. Wij willen door het maken van de kwaliteitsslag in het landschap, de ‘verrommeling’ van het landschap tegen gaan. Eén ding staat vast voor ons: wij willen gaan voor kwaliteit!

De dorpen in ons gebied willen we aantrekkelijk houden. Zodat zij een dorps karakter houden, met een gezellige kern, waardoor de leefbaarheid wordt vergroot. Wij willen hierin bijdragen door een zorgvuldige afweging te maken in de materiaalkeuze die we gebruiken. In de kernen willen we dan ook de klinkers behouden. Maar ook bij de realisatie van nieuwbouw willen wij blijven gaan voor kwaliteit.

Bouwmogelijkheden

Bij het ontwikkelen van nieuwe plannen wil de gemeente ook kansen bieden. Het particuliere opdrachtgeverschap behoort binnen de gemeente al jaren tot de mogelijkheden. Maar ook collectief particulier opdrachtgeverschap en bijzondere woonontwikkelingen willen wij mogelijk maken. Het collectieve particuliere opdrachtgeverschap ontwikkelt samen met een groep een plan. Deze samenwerking gedurende het gehele proces zorgt voor een vergrote leefbaarheid en sociale cohesie.

Duurzaamheid

De gemeente streeft bij de ontwikkeling van nieuwe plannen ook naar duurzaamheid. Het besef bij mensen rondom duurzame energie neemt toe. Wij spelen hierop in door in samenwerking met Europark een warmtenetwerk te realiseren, die woningen in het centrum van Coevorden van warmte moet gaan voorzien. Daarnaast willen we onderzoeken of dit warmteproject in de toekomst kansen biedt voor een vorm van stadsverwarming.

Voorzieningen

Demografische ontwikkelingen in de bevolkingsopbouw brengen met zich mee dat het draagvlak voor (gemeentelijke) voorzieningen in de kernen onder druk komen te staan. Wij zetten in op zoveel mogelijk behoud van voorzieningen en zullen zoeken naar creatieve mogelijkheden om deze te combineren dan wel te kijken naar alternatieven. Daarbij zullen wij ons de vraag stellen in hoeverre de gemeente de exploitatie op zich dient te nemen. De verantwoordelijkheidsverdeling tussen burgers en de gemeente zullen

we hierbij in ogenschouw nemen. Daar waar blijkt dat de mogelijkheden tot instandhouding er niet zijn, zullen wij genoodzaakt zijn voorzieningen te concentreren en denken hierbij logischerwijs aan de grotere kernen (Coevorden, Dalen, Sleen, Schoonoord, Aalden-Zweeloo en Oosterhesselen).

Doelgroepen

Op de woningmarkt zijn diverse doelgroepen te onderscheiden. Hierbij denken we aan starters en senioren, maar ook aan gehandicapten. De gemeente streeft er naar deze vaak kwetsbare groepen in goede en betaalbare woningen te huisvesten. Bij invulling van zowel uitbreidingsplannen en herstructureringsplannen kijken we naar het aanbieden van een gedifferentieerd aanbod dat multifunctioneel inzetbaar is voor de niet koopkrachtige bevolking in de gemeente. Daarnaast is binnen de gezondheidszorg een trend gaande, dat ouderen langer zelfstandig blijven wonen met hulp binnen handbereik. In goed Nederlands heet dit 'healthy ageing'. Wij achten de gemeente Coevorden hiervoor bij uitstek geschikt en zien ontwikkelingen op dit punt als een motor voor versterking van het platteland.

Bij 'healthy ageing' denken wij als gemeente onder andere aan het stimuleren van e-health. Bij e-health wordt gebruik gemaakt van elektronische middelen om zorg te verlenen. Mensen worden thuis via tele-monitoring gevolgd. Daarbij kan er gebruik gemaakt worden van alarmsystemen, bijvoorbeeld sensoren die registeren waarneer iemand is gevallen, hartslagmeters, maar ook apneumeters. Indien het systeem afwijkingen bij iemand constateert, waarschuwt deze automatisch de deskundige verpleging. Deze elektronische zorgverlening maakt het mogelijk om langer zelfstandig te wonen.

Door de ligging van onze gemeente in het zuidoosten van Drenthe is krimp onvermijdelijk. Wanneer is de vraag, maar dat de krimp komt is zeker. De gemeente sluit echter niet haar ogen en zoekt naar kansen binnen dit gegeven. Onze kansrijke kernen krijgen de meeste uitbreidingsmogelijkheden. Hiervoor komen Coevorden, Sleen, Dalen, Schoonoord, Aalden/Zweeloo en Oosterhesselen in aanmerking. In de overige kernen worden alleen de huidige plannen nog gerealiseerd. Om de leefbaarheid toch op peil te houden proberen we de kwaliteit in de kernen en het landschap er omheen hoog te houden. We zetten in op duurzaamheid en proberen kwetsbare doelgroepen in een goede betaalbare woning te huisvesten. Qua voorzieningen zetten wij in op het behoud van voorzieningen, maar vragen we meer verantwoordelijkheid van burger bij de instandhouding van voorzieningen. Indien dit niet haalbaar is zijn wij genoodzaakt de voorzieningen te concentreren op plekken waar het meeste draagvlak is, met inachtneming van de bereikbaarheid van zo'n voorziening voor de inwoners van andere dorpen.

gebied buiten de gemeente

bestaande kernen

op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied

hoofdweg
kanaal
spoorlijn

deelname in geopark "de Hondsrug"

N behoud en versterken landschappelijke waarden

zoekgebied voor uitbreiding grootschalige recreatie

versterking uitstraling vestingstad

intensiveren grensoverschrijdende recreatie

bevaarbaar maken van kanaal

toerisme en recreatie

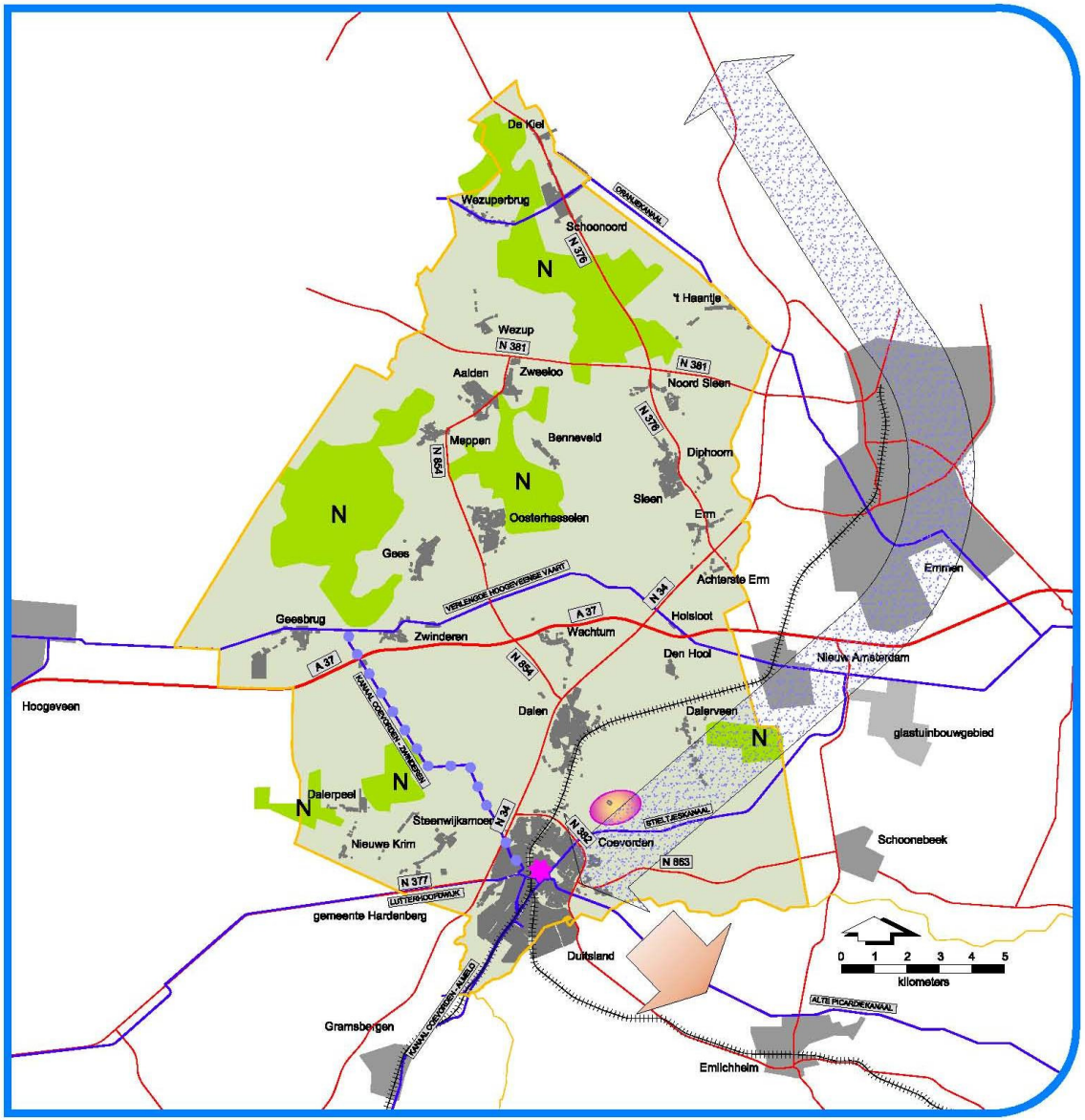

5.5 Toerisme en Recreatie

5.5.1 Huidige situatie

Wij hebben als gemeente een aantal belangrijke voorzieningen voor verblijfs- en dagrecreatie. Die voorzagen in 2009 zelfs in 1890 arbeidsplaatsen.

Het aantal overnachtingen was in 2009 ruim 1,3 miljoen. Wij zijn daarmee koploper in het aantal overnachtingen binnen de Drentse gemeenten. Van alle vormen van overnachtingen in Coevorden is het aandeel van de vakantiebungalows het grootst, rond de 75%.. Er zijn parken met recreatiewoningen en bijbehorende voorzieningen, denk hierbij aan Center Parcs De Huttenheugte, Landal Greenparcs Aelderholt, 't Kuierpadtien, De Bronzen Emmer en het Ermerstrand. Naast deze parken zijn er ook een groot aantal kampeerterreinen en minicampings. Zij staan garant voor 20% van de overnachtingen. De rest van de overnachtingen vindt plaats in groepsaccommodaties, hotels en bed en breakfast accommodaties.

Wij kennen tal van kwaliteiten op het gebied van toerisme en recreatie. Zo bevinden zich in de gemeente recreatieplassen zoals de Klinkenvlierseplas, de Kibbelkoele en het Ermerstrand, maar ook staatsbossen en andere natuurgebieden die voorzien in de grote behoefte naar dagrecreatie. Deze gebieden zijn zeer populair om te wandelen, fietsen en andere vormen van recreëren. Op cultuurgebied kennen we Dehullu Beeldentuin in Gees en de activiteiten van de stichting natuurkunst Drenthe en Zweeloo schildersdorp. Een andere belangrijke vorm van dagrecreatie en publiekstrekker is het Plopsa Indoor Coevorden.

De stad Coevorden vervult naast zijn rol als regiofunctie ook een rol in de dagrecreatie. Het is een oude vestingstad met nog veel karakteristieke, historische panden in de binnenstad. Waaronder ook een kasteel. Het enige kasteel van Drenthe die in zijn originele vorm al voor 1200 is gebouwd en recent gerestaureerd is. Met de uitvoering van het centrumplan 'Coevorden beweegt' wordt er momenteel hard gewerkt aan de versterking van de uitstraling van de vestingstad.

Maar de basis voor de recreatie in onze gemeente is het landschap en de hieraan gekoppelde historie. Dit in samenhang met de verschillende mogelijkheden tot overnachtingen en verschillen in kwaliteit, zorgt voor een unieke gemeente.

<u>Kwaliteiten</u>

Toerisme en recreatie kent binnen in onze gemeente sterke en zwakke punten. Sterke punten zijn:

- Het hoge aantal overnachtingen in de gemeente;
- Een kwalitatief goed aanbod van voorzieningen;
- Een veel en gedifferentieerd aanbod aan recreatiemogelijkheden;
- Vele fiets- en wandelroutes doorkruisen de gemeente;
- Rijk aanbod aan sfeervolle dorpen, natuur en cultuurlandschap;
- De komst van Plopsa Indoor Coevorden;
- Tracé Pieterpad dat door de gemeente loopt.

De zwakke punten zijn:

- Er zijn (te) weinig hotels;
- Het gebied heeft geen sterke identiteit en uitstraling;
- Een kwaliteitsachterstand in de recreatieve voorzieningen.

5.5.2 Trends en ontwikkelingen

Steeds meer mensen voelen de drang om voor een korte periode het drukken leven te ontvluchten. Ze zijn daarbij op zoek naar stilte, veelal in combinatie met luxe. Kwaliteit wordt daarbij een steeds belangrijker issue. De consument gaat dus vaker, minder lang op vakantie, maar stelt hieraan wel hogere kwaliteitseisen.

Om de consument te kunnen (blijven) boeien, moet je kunnen profileren en daarmee uniek zijn. Belangrijke randvoorwaarden hierbij zijn kwaliteit, prijs en service. De consument, in dit geval de recreant of toerist, verwacht beleving en authenticiteit. Binnen de stad Coevorden is het Chateauhotel Coevorden een goed voorbeeld dat past binnen dit concept.

Zoals net al is gezegd keert de consument steeds vaker de drukte de rug toe en gaat op zoek naar rust, ruimte en eenvoud; de nieuwe luxe. Hiermee wordt het platteland herontdekt en krijgt het zijn charme terug. Voor veel mensen is de wereld te groot geworden. De consument zoekt naar kleine verbanden, waarmee de interesse voor het lokale en kleinschalige terug keert. Mensen verlangen terug naar de harmonie met de omgeving. Dit is ook te zien in het plattelandstoerisme, wat de laatste jaren sterk is toegenomen. Het aantal bed & breakfast voorzieningen en kleinschalig kamperen laten dit ook zien door hun toename, ook binnen onze gemeente.

Daarnaast zal de markt voor welnessvakanties de komende jaren sterk groeien. Deze groei hangt nauw samen met de toenemende aandacht voor het lichamelijk welzijn, in combinatie met onthaasten. De consument is tijdens de vakantie op zoek naar rust om het drukke bestaan het hoofd te kunnen bieden. De consument ervaart steeds meer dat materieel bezit alleen niet gelukkig maakt en gaat op zoek naar een ander gevoel van zingeving. Spirituele vakanties gericht op zelfbezinning en persoonlijke ontwikkeling nemen toe. Net als zogenaamde 'vrijwilligersvakanties', waarbij de consument iets 'goeds' wil doen voor de samenleving.

Verder speelt vergrijzing nog een rol van betekenis. Momenteel bestaat de Nederlandse bevolking voor 15 procent uit 65-plussers (2,5 miljoen mensen). Dit aantal zal naar de verwachting de komende twintig jaar groeien naar 4,1 miljoen, bijna een kwart van de Nederlandse bevolking. Een bijkomend aspect is dat senioren langer gezond blijven, gaan reizen, interesse hebben in cultuur en kiezen voor comfort. Daarbij zijn zij niet gebonden aan het hoogseizoen of bepaalde vakantieperiodes. Dit leidt tot spreiding van recreatieactiviteiten over het jaar heen. De 65-plussers nemen bij voorkeur deel aan 'actieve' activiteiten, zoals wandelen en fietsen in een 'groene omgeving'.

Er zijn dus een aantal kansen als we kijken naar de trends en ontwikkelingen. Deze kansen zijn:

- Groeiende groep actieve ouderen met tijd en geld;
- Groei van aantal korte vakanties;
- Groei van B&B sector;
- Groeiende belangstelling voor natuur, landschap en cultuurhistorie;
- Vraag naar recreatie met elementen van gezondheid, welbevinden en zorg;
- Vraag naar rust en 'ontstressings' mogelijkheden;
- Stijging in het uitgavenpatroon van de dagtoeristen.

Er liggen ook bedreigingen op de loer voor Coevorden:

- Het imago van de gemeente;
- Het ‘standaard aanbod’ is niet genoeg meer;
- De steeds kritisch wordende consument.

5.5.3 Deelvisie

Toerisme en recreatie vormen een hele belangrijke economische pijler van de gemeente. Niet voor niets geeft de gemeente in haar beleid ook al aan dat zij hierop de volgende visie heeft, namelijk de ‘ontwikkeling en versterking van de toeristische sector tot de belangrijkste economische pijler van de gemeente, rekening houdend met natuur, landschap, cultuurhistorie en de belangen van inwoners’. Daarbij steekt de gemeente in op cultuurtoerisme, plattelandstoerisme en actief toerisme. De toerist moet zich, naar ieders belangstelling, in het gebied meerdere dagen kunnen vermaken.

Uitbreiding grootschalige recreatie

Coevorden heeft al vele mogelijkheden als het gaat om recreatie en toerisme. Wij zien echter nog meer mogelijkheden. Het terrein achter Plopsa Indoor Coevorden achten wij als zoekgebied zeer geschikt voor de ontwikkeling van nieuwe vormen van recreatie. Deze eventuele uitbreiding moet dan wel een kwalitatieve toevoeging zijn aan de bestaande voorzieningen.

Landschap

Voor de andere vormen van dagrecreatie voor bijvoorbeeld de cultuurtoerist, de plattelandstoerist of de actieve toerist, streeft de gemeente naar een zo goed en mooi mogelijk aanbod. Zo streven wij naar het behoud van het mooie landschap, zeker in het Belvedèregebied ‘Aalden en Omgeving’ en de aansluitende gebieden. Het realiseren van het landschapsontwikkelingsplan, zal bij dit behoud een belangrijke rol spelen, evenals de Cultuurhistorische Inventarisatie. Ook de karakteristieke en beschermde dorpsgezichten worden beschermd, waardoor het karakter van deze dorpen behouden blijft. En daarmee aantrekkelijk om in en rondom te recreëren. Daarbij vinden we beeldkwaliteit en ruimtelijke inpassing bij de inrichting van het landschap en de realisatie van nieuwe bebouwing erg belangrijk. Daarnaast willen we ook aandacht voor de ‘verrommeling’ van het landschap. De ‘verrommeling’ lijdt tot een minder aantrekkelijk landschap, wat juist ten koste gaat van de aantrekkelijkheid voor toerisme en recreatie.

Cultuurlandschap

Wij willen als gemeente door het realiseren van een ‘nieuw cultuurlandschap’ Coevorden op de kaart zetten voor toeristen die dit kunnen waarderen. Een landschap met een duidelijk duurzaam karakter. Waar vroeger de turf- en oliewinning plaats vond en nu de NAM-installaties en pijpleidingen in het zuidoosten van onze gemeente het landschap domineren, zullen in de toekomst ook andere soorten vormen van energiewinning vorm gaan krijgen. Wij willen in ieder geval gaan inzetten op de mogelijkheid tot het realiseren of faciliteren van bedrijven rondom het thema energie. Dit unieke landschap wat langzaam vorm zal gaan krijgen, moet naar de toekomst toe mensen kunnen trekken en een educatieve rol gaan spelen rondom het thema

energie en duurzaamheid. We besteden niet alleen aandacht aan het verleden. Ook het landschap van nu, waarin ontwikkeling voorop staat, krijgt een belangrijke functie.

Vestingstad Coevorden

De vestingstad Coevorden moet uitgroeien tot de toegangspoort voor het omliggende gebied. De stad moet het bruisende centrum worden waarbij het zich richt op water, historie en gezelligheid. De uitvoering van het ontwikkelingsprogramma 'Coevorden Beweegt' (met o.a. de ontwikkeling van het gemeentehuis met raads-, theater- en bioscoopzaal en de ontwikkeling van het Chateauhotel) zal een kwaliteitsimpuls betekenen voor zowel het imago van de stad als ook voor de verblijfs- en dagrecreatie. Hierna zullen we verder moeten investeren om het centrum van Coevorden gezelliger te maken. We zien hier kansen voor het verbeteren van de stationsomgeving en het versterken van de grachtenstructuur. De upgrading tot een recreatief winkelgebied is in de slipstream van de uitvoering Centrumplan in gang gezet. De kwaliteit van de openbare ruimte en bebouwing is inherent aan de uitvoering van het Centrumplan. Daarnaast moet de realisatie van het Stedelijk Museum Coevorden een belangrijke pijler voor dagrecreatie in de stad gaan vormen. Aansluitend daarop willen we dat de historie een betere plaats in gaat nemen en beleefbaar wordt in de gehele stad.

In het verleden was Coevorden de toegang naar het noorden. Oude routes zijn in de loop der jaren in onbruik geraakt en daardoor onbekend. Het herstellen van deze oude routes kan een goed impuls geven aan het toeristisch aanbod. De verbinding tussen stad en de rest van het grondgebied die op dit moment niet altijd optimaal zijn, kunnen we versterken door middel van deze oude routes. Binnen de gemeente

zijn een aantal fysieke barrières als de Rondweg van Coevorden, de N34 en de A37 die de doorgang van noord naar zuid hinderen. De gemeente kijkt of hier oplossingen voor gevonden kunnen worden, die zorgen dat deze beleefde fysieke barrière als verminderd wordt ervaren.

Grensstad Coevorden

De stad Coevorden heeft daarnaast nog een unieke positie als grensstad. Een positie waar kansen liggen. Zo ligt er een spoorverbinding vanuit Coevorden naar Duitsland, waardoor Coevorden in verbinding staat met Nordhorn en Bad-Bentheim. Deze spoor-verbinding kan worden ingezet als toeristische lijn met een authentieke trein, waardoor de stad Coevorden nog toegankelijker en een ware attractie wordt voor haar Duitse buren. Andersom liggen hier natuurlijk ook kansen voor de Duitse plaatsen die hierbij betrokken zijn. De grens creëert hierdoor kansen.

GeoPark De Hondsrug

Coevorden vormt ook één van de twee ankerpunten van het Geopark. Een belevingspark waarbij de Hondsrug centraal staat. De ontstaansgeschiedenis van de Hondsrug is wereldwijd uniek en verdient het daarom ook om op de Unesco Werelderfgoedlijst te komen. Door intergemeentelijk samen te werken met alle gemeenten die tussen de stad Groningen en Coevorden liggen, kan er een vanuit toeristisch perspectief (inter)nationaal bekendheid aan gegeven worden. Coevorden gaat hieraan bijdragen met haar Stedelijk Museum Coevorden, het Schildersdorp Aalden-Zweeloo en Land-Art Centrum Dalen.

Kunst en Cultuur

Wij bieden ruimte voor kunst en cultuur. Er zijn/worden meerdere kunstprojecten opgezet. Hierbij valt te denken aan het grensoverschrijdende kunstprojecten rondom de Overijsselse Vecht, namelijk het Vechtkunstproject. Ook het bovengenoemde

Schildersdorp Aalden-Zweeloo vervult een kunstzinnige rol in de gemeente. Maar de gemeente wil bovenal regionale, nationale en zelfs internationale bekendheid krijgen met het Land Art Centrum Dalen. Dalen moet het centrum van de nationale en internationale landartkunst worden. Wisselende kunstenaars kunnen vanuit Dalen werken waarbij vanuit het Land Art Centrum de projecten worden aangestuurd. Bij Land Art moet gedacht worden aan landschapskunst maar ook aan projecten die gericht zijn op films, tekeningen, fotografie, enzovoorts.

Verblijfsrecreatie

Niet alleen dagrecreatie speelt een belangrijke rol in onze gemeente, verblijfsrecreatie is minstens net zo belangrijk. Coevorden heeft namelijk het hoogste aantal overnachtingen van alle gemeenten in Drenthe. Wij zijn ons er echter van bewust dat deze initiatieven bij particulieren vandaan moeten komen. We proberen dan ook zo veel mogelijk te faciliteren waar nodig en waar we kunnen. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van hotels. In Dalen zien we mogelijkheden om nabij de N34 ruimte te bieden voor het ontwikkelen van een hotel. Hierbij willen we in overleg met de desbetreffende initiatiefnemer zo veel mogelijk gaan voor kwaliteit. In het kampeerbeleid wordt ruimte geboden aan de vestiging van (kleinschalige) kampeerterreinen in het buitengebied van Coevorden. Onder voorwaarden wordt ruimte geboden aan schaalvergroting van het bestaande aanbod aan kampeerterreinen in het licht van kwaliteitsverbetering. Voor hoogwaardige Bed and Breakfast zien we ook mogelijkheden voor verdere uitbreiding. Hierbij gaat de voorkeur uit naar vestiging in markante panden. Ook in het buitengebied zien we mogelijkheden voor B&B's als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven.

Vaarrecreatie

Met de realisatie van de vaarverbinding Erica-Ter Apel en het bevaarbaar maken van de Overijsselse Vecht ontstaat er voor de vaarrecreatie een belangrijke kans, namelijk de mogelijkheid om rond te varen. Voor het aantrekken van de vaarrecreatie naar Coevorden is het bevaarbaar maken van het kanaal Coevorden-Zwinderen een grote wens. Op dit moment wordt er gewerkt aan de ontsluiting van dit kanaal voor de kanovaart. In de toekomst kan met de ontwikkeling van nieuwe kanoroute verbindingen hierop worden aangesloten.

Netwerken en verbinden

De toerist van tegenwoordig laat zich niet beperken door gemeentelijke grenzen. Door onze ligging kunnen we meer profiteren van de kwaliteiten van de omliggende gebieden. Dat betekent dat we ons naast de Drentse regio ook actief zullen richten op het leggen van verbindingen met bijvoorbeeld de Duitse grensregio, regio Vechtdal en de gemeente Hardenberg. En op deze manier nadrukkelijk grensoverschrijdende verbindingen leggen. Door het leggen van deze verbindingen kan de toerist verder in het gebied worden meegenomen. Het eerder genoemde Geopark vormt hier een goed voorbeeld in. Niet langer is alleen onze eigen gemeente belangrijk, maar bundelen we krachten van gemeenten. Om daarmee het belangrijkste te dienen, namelijk de toerist.

We zijn als gemeente nu al de koploper in het aantal overnachtingen binnen de Drentse gemeenten. Dat willen we ook blijven. Daarom investeren wij nadrukkelijk in toeristische- en recreatieve voorzieningen. We bieden ruimte voor de ontwikkelingen van hotels en bij de Huttenheugte en Plopsaland zien wij nog mogelijkheden voor het ontwikkelen van grootschalige recreatie. De kwaliteiten van het belvedèregebied 'Aalden en omgeving' willen we door behoud en versterking nog aantrekkelijker maken. Maar we willen ook het contrast laten zien in ons 'nieuwe cultuurlandschap' in het zuidoosten van de gemeente. Waarin we staan voor vooruitgang. De positie van de stad Coevorden als vestingstad en grensstad willen we nog verder versterken. Door de unieke ligging en het spoor richting Duitsland zien wij mogelijkheden voor een toeristische lijn met een authentieke trein die ons gaat verbinden met Nordhorn en Bad-Bentheim. Maar ook het bevaarbaar maken van het kanaal Coevorden-Zwinderen zal een impuls geven aan het bruisende leven in de stad. Dalen zal onze gemeente op een kunstzinnige manier op de regionale, nationale en zelfs internationale kaart zetten als het Land Art Centrum Dalen. Wisselende kunstenaars sturen projecten aan vanuit Dalen aansturen, waarin landartkunst centraal staat.

gebied buiten de gemeente
bestaande kernen
op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied
hoofdweg
kanaal
spoorlijn
Drentse zuid-as
aanleg zuidelijke aansluiting
directe aansluiting railterminal
kanaal Coevorden - Almelo
bevaarbaar maken voor schepen tot 800 ton
T trimodaal bedrijventerrein

infrastructuur

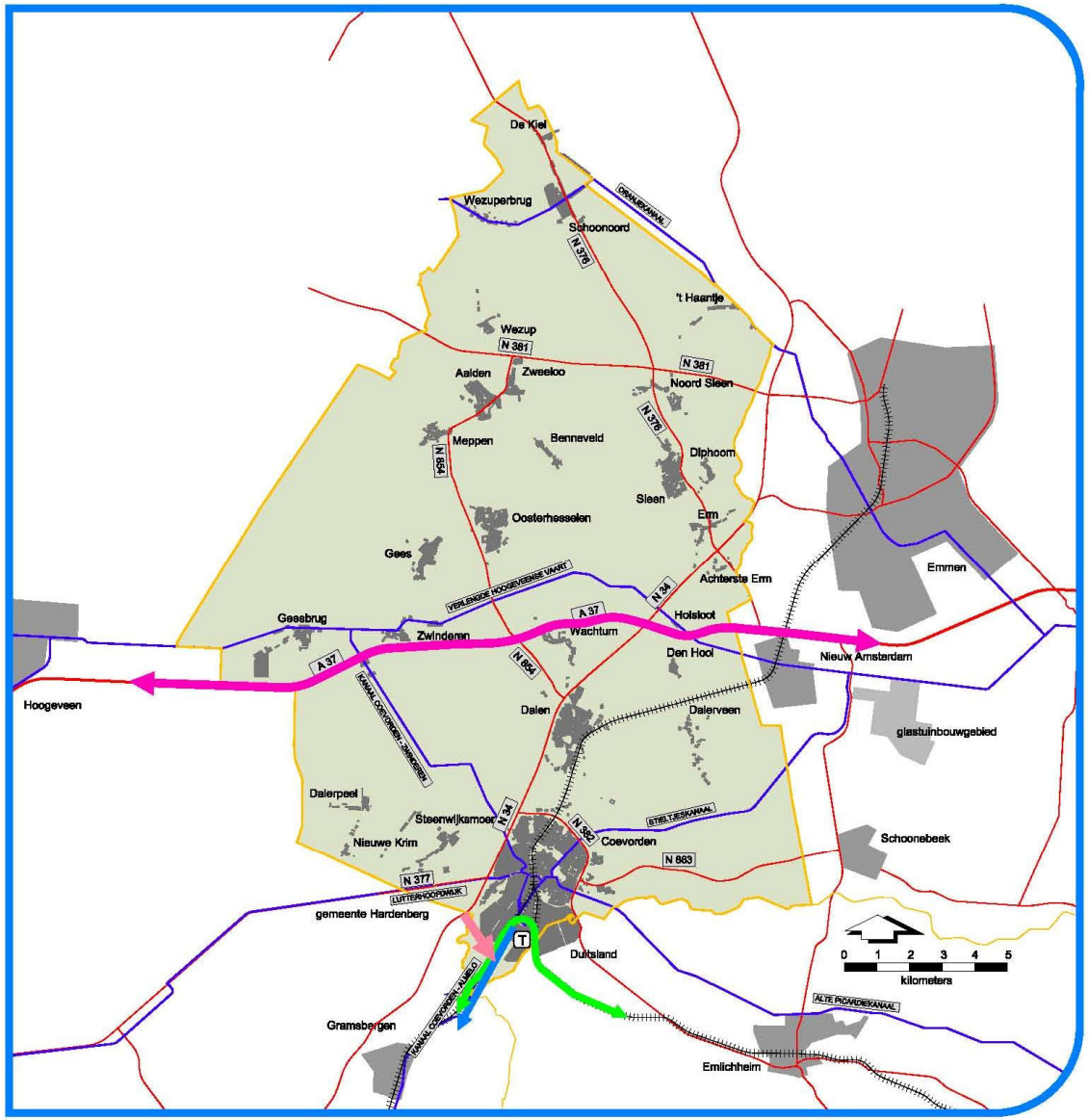

5.6 Infrastructuur

5.6.1 Huidige situatie

We zijn als gemeente centraal gelegen ten opzichte van Emmen, Hoogeveen, Hardenberg en Emlichheim en bereikbaar via weg, spoor en water. We beschikken dus over de unieke positie dat wij trimodaliteit (bereikbaar via weg, spoor en water) hebben binnen de gemeente. Hieronder zullen de onderwerpen weg, spoor en water kort besproken worden. Maar er zal ook worden ingegaan op het openbaar vervoer en de fiets.

Weg

Wij kennen een drietal hoofdwegverbindingen. Zoals in hoofdstuk 5.1 al is gezegd zijn dat de A37, de N34 en de N381. Daarnaast zijn er ook nog een aantal kwalitatieve verkeeraders, dit zijn:

- N376: Nieuw Amsterdam – Rolde, langs Sleen – Schoonoord.
- N377: Coevorden - Dedemsvaart - Hasselt
- N382: rondweg Coevorden
- N854: N34-A37-N381, langs Dalen-Oosterhesselen – Zweeloo
- N863: Coevorden – Schoonebeek
- B403: Coevorden - Emlichheim.

De N382 en N34 zorgen voor een belangrijke directe schakel in de internationale transportassen. Via de A6, A7 en de E22 wordt de Randstad bovenlangs met Groningen en vervolgens Duitsland ontsloten. Onderlangs vindt de verbinding plaats met de A28, de A37 en de N34 om vervolgens via de E233 Duitsland in te gaan.

De stad Coevorden wordt in alle richtingen ontsloten, maar als enige stad in de provincie Drenthe niet door een dubbelbaanse verbinding. De kernen zijn ontsloten door middel van een hoogwaardige weg. Ze liggen allemaal direct aan een provinciale weg, die weer een directe aansluiting heeft op een auto(snel)weg.

Spoor

De belangrijkste spoorwegen voor onze gemeente zijn:

- de spoorlijn Zwolle - Coevorden – Emmen;
- van Coevorden naar Rheine (Bentheimer Eisenbahn).

De gemeente is gedeeltelijk ontsloten via het spoor. De kernen Coevorden en Dalen hebben een NS-station voor personenvervoer. De kern Coevorden heeft ook een directe verbinding met Duitsland via het spoor, die nu nog uitsluitend voor goederenvervoer in gebruik is. Het maakt deel uit van het Europese netwerk van Kombiverkehr, waarmee Coevorden treindiensten onderhoudt met meer dan 20 Europese bestemmingen. De gemeente Coevorden beschikt hiervoor over een Duits goederenstation. Ook het spoor Emmen-Zwolle is als goederenspoor in gebruik. De spoorlijn Zwolle – Emmen vervult voor de economische ontwikkeling een belangrijke rol en voor het grootste internationale bedrijven/ROC-terrein Europark in Coevorden zelfs een cruciale rol.

Water

De vaarweg Almelo–Coevorden (Coevorden Vechtkanaal) verbindt Twente met zuid-Drenthe. Dit is een belangrijke verbinding voor beroepsvaart vanuit zuidoost Drenthe. Richting Emmen verloopt deze over het Stieltjeskanaal. Het Coevorden Vechtkanaal vervult een belangrijke rol voor de economische ontwikkeling voor het grootste internationale bedrijven/Regionaal Overslag Centrum Europark. De verbinding. Verlengde Hoogeveense Vaart (tussen Hoogeveen en Nieuw Amsterdam) is uitsluitend geschikt voor recreatievaart.

Openbaar vervoer

De kern Coevorden is in alle richtingen met het openbaar vervoer ontsloten. De belangrijkste drager is de trein. Hiermee heeft de kern directe verbindingen met Emmen, Zwolle en Twente. Het invloedgebied van het openbaar vervoer per bus ten opzichte van Coevorden beslaat het gebied ten zuiden van de N381. Alle verbindingen voldoen aan de gestelde eisen, alleen de verbinding met Hoogeveen heeft onvoldoende kwaliteit.

Het personenvervoer met de bus ontsluit een groot gedeelte van de gemeente. Alle grotere kernen in de omgeving zijn bereikbaar. Er lopen verbindingen tussen Coevorden en Dedemsvaart, Schoonebeek, Hoogeveen, Dalen, Emmen en Zweeloo (klein overstappunt). In veel kernen is er sprake van een vervoer op maat systeem. Gebruikers hebben dan een reguliere buslijn en/of een belbusverbinding. Door de buslijnen tussen de kernen Emmen en Assen en Emmen en Beilen worden de tussenliggende kernen in de gemeente ontsloten. In Emmen is er de mogelijkheid om over te stappen op verbindingen richting (provincie) Groningen en Hoogeveen. Over de A37 rijdt door de gemeente een hoogwaardige busverbinding tussen Hoogeveen en Emmen. Deze bus heeft geen halte binnen de gemeente Coevorden.

Fiets

In het Fietsplan in Drenthe (2005) is het fietsnetwerk van Drenthe opgenomen en daarin is aangegeven dat Coevorden zowel primaire als secundaire verbindingen heeft. Het primaire hoofdnetwerk verbindt de grotere kernen en loopt voornamelijk langs (provinciale) wegen over een vrij liggend fietspad. De secundaire verbindingen zijn vooral recreatief van aard en zorgen voor een verdichting van het netwerk. Binnen de gemeente Coevorden zijn er de nodige fietspaden die samen voor een netwerk zorgen.

Bijzondere infrastructuur

Naast de gewone infrastructuur is er ook bijzondere infrastructuur aanwezig in onze gemeente.

Hoogspanningsleidingen:

De in de gemeente aanwezige hoogspanningsleidingen hebben een voltage tussen de 110kV en 380kV. Rondom de verschillende hoogspanningsleidingen is een veiligheidszone aanwezig waarbinnen geen bouwwerken mogen verrijzen. Op dit moment is netwerkbeheerder TenneT bezig met de voorbereidingen voor de uitbreiding van de transportcapaciteit in Noord Nederland. Binnen onze gemeente is inmiddels de 380kV leiding uitgebreid met een 110kV leiding en tussen het transformatorstation Veenoord en de 380kV leiding nabij Holsloot legt men een nieuwe ondergrondse 110 kV transportleiding aan.

Ondergrondse transportleidingen:

Naast zichtbare netwerken zijn er ook types netwerken, die niet direct zichtbaar zijn. Het gaat hierbij om ondergrondse transportleidingen voor aardolie en aardgas. Door de ligging en de winning van delfstoffen zijn er in het gemeentelijke grondgebied vele van deze ondergrondse transportleidingen aanwezig. De gemeente Coevorden is een belangrijke schakel in het landelijke netwerk van gastransportleidingen. Belangrijke leidingen voor het transport van aardgas, vanuit het Groningergasveld naar het gascompressorstation te Vilsteren en exportleidingen richting Duitsland doorkruisen de gemeente. Daarnaast zijn in het gebied nog vele leidingen aanwezig voor het transport

richting de consument. In de directe nabijheid van deze leidingen mogen geen risicovolle bouwwerken staan.

Straalpaden:

Vanuit de zendmast in het centrum van Coevorden is er een ruimtelijke zone voor het straalpad gereserveerd. Binnen deze zone zijn er beperkingen aan de bouwhoogte van gebouwen (maximale bouwhoogte tussen 35 en 40m boven NAP). Het straalpad gaat vanaf de zendmast in het centrum van Coevorden naar de zendmast nabij Dedemsvaart.

Laagvliegroutes:

Binnen de gemeente is een laagvliegroute (Link 10-route) aanwezig, die gebruikt wordt voor het laagvliegen met militaire jacht- en transportvliegtuigen met een vlieghoogte vanaf 2100ft (75m). De route is een strook van 1 nautische mijl (1.852m) aan weerszijden van de as van de route. Onder deze laagvliegroute is het niet toegestaan om masten, windmolens en andere obstakels te bouwen. De maximum bouwhoogte onder de route bedraagt 40m. Daarnaast is er een laagvlieggebied voor trainingsvluchten van militaire helikopters en propellervliegtuigen aanwezig. Binnen dit gebied gelden vlieghoogtes tussen 100 en 1000 ft (30-300m). Het laagvlieggebied heeft in vergelijking met de 'Link 10-route' geen officiële beschermde status, maar bij het oprichten van hoge bouwwerken zijn we verplicht contact te zoeken met de Dienst Vastgoed van het ministerie van Defensie.

Besluit externe veiligheid inrichtingen:

Het Besluit Externe Veiligheid Inrichting heeft betrekking op de veiligheid rondom risicovolle inrichtingen. Binnen de gemeente Coevorden zijn de volgende risicovolle inrichtingen te onderscheiden: productielocaties voor aardolie en aardgas, buisleidingen, LPG installaties en opslagplaatsen. De hiervoor genoemde installaties hebben hun weerslag op de omgeving. De risicocontouren, die zich rondom de inrichtingen bevinden geven eventueel beperkingen aan toekomstige ontwikkelingen.

Munitiecomplex:

Ten zuiden van de stad Coevorden is een munitiecomplex van Defensie aanwezig. Rondom dit complex is een veiligheidszone aanwezig. Hierbinnen is het realiseren van kwetsbare bouwwerken niet toegestaan. Ook geeft deze zone beperkingen ten aanzien van de aanleg van wegen.

Antennemasten

In het afgelopen decennium is het gebruik van de mobiele communicatie explosief toegenomen. Niet alleen voor

telefonie, ook steeds meer maatschappelijke organisaties en zorginstelling maken gebruik van de mobiele communicatie. Deze netwerken tot de vitale infrastructuur, vergelijkbaar met een nutsvoorziening. Voor het functioneren wordt gebruik gemaakt van een fijnmazig antennenetwerk. De verschillende providers zorgen middels de antennemasten voor een landelijke dekking. Binnen de gemeente zijn ongeveer 52 antennemasten voor GSM en UMTS aanwezig.

Naast een netwerk voor mobiele telefonie is er een speciaal netwerk voor hulpdiensten, C2000. C2000 is een landelijk dekkend netwerk, dat hulpverleners snel, eenvoudig en betrouwbaar onderling en met de meldkamer kunnen communiceren. Binnen de gemeente zijn twee masten aanwezig voor C2000.

<u>Kwaliteiten</u>

We hebben als het gaat om verkeer en infrastructuur zowel sterke als zwakke punten.

Sterke punten zijn:

- De aanwezigheid van treinstations Coevorden en Dalen;
- Bereikbaarheid over weg, water en spoor voor zowel personen als goederen;
- Grensoverschrijdende spoorverbinding;
- Veel fietspaden;
- Structuur Coevorden geschikt voor korte afstandrelaties.

Zwakke punten zijn:

- De ontsluiting van Coevorden Noord en Zuid door het openbaar vervoer;
- De ontsluiting van de bedrijventerreinen van Coevorden Zuid;
- De capaciteit van het spoor (enkel spoor);
- De onderhoudstoestand van de wegen (vooral centrum Coevorden en bermen buitengebied);
- Diepte en breedte van bestaande waterweg is beperkt voor de binnenschepen;
- Langparkeerders centrum Coevorden;
- Geen personenverbinding met Duitsland.

5.6.2 Trends en ontwikkelingen

Infrastructuur en mobiliteit spelen een belangrijke rol in het versterken van de economie. Mobiliteit is namelijk een noodzakelijke voorwaarde voor economische groei en sociale ontwikkeling in Nederland. De verwachting is dan ook dat het wegverkeer tot 2020 met ruimt 40% groeit ten opzichte van 2000, op zowel het hoofdwegennet als op het onderliggend wegennet. Ook in Noord-Nederland zal het aantal voertuigkilometers op de weg toenemen. De bereikbaarheid van de economische kerngebieden zal hierdoor afnemen.

De technologie is volop in ontwikkeling. Vervoersmanagementachtige systemen komen echter in onze regio nog nauwelijks voor. Verbetering van duurzaamheid door brandstoftechnologie in de vorm van alternatieve brandstoffen, is aan de orde van de dag. Technologie die voertuigen ‘zelf’ laat nadenken draagt bij aan de duurzaamheid door zuinigheid en veiligheid. Deze techniek is wellicht niet alleen toepasbaar voorpersonenauto’s, maar ook veel breder. Ook hulpmiddelen als navigatiesystemen geeft de bestuurder meer informatie over de te

volgen route en wordt daarin geholpen als het gaat om snelheden en de tijdig te verrichten handelingen op de weg. Nieuwe technologieën vragen naar de toekomst toe wellicht om nieuwe aanpassingen aan de infrastructuur.

De verwachting in Coevorden is dat vanaf 2020 de bereikbaarheid vermindert, zowel voor de stad als voor de verschillende (ook in ontwikkeling zijnde) bedrijventerreinen. Uit onderzoek door de gemeente blijkt dat de capaciteit van de N34 (gedeelte A37-Coevorden) onvoldoende wordt en dat uitbreiding naar een 2x2 verbinding wenselijk is.

Ook de verbinding N34 – Krimweg en Monierweg (Euregioweg) dreigt aan kwaliteit in te boeten. De economische ontwikkelingen en de (toekomstige) groei van de mobiliteit heeft ertoe geleid dat er een studie is verricht naar de (weg)infrastructuur N34 en een ontsluiting van Coevorden-Zuid op de N34. Een vernieuwde aansluiting in combinatie met op langere termijn een zuidelijke rondweg geeft alsnog onvoldoende oplossend vermogen voor de Krimweg.

Bijzondere infrastructuur

Op het gebied van bijzondere infrastructuur vinden er ook ontwikkelingen plaats. Wij verwachten een groei van de hoeveelheid transport door middel van buisleidingen. Het ministerie van VROM is bezig met het reserveren van uitbreidingsruimte, waardoor er in de toekomst nieuwe leidingen aangelegd kunnen worden om aan de groeiende vraag naar 'buizentransport' te kunnen voldoen. MoNet (Mobiele Netwerkoperators Nederland) geeft aan dat door het toenemende gebruik van mobiele communicatie zijn er steeds meer nieuwe antennes nodig. Zij vraagt dan ook aan de gemeente om in haar plannen rekening te houden met deze behoefte.

Wij hebben als gemeente dan ook te maken met kansen en bedreigingen. Kansen zijn:

- Het verbeteren van de N34 (verdubbeling en aansluiting Coevorden Zuid);
- Realisatie rondweg Zuid-Coevorden;
- Versterken fietsstructuren en fietsvoorzieningen stad Coevorden;
- Het ordenen van het parkeren in het centrum van Coevorden;
- Een verbeterde en directe aansluiting van de Euroterminal op het spoor (goederen);
- Ontwikkelen van het stationsgebied;
- Technische ontwikkelingen rondom verkeer en infrastructuur.

Bedreigingen zijn:

- Verdwijnen openbaar vervoer landelijk gebied;
- Verminderde bereikbaarheid van de stad Coevorden (zonder maatregelen);

5.6.3 Deelvisie

Wij willen als gemeente goed bereikbaar zijn. We stellen ons hierbij de eis dat de kwaliteit van deze bereikbaarheid minimaal op het niveau van de provinciale doelstellingen moet liggen. Een goede bereikbaarheid maakt het namelijk aantrekkelijk om in de economische sterke gebieden te zijn. Denk hierbij aan het kernwinkelgebied in de stad Coevorden, maar ook de grote bedrijventerreinen (industrieel, MKB) gelegen aan de west- en oostzijde van de stad.

Een grote kracht van Coevorden is de trimodale bereikbaarheid. Coevorden is zowel voor personen- als goederenvervoer bereikbaar over weg, water en spoor. Het versterken van deze infrastructurele verbindingen draagt naar ons idee bij aan verbeterde bereikbaarheid en daarmee aantrekkelijkheid van onze gemeente.

Hoofdinfrastructuur

De hoofdinfrastructuur is in te delen in weg-, spoor- en water-infrastructuur.

Weg

De realisatie van de autosnelweg A37 en de gedeeltelijke verdubbeling van de autoweg N34 hebben een wezenlijke bijdrage geleverd aan de bereikbaarheid van Coevorden. De aanstaande verdubbeling van de E233 (richting Cloppenburg in Duitsland) in het verlengde van de A37 zal positieve gevolgen hebben ten aanzien van onze bereikbaarheid, met name voor de stad Coevorden.

Rondom de N34 lopen nog verschillende ontwikkelingen die de (reis)afstand tot Zwolle/Twente zullen verkleinen. Indien de provincie de wens heeft tot verdubbeling van de N34, dan staan wij hier als gemeente achter. Daarmee zien we kansen voor het creëren van een goede ontsluiting van de bedrijventerreinen gelegen aan de west- en met name zuidzijde van Coevorden. Daarnaast zou de realisering van een zuidelijke aansluiting op de N34 de druk op de bestaande wegen Krimweg en Monierweg verder moeten laten afnemen.

Spoor

Coevorden heeft directe spoorverbindingen met Emmen, Zwolle en Duitsland. En indirect heeft zij een spoorverbinding met Twente, via station Mariënberg. Op het Nederlandse deel vindt zowel personen- als goederenvervoer plaats. Het spoor met Duitsland is alleen in gebruik voor goederenvervoer. Wij zetten als gemeente in op de versterking van de verbinding Zwolle-Emmen. Voor personenvervoer betekent de overname van het vervoer door Arriva aan het eind van 2012 een kwaliteitsimpuls. Nieuwe treintoestellen en een mogelijke frequentieverhoging zullen hier een bijdrage aan leveren. Eind 2013 verbetert de nieuwe vervoerder de verbinding met Almelo. Verplaatsen van het overstapstation Mariënberg richting Hardenberg biedt voor Coevorden betere overstapmogelijkheden, en dus een betere verbinding met Twente. Voorts hebben wij de ambitie de spoorverbinding met Duitsland ook geschikt te maken voor personenverkeer.

De EuroTerminal Coevorden (ETC) op het Europark is met name in gebruik voor overslag van goederen van weg naar spoor en andersom, waarbij gebruik van transport over water ook mogelijk is. Versterken van de mogelijkheden van de ETC is een voornaam proces (Dryport) om Coevorden als logistiek (diensten)centrum (Regionaal Overslag Centrum (ROC)) te ontwikkelen. Ook in de ruimtelijke locatiekeuze van bedrijven dient aandacht te zijn voor de wijze van vervoer. Maakt een bedrijf gebruik van de ETC, dan dient het zich bij voorkeur in de nabijheid te vestigen. De kwaliteit van trimodaliteit (bereikbaarheid) dient vanzelfsprekend optimaal te zijn. Het project RSP biedt kansen om de bereikbaarheid per spoor te verbeteren. Door het realiseren van een 'spoorboog' tussen het bestaande spoor van het traject Emmen-Zwolle en het spoor gelegen op het Europark, behoort het rangeren goederentreinen in het centrum van Coevorden tot de verleden tijd. Dit biedt kansen voor herontwikkeling van het stationsgebied.

De beperking van de spoorinfrastructuur (geheel Nederland) kan een bedreiging vormen voor verdere groei van het goederenvervoer per spoor. Wellicht biedt de aanleg van de Hanzelijn (Lelystad/Zwolle) de gewenste ruimte voor het spoorvervoer van en naar Emmen/ Coevorden met bijvoorbeeld bestemming haven Amsterdam.

De huidige spoorverbinding met Duitsland geeft toegang tot grote delen van Europa. De verbinding zelf is echter niet optimaal, ook gelet op de beperkte directheid richting het noorden van Duitsland (Bremen/Hamburg). Optimalisatie van (duurzame) spoormogelijkheden op dit traject achten wij een nader onderzoek waard.

Water

Coevorden is bereikbaar via het water, zowel voor de recreatieve- als de beroepsvaart. Vaarrecreatie kan een kracht van Coevorden worden. Het bevaarbaar maken van de verbinding Zwinderen/Coevorden zal hieraan een impuls geven en biedt de vaarrecreant extra mogelijkheden. Naast het varen dient er ook voldoende verblijfsmogelijkheden te zijn voor die recreatieve vaartoerist. Een extra passantenhaven achten wij hierbij passend.

Coevorden is qua goederenvervoer bereikbaar over het kanaal Coevorden-Almelo. Het Drentse deel is bevaarbaar voor schepen tot 1.000 ton, terwijl het Overijsselse deel voor schepen tot slechts 700 ton bevaarbaar is. De knelpunten liggen op Overijssels grondgebied. In Overijssel worden de komende tijd aanpassingen verricht aan het kanaal om het goederenvervoer te stimuleren. Slimme oplossingen als varen in koppelverband worden hierbij als kans gezien.

In Drentse Zuidas verband wordt er samengewerkt tussen de Drentse gemeenten die aan de A37 liggen. In Meppel is er een sprake van een inlandport. Er is echter geen waterverbinding met voldoende kwaliteit tussen Coevorden-Meppel. Vervoer zal hier dan ook via de weg moeten gaan. Het opwaarderen van de waterverbinding zal beoordeeld moeten worden op de effectiviteit.

<u>Stad Coevorden</u>

Voor een goede bereikbaarheid dient er voldoende doorstroming van het verkeer te zijn en voldoende parkeergelegenheid (na)bij de

bestemming. Ook een goede en directe fietsstructuur met voldoende stallingsmogelijkheden draagt bij aan een goede bereikbaarheid, immers er is minder belasting op de wegen en minder gebruik van parkeerruimte, bovendien geeft het voordelen voor duurzame mobiliteit en gezondheid.

Coevorden is daarnaast goed bereikbaar per spoor. Het station is gelegen in het midden van de stad, direct gelegen naast het winkelcentrum en aan de rand (korte afstanden) van de woongebieden.

Wij opteren het centreren van de parkeerterreinen in het centrum op logische locaties. Dubbel functiegebruik is aanbevolen. Ontwikkeling van het stationsgebied geeft mogelijk kansen voor een herontwikkeling voor zowel achter (parkeren en locatieontwikkeling) als voor het station in de vorm van een stationsplein.

Voor het fietsverkeer in de stad valt nog veel te winnen. In een aantal wijken in Coevorden is al duidelijk rekening gehouden met de positie van de fietser, maar dit aspect kan nog worden verbeterd.

Door het realiseren van de ontbrekende schakels in de fietsstructuur van de stad Coevorden en de wijken er omheen. Zo wordt het fietsen in de stad aantrekkelijk en veilig. De gemiddelde Coevordenaar zal sneller de fiets pakken om naar het centrum of naar de buurtvoorziening te gaan en scholieren zullen veiliger naar school kunnen fietsen. Ouders zullen sneller geneigd zijn om hun kinderen met de fiets naar school te brengen. Bijkomend voordeel van dit alles is dat de auto- en parkeerdruk afneemt zowel bij de voorzieningen, het centrum en de scholen. Coevorden blijft hierdoor bereikbaar en beweegt!

De toegankelijkheid van de stad Coevorden voor slechtzienden, minder validen en gehandicapten is op dit moment niet of nauwelijks geregeld. Ook bij de herinrichtingsplannen is aan dit aspect weinig aandacht besteed. In nauw overleg met de doelgroep zullen wij nagaan in hoeverre maatregelen gewenst en mogelijk zijn.

<u>Landelijk Gebied</u>

In het landelijk gebied gaat het om bereikbaarheid en leefbaarheid. Een aantal hoofdwegen vormt traversen door enkele gemeentelijke kernen. Enerzijds brengt dit een goede bereikbaarheid met zich mee, maar anderzijds doet dit afbreuk aan de leefbaarheid. De provinciale weg N376 doorsnijdt Erm, Noord Sleen, Schoonoord, De Kiel. De N854 heeft traversen door Meppen, Zweeloo en Aalden. Het toepassen van rondwegen zou hierin een oplossing kunnen geven (zie bijvoorbeeld bij Sleen). Ook hierover zullen wij in het op te stellen Mobiliteitsplan een nadere afweging maken.

Belvedèregebieden

In de gemeente zijn meerdere Belvedèregebieden gelegen. Bij de inrichting van de wegen wordt rekening gehouden met de landschappelijke kwaliteit van het betreffende gebied. Als uitvloeisel hiervan streven we er naar om in de kernen Meppen en Wezup het asfalt te vervangen door klinkers.

Openbaar Vervoer

Bussen rijden veelal over de hoofdwegen en daarmee niet meer door de dorpen. Dergelijke maatregelen vallen niet altijd goed bij de reizigers. Aan de andere kant streven wij er naar om het openbaar vervoer in het landelijk gebied zoveel mogelijk in stand te houden. Daarbij is het vaak vanuit kostenoverweging onontkoombaar om het

aantal haltes in heroverweging te nemen. Op dit moment is er geen directe ov-verbinding met Duitsland (Emlichheim). Samen met onze (Duitse) partners zullen wij onderzoeken in hoeverre een dergelijke verbinding bestaansrecht heeft.

Recreatie

Grootschalige recreatie betekent in de regel een grote aantrekkingskracht met daaraan gerelateerde verkeersstromen. Dit vraagt om goede en voldoende verbindingen. Een directe verbinding voor fietsers tussen De Huttenheugte en Coevorden zien wij als voorbeeld hiervan.

In het landelijke gebied zullen wij het realiseren van TOP-locaties (Toeristische Overstap Punten) verder faciliteren. Men kan hier de auto parkeren en op de fiets verder van het Drentse land genieten. Het parkeerterrein aan de zuidkant van Aalden is hiervan een voorbeeld.

Het realiseren van een Toeristisch Overstap Punt (TOP) aan de zuidkant van Aalden, maakt het voor de toerist mogelijk om het Belvedèregebied 'Aalden en omgeving' en natuurlijk de rest van dit mooie escomplexlandschap te verkennen. De auto kan men hier eenvoudig parkeren, waarna de bezoeker vervolgens per fiets of wandelend verder gaat. Routes leiden je van hieruit naar de prachtige dorpen zoals Zweeloo, Meppen en Gees en misschien ook wel naar de uitgestrekte bossen van het Sleenerzand. Uiteraard bevindt zich bij dit startpunt een oplaadpunt voor de elektrische fiets.

Landbouwverkeer

Het landelijk gebied is, naast het domein van de recreant en de bewoner het domein voor de landbouwer. De massa en omvang van deze voertuigen zorgen voor conflicten tussen overige (recreatieve) weggebruikers maar ook voor de bestaande infrastructuur (weg en bermen). Schaalvergroting in de landbouw, het rijden van langere afstanden (loonwerker) en het mogelijk verhogen van de maximumsnelheid (economisch) van de landbouwvoertuigen zal deze conflicten niet verminderen. Daarnaast is er een zichtbare verschuiving in het vervoer te zien van de vrachtwagensector naar de trekker, vanwege het kostenvoordeel. Door voertuigen zoveel mogelijk gebruik te laten maken van de gebiedsontsluitingswegen, voorkomt men overlast en hinder in de kernen. Het is niet de bedoeling onbeperkt verkeersmaatregelen te treffen tegen de landbouwer, daarentegen dient schade aan de wegen zoveel mogelijk voorkomen te worden.

<u>Duurzaamheid</u>

Alternatieve energie speelt een belangrijke rol in het vraagstuk rondom duurzaamheid. Binnen het thema infrastructuur liggen er naar de toekomst toe vele kansen.

De gebruikelijke brandstofvormen als diesel, benzine, lpg zijn vrijwel overal verkrijgbaar. Voor nieuwe vorm als elektrisch rijden doen we veelal een beroep op de energievoorziening thuis, bij gebrek aan oplaadpunten in de openbare ruimte. Dit geeft meteen het probleem van een brede introductie van het 'schoner rijden'. Het introduceren van nieuwe brandstofvormen willen wij dan ook stimuleren. Hierbij denken wij bijvoorbeeld aan het faciliteren van oplaadpunten. Elektrische fietsen dragen ook bij aan een duurzame mobiliteit. Het voordeel van deze vorm van fietsen is dat de actieradius (sneller en langere afstanden bij dezelfde inspanning) toeneemt. Wij zien

mogelijkheden om Coevorden op dit punt meer te profileren en zullen meewerken aan het realiseren van bijvoorbeeld oplaadpunten.

Wij streven ernaar om de gemeente Coevorden bereikbaar te houden, zodat de werkgelegenheid maar ook alle andere aspecten er baat bij hebben. Wij denken hierbij aan de N34. Indien de provincie de wens heeft tot verdubbeling van de N34, dan staan wij hier als gemeente achter. Het realiseren van de 'spoorboog'; bij de stad Coevorden. Het kanaal Coevorden-Almelo op Overijssels grondgebied op te waarderen van 700 tot 1.000 ton. De stad Coevorden en de industrieterreinen krijgen hierdoor alle kansen en de trimodaliteit kan helemaal tot zijn recht komen. Het nieuwe cultuurlandschap, waarin energie centraal staat, krijgt door deze optimale bereikbaarheid alle mogelijkheden om succesvol te worden. Binnen de stad Coevorden willen wij de parkeerterreinen centreren op logische locaties in het centrum. Daarnaast zien we kansen voor de fiets. Wij willen de ontbrekende schakels realiseren, zodat fietsen leuk en veilig door de hele stad kan plaatsvinden. Door meer te fietsen vangen we twee vliegen in één klap. We zijn als gemeente gezond en duurzaam bezig en ontlasten de auto- en parkeerdruk in de stad. Voor het landelijke gebied rondom Coevorden willen we ook bereikbaar zijn. Het in stand houden van het OV-systeem. Maar voor de recreant ook door het realiseren van een TOP, het realiseren van oplaadpunten voor de elektrische fiets en het bevaarbaar maken van het kanaal Coevorden-Zwinderen.

200 m
Coevorden
Hardenberg
N34

gebied buiten de gemeente

bestaande kernen

op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied

hoofdweg

kanaal

spoorlijn

nieuw cultuurlandschap

Ag grootschalige agrarische ontwikkeling mogelijk

zoekgebied alternatieve energieopwekking

zoekgebied windenergie

milieu, klimaat en energie

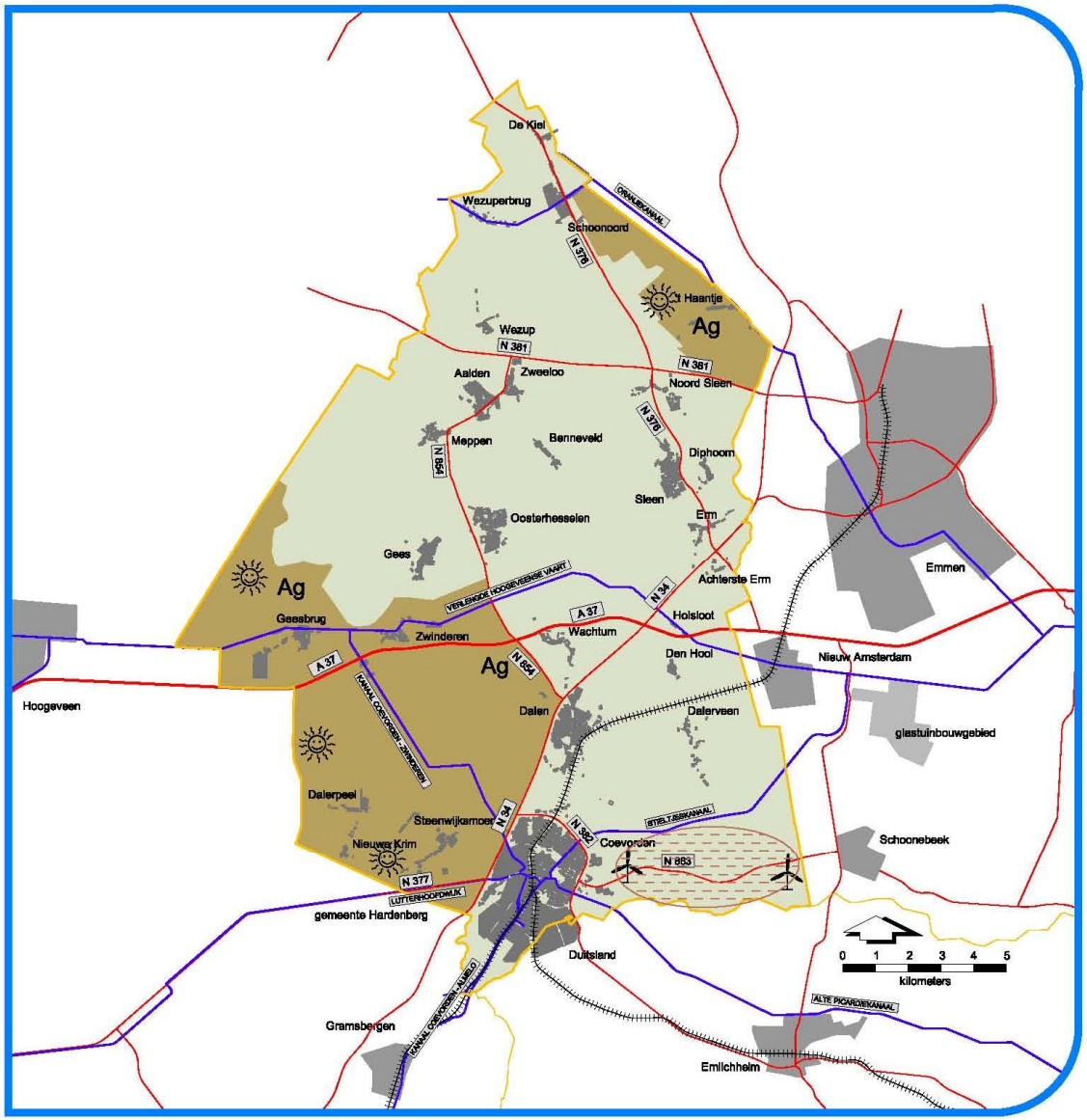

5.7 Milieu, klimaat en energie

5.7.1 Huidige situatie

Klimaat, milieu en energie

Het thema klimaat, milieu en energie kreeg de afgelopen jaren steeds meer aandacht. In 'het Klimaatbeleidsplan 2009 & verder' staan de doelen opgenomen die wij op dit gebied willen realiseren. Zuidoost Drenthe heeft de ambitie om een voortrekkersrol te spelen bij het ontwikkelen, produceren en toepassen van duurzame energie. Om het thema kracht te geven is er een Energiebureau Zuidoost Drenthe opgericht.

Recent is er gestart met het project waarbij wij gemeentelijke gebouwen, waaronder basisscholen, mogelijk voorzien van zonnepanelen. Zo kunnen we duurzaam omgaan met energie.

Op het gebied van nieuwbouw bouwt men momenteel binnen de gemeente Coevorden huizen die voldoen aan de huidige EPC (Energie Prestatie Coëfficient). Met de corporaties die verantwoordelijk zijn voor een deel van de bouw zijn ook afspraken gemaakt rondom deze EPC norm.

Bodem

Wij beschikken wat betreft het thema bodem, over een bodemkwaliteitskaart en een bodembeheerplan voor de deelgebieden BOGAS, Markt en Haven en Ossehaar. Beiden hebben betrekking op de milieuhygiënische kwaliteit van de grond.

Geluid

Wanneer het gaat om geluidshinder zijn er alleen echt duidelijke maatregelen genomen op het industrieterrein Leeuwerikenveld I. Hier bevinden zich namelijk de 'grote lawaaimakers' in de zin van de Wet geluidhinder. Het industrieterrein is om die reden dan ook gezoneerd. De meeste andere belangrijke onderwerpen rondom geluidshinder zijn geregeld in de Wet geluidhinder.

Luchtkwaliteit

Nergens in onze gemeente is sprake van overschrijding van de grenswaarden voor luchtkwaliteit. Daarnaast zijn er geen bouwprojecten gepland met meer dan 500 woningen of andere projecten die in betekende waarde (IBM) de luchtkwaliteit (negatief) zouden kunnen beïnvloeden.

Kwaliteiten

Wij hebben als gemeente wat betreft het thema milieu, klimaat en energie zowel sterke als zwakke punten.

Sterke punten zijn:

- Geen/weinig milieuproblemen;
- Zuivere lucht;
- Schone bodem;
- Weinig geluidhinder;
- Aandacht voor duurzaamheid.

Zwakke punten zijn:

- Geluidsoverlast van het Europark;
- Behoudende inwoners ten aanzien van duurzaamheid.

5.7.2 Trends en ontwikkelingen

Klimaat, milieu en energie

Een belangrijke trend is de aandacht voor het klimaatbestendig maken van het stedelijk en landelijk gebied (adaptatie). Bij de ordening van de ruimte houden we meer en meer rekening met hevigere stormen en neerslag, hittegolven en wateroverlast. Hiervoor is een klimaatbestendig watersysteem cruciaal.

Daarnaast is er een belangrijke trend waarneembaar rondom energiebesparing in de gebouwde omgeving en dan met name in de bestaande bouw. Er komt steeds meer aandacht voor energieneutrale en energieproducerende woningen.

Bij de ruimtelijke inrichting is het bereiken van energiedoelstellingen één van de leidende principes. Een principe om rekening mee te houden. Bij het realiseren van dergelijke duurzame energiebronnen moet aandacht zijn voor de ruimtelijke inpassing en moet het aansluiten bij de ruimtelijke kwaliteit.

Verder komt er veel aandacht voor duurzame energie: biomassa, wind- en zonne-energie, geothermie en warmtekoude opslag. Zuidoost Drenthe gaat een belangrijke voortrekkersrol spelen bij het ontwikkelen, produceren en toepassen van duurzame energie.

Bodem

In het bodembeleid ligt meer en meer de nadruk op het creatief, innovatief en integraal beheren en gebruiken van de ondergrond. Wij volgen de landelijke trend waarbij wordt gekeken naar verbreding van het bodembeleid en waarbij opties als ondergronds bouwen, bodemenergie worden meegenomen. Ondergrond bouwen kan betrekking hebben op de aanleg van leidingen, metro-, spoor- en autotunnels, ondergrondse opslag en ook op ondergronds wonen. Hiervoor moet de ondergrond op een innovatieve wijze bij ruimtelijke ontwikkelingen betrokken worden. En moeten ondergrondse mogelijkheden worden bekeken in relatie tot de bovengrondse leefomgeving. Ook het grondwaterbeheer wordt meer en meer verankerd in gemeentelijke (en provinciale) plannen en visies.

Geluidshinder

Bij verkeersprognoses gebruikt men niet langer de geluidsbelasting van deze verkeersprognoses. Bij ruimtelijke planvorming houden we rekening met de geluidsbelasting gerelateerd aan het geluidproductie-plafond. Dit geluidsproductieplafond is een vastgestelde emissiewaarde van de bron op een referentiepunt.

Luchtkwaliteit

De eisen rondom luchtkwaliteit worden steeds strenger. Daarnaast zijn industrieën of bedrijven die de luchtkwaliteit verontreinigen steeds vaker uitgerust met technologische hoogstaande filters, waardoor de schadelijke stoffen steeds minder in de lucht terecht komen.

Gezien de trends en ontwikkelingen die op dit gebied gaande zijn hebben wij ook te maken met kansen en bedreigingen op dit gebied. Kansen voor ons zijn:

- De innovatieve voorbeeldfunctie van Zuidoost Drenthe bij het ontwikkelen, produceren en toepassen van duurzame energie;
- Het creëren van randvoorwaarden voor duurzame energie opties;
- Het in stand houden van betaalbare energievoorzieningen;

- Het duurzaam, creatief, innovatief en integraal beheer en gebruik van de bodem (ondergrond).

Bedreigingen zijn:

- Klimaatverandering;
- Gevolgen van het gebruik van de ondergrond aan het maaiveld;
- 'Vervuiling' van het landschap door bijvoorbeeld windmolens, gaswinninginstallaties en biomassacentrales.

5.7.3 Deelvisie

Klimaat en energie

Eén van de grootste internationale vraagstukken voor de toekomst is die van het omgaan met energie, de energiebehoefte en –besparing en de mogelijkheden van alternatieve energiebronnen. Internationaal worden vele energiedoelstellingen geformuleerd die sterk gericht zijn op CO_2- en energiereductie en het stimuleren van het gebruik van alternatieve energiebronnen. Deze vinden hun doorvertaling in nationale doelstellingen, acties en plannen.

Als gemeente worden wij ook met dit onderwerp en de noodzaak ervan geconfronteerd. Het gemeentelijk klimaatbeleidsplan 2009 & verder, dat een vertaling is van het Energieakkoord Noord-Nederland, biedt de kaders voor partijen om aan de slag te gaan en ambities waar te maken. Lokaal zijn al initiatieven genomen om een bijdrage te leveren aan het energievraagstuk. De gemeente Coevorden, in het bijzonder de omgeving rond de stad Coevorden, is een uitstekende locatie om een bijdrage te leveren aan alternatieve energiebronnen. Vele vormen zijn daarin denkbaar. Wij zien daarom in de omgeving rond de stad Coevorden een mooie kans liggen om ruimte te bieden aan initiatieven die de toepassing en het gebruik van alternatieve energie bevorderen. Een 'nieuw cultuurlandschap' kan ontstaan, waarin landschap, economie, recreatie en toerisme een nieuwe dimensie en dynamiek toevoegen aan het veelzijdige landschap van onze gemeente. Een deel van dit gebied kenmerkt zich al als energielandschap, in de vorm van olie- en gaswinning door de NAM. Wij willen daar echter een nieuw hoofdstuk aan toevoegen en initiatieven rondom alternatieve energie ruim baan geven in deze regio. Deze initiatieven kunnen liggen op het vlak van:

- Wind- en zonne-energie;
- Biovergisting;
- Geothermiek;
- Warmte- en koudeopslag;
- Energienetwerken;
- Duurzame mobiliteit.

Het 'nieuwe cultuurlandschap' zet de gemeente Coevorden op de kaart als het gebied waar nieuwe alternatieve energievormen de ruimte krijgen. Innovatieve bedrijven zullen hier hun intrek en ruimte vinden om te ontwikkelen Door de vele bedrijven, kan hier kruisbestuiving plaatsvinden. Door de goede bereikbaarheid en de trimodaliteit van Coevorden zijn er alle kansen voor deze sector in ons 'nieuwe cultuurlandschap.

Milieu

Bodem

CO_2 opslag is een actueel onderwerp in Nederland, vanwege zijn mogelijkheden om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, maar ook vanwege de onzekerheden en risico's die daaraan verbonden zijn voor mens en milieu. De gemeente Coevorden is tegen de opslag van CO_2 in de bodem van de gemeente, vanwege de risico's en onzekerheden. Maar meer nog omdat CO_2-opslag op zichzelf geen bijdrage biedt aan de noodzakelijke energietransitie. Wij willen ruimte bieden aan initiatieven die zijn gericht op oplossingen voor de lange termijn en een bijdrage leveren aan de transitie in de energiebehoefte van de mens. De gemeente Coevorden leent zich vanuit haar natuurlijke omstandigheden uitstekend voor deze ambitie en keuze.

Geluid

Wij blijven streven naar een prettig woon- en werkklimaat, wat betekent dat wij bij de relevante ontwikkelingen altijd rekening houden welke consequenties dat heeft of kan hebben voor de toe- of afname van industrie- en verkeerslawaai. Voor de stad Coevorden is een belangrijk initiatief voor de komende jaren de ambitie om het rangeren van goederentreinen uit de binnenstad te halen. Wanneer wij daarin slagen, levert dit een positieve bijdrage aan het woon- en werkklimaat in de stad.

Geur

Voor sommige bedrijven is er geen algemeen geldende geurnorm: niet voor de maximale uitstoot van geur en niet voor de maximaal toegestane geur in de omgeving. Beoordeling van de situatie richt zich op het bepalen van het acceptabele hinderniveau. De mate van hinder die nog acceptabel is wordt vastgesteld door de gemeente, waarbij het antwoord op de vraag welke geurconcentratie nog toelaatbaar is, afhangt van het type geur en de omgeving. Het is onze ambitie om bestemmingsplannen te toetsen aan het "Algemeen toetsingskader milieuhygienische indicatie acceptabel geurhinder niveau provincie Drenthe", omdat hierin streef-, richt- en grenswaarden staan.

Lucht

Omdat er in Coevorden geen luchtkwaliteitsknelpunten aanwezig zijn, behoeft in de regel geen rechtstreekse toetsing van de geplande bouwprojecten aan de luchtkwaliteitsnormen plaats te vinden. Dit neemt niet weg dat we in de bestemmingsplannen aandacht willen geven aan het aspect luchtkwaliteit.

Externe Veiligheid

Tussen risicobronnen en risicovolle objecten dient voldoende afstand aanwezig te zijn. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet worden getoetst aan het plaatsgebonden risico en moet het groepsrisico worden verantwoord. De vestiging van risicovolle inrichtingen, transportassen en buisleidingen reguleren we in bestemmingsplannen.

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico (PR) geeft de kans aan dat een burger die zich een jaar lang continu op één plek bevindt, overlijdt door een ongeval bij een risicovolle activiteit. De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico is 10^6. Dit houdt in dat de kans één op één miljoen is dat een persoon buiten het bedrijfsterrein om het leven komt door een ongeluk bij een risicobedrijf. Naast inrichtingen kunnen ook transportassen een externe veiligheidscontour hebben. Externe veiligheid stelt eisen aan de omgeving. Binnen de 10^6 contour zijn geen kwetsbare objecten, zoals woningen, verzorgingstehuizen en scholen,

toegestaan. Voor beperkt kwetsbare objecten, zoals sporthallen en zwembaden, geldt het plaatsgebonden risico als een richtwaarde, waarmee bij de ontwikkeling rekening mee moet worden gehouden.

Groepsrisico

Het groepsrisico geeft de kansberekening per jaar voor een groep personen die in de omgeving van de risicovolle activiteit verblijft om te overlijden door deze risicovolle activiteit. Bij de beoordeling van het groepsrisico is onder meer de vraag aan de orde welke omvang van een ramp, gegeven de kans daarop, aanvaardbaar is. De aanvaardbaarheid verschilt per situatie. Van belang zijn onder andere de veiligheid van de bron, de communicatie over en weer met de omgeving, de capaciteiten van de hupverlening (bestrijdbaarheid) en de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van de bevolking. In bestemmingsplannen moet de hoogte van het groepsrisico en de verantwoording daarvan worden verwerkt.

Lichtvervuiling

Het is belangrijk aandacht te besteden aan het belang van de duisternis en het tegengaan van lichthinder. De Nederlandse nacht wordt elk jaar 3 tot 5 procent lichter. Echte duisternis is bijna niet meer te vinden in Nederland. Ook nachtdieren raken in de war van de lichte nachten. Het is onze ambitie om geen lichtvervuiling toe te staan. Wij streven naar een afgewogen beleidskader voor licht in relatie tot ruimtelijke ordening en milieu.

Wij zien het 'nieuwe cultuurlandschap' als een grote kans, om onze gemeente op de kaart te zetten als het gaat over klimaat en energie. In dit landschap bieden wij ondernemers de mogelijkheid om alternatieve energiebronnen te ontwikkelen en realiseren. Daarentegen staan we als gemeente absoluut niet open voor de opslag van CO_2. Wij vinden de risico's en onzekerheden te groot. Daarnaast biedt CO_2-opslag naar onze mening geen bijdrage aan de noodzakelijke energietransitie. Wat betreft geluid-, geur-, luchtkwaliteit blijft onze ambitie om te voorkomen dat deze aspecten naar te toekomst toe een probleem gaan vormen. Door het rangeren van de goederenterreinen uit de binnenstad te halen, hopen wij op een vermindering van geluidsoverlast in dit gebied. Verder is het onze ambitie als gemeente om lichtvervuiling zoveel mogelijk tegen te gaan.

gebied buiten de gemeente

bestaande kernen

op dit onderdeel ongewijzigd beleid voor dit gebied

hoofdweg

kanaal

spoorlijn

waterberging, gepland

beekherstel

aanleg natuurvriendelijke oevers

water

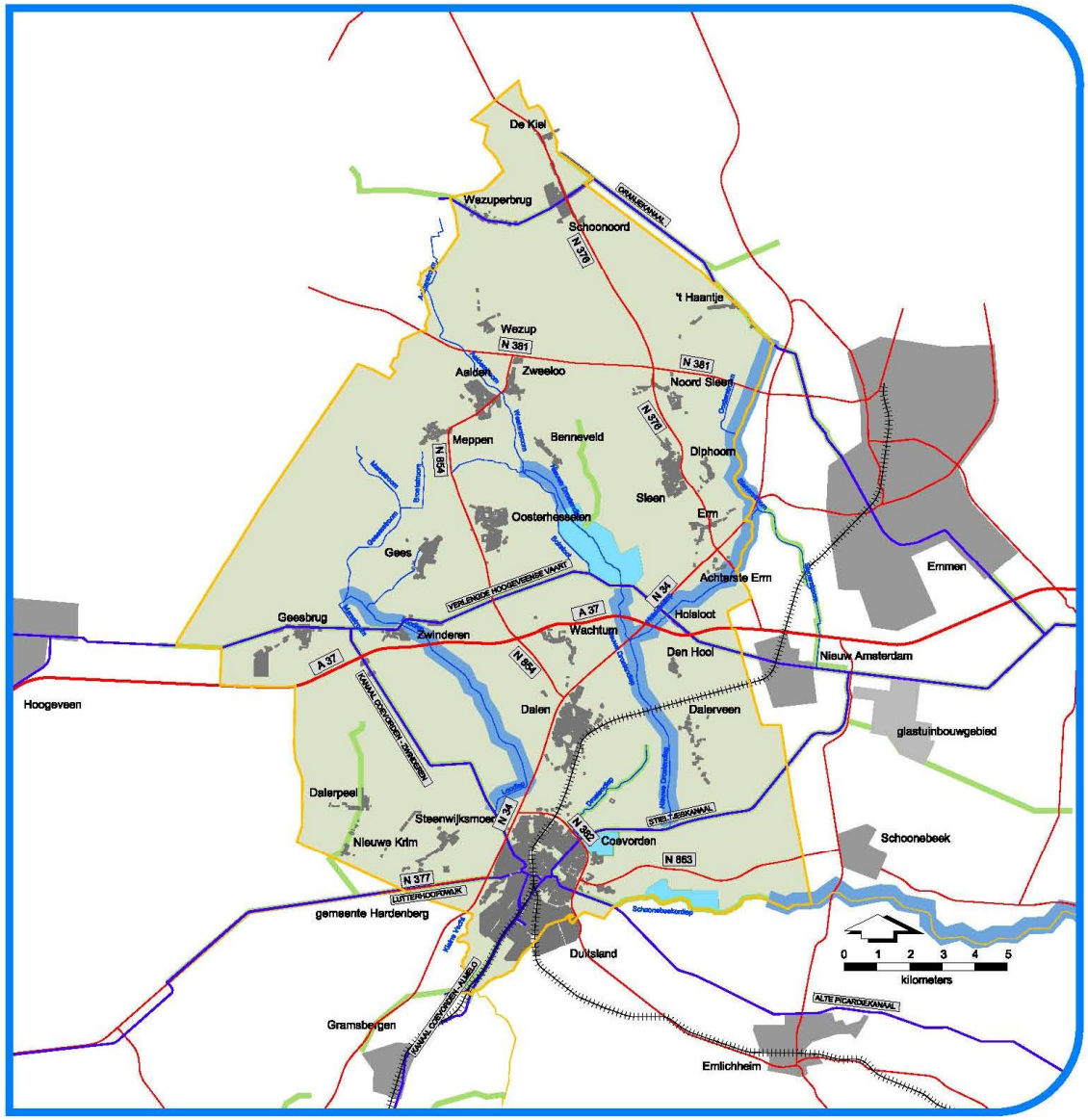

5.8 Water

5.8.1 Huidige situatie

Water speelt binnen onze gemeente een belangrijke rol. In hoofdstuk 5.1 was al te zien, dat er vele waterlopen zijn binnen de gemeente.

De taken op het gebied van water delen we voor het grootste deel met het Waterschap Velt en Vecht. Het merendeel van de gemeente Coevorden valt binnen dit waterschap. Een klein deel valt echter onder het Waterschap Hunze en Aa en Reest en Wieden. Overigens valt het hele gebied van onze gemeente onder het deelstroomgebied Rijn-Oost. De waterschappen die binnen dit deelstroomgebied vallen hebben samen een basiswaterbeheerplan opgesteld.

In dit plan zijn ook de drie plekken opgenomen waar in de toekomst het Waterschap waterbergingsgebieden realiseert. Dit zijn de Oosterhesselerlanden, Groot Weijerswold en Ossehaar.

Binnen het thema water zijn de waterschappen vooral vanuit de Kaderrichtlijn Water, verantwoordelijk voor de kwaliteit van het water. Op dit gebied heeft het waterschap ook resultaatverplichting richting de Europese Unie. Daarnaast houdt ze zich ook bezig met waterberging, waterkering en zuiveringtechnische maatregelen.

Thema's die spelen voor ons als waterbeheerder zijn voornamelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Denk hierbij aan de riolering, de afkoppeling van het regenwater of stedelijk water als onderdeel van het waterlichaam.

Wij hebben gezamenlijk met particulier, provincie en waterschap een zorgplicht voor het grondwater. De particulier is verantwoordelijk voor de goede staat van zijn eigendom en zorgt voor bouwkundige of waterhuishoudkundige voorzieningen op het eigen terrein. Provincie en waterschap zijn verantwoordelijk voor de vergunningverlening voor onttrekking van grondwater. Het waterschap beïnvloedt de grondwatersituatie via het peil van het oppervlaktewater. Daarnaast zorgt het waterschap via het oppervlaktewater voor de afvoer van eventueel door de gemeente ingezameld grondwater. Wij zijn het eerste aanspreekpunt voor de burger bij grondwateroverlast. Wij behandelen klachten en coördineren de aanpak van de grondwater-problemen.

In de gemeente bevinden zich ook twee waterwingebieden, namelijk Dalen en Kruidhaars. Daarnaast vallen er ook delen van de grondwaterbeschermingsgebieden Valtherbos en Noord-bargers in onze gemeente.

<u>Kwaliteiten</u>

Het thema water kent binnen onze gemeente zowel sterke als zwakke punten:

Sterke punten zijn:

- Aanwezigheid van recreatieplassen;
- Drie belangrijke beeksystemen;
- Ruimte voor waterbergingsgebieden.

De zwakke punten zijn:

- Door de relatief hoge ligging, weinig urgentie rondom garanderen waterveiligheid;

- Aanwijzen van landbouwgronden als bergingsgebieden ligt gevoelig binnen agrarische sector;
- Hoge kosten voor maatregelen waar geen zichtbaar rendement op volgt.

5.8.2 Trends en ontwikkelingen

Het klimaat verandert. Volgens de voorspellingen stijgt de gemiddelde temperatuur tussen nu en 2050 met minstens 2°C. De winters worden steeds natter, de zomers droger. En als het regent, kan er in korte tijd enorm veel neerslag vallen. Daarnaast is er de afgelopen 50 jaar veel gebouwd. Er is dus meer verhard oppervlak dan vroeger. Op deze plekken kan het regenwater niet wegzakken in de bodem en stroomt snel weg. De kans op overstromingen is hierdoor steeds groter. Daarentegen neemt ook de kans op grotere droogtes toe.

Door de trend in te zetten van het vasthouden en bergen van water, proberen we water langer in het natuurlijke systeem te houden. Zo beperken we de piekbelasting, maar zorgen we ook voor reserves. Daarnaast realiseert het waterschap noodbergingsgebieden, die tijdelijk onder water kunnen worden gezet als de piek te groot is.

Het Waterschap Velt en Vecht is samen met de gemeente Coevorden bezig met realisatie van waterberging. In het Lokaal Bestuursakkoord Water (LBW) is afgesproken dat Coevorden een deel van de bergingsopgave van Ommen, Emmen en Hardenberg overneemt.

Het afkoppelen van regenwater is ook een ontwikkeling die er voor zorgt dat water langer in het natuurlijke systeem kan worden gehouden en daarnaast bij grotere pieken het riool minder belast wordt. De gemeente Coevorden werkt hier ook in mee en voldoet ruimschoots aan de basisverplichting die vanuit het rijk gesteld wordt.

De toenemende erkende rol voor water, waardoor water meer aandacht krijgt, zorgt er ook voor dat de water- en vaarrecreatie meer kansen krijgt. Binnen de provincie Drenthe, in de veenkoloniën, worden oude vaarwegen weer bevaarbaar gemaakt.

Wij hebben zowel kansen als bedreigingen als het gaat om de trends en ontwikkelingen binnen het thema water.Kansen zijn:

- Mogelijkheden voor uitbreiding water- en vaarrecreatie;
- Combineren van ruimtelijke ontwikkelingen met watermaatregelen;
- Natuurlijker watersysteem;
- Ontlasting van het rioolsysteem.

Bedreigingen zijn:

- Het klimaat;
- Landschappelijke en economische schade door hoge (grond)waterstanden;
- Verslechtering relatie met inwoners door uitvoeringen maatregelen.

5.8.3 Deelvisie

Wij zijn als gemeente Coevorden van oudsher verbonden met water. Dat blijkt uit de beekdalen die in het verleden vestiging mogelijk maakten, maar ook uit de vele kanalen die gegraven zijn om het turf te kunnen winnen. De meeste beekdalen zijn echter na de ruilverkaveling van karakter veranderd. Wij zijn als gemeente erg blij dat het waterschap Velt en Vecht zich hard maakt voor het beekherstel van het

Nieuwe Drostendiep, het Holslootdiep en Loodiep. Hun wens tot realiseren van beekherstel, zodat zij water de ruimte kunnen geven, sluit naadloos aan bij onze ambitie om water een belangrijke rol te laten spelen in het creëren van een aantrekkelijk landschap en een prettige leefomgeving. De gemeente streeft er naar om een goed contact te onderhouden met het waterschap en te faciliteren in de plannen waar mogelijk. Hierbij vinden wij wel dat er voldoende recht moet worden gedaan aan de belangen van de aanliggende grondeigenaren.

Waterberingsgebieden

Het beekherstel is natuurlijk niet het enige thema rondom water en klimaat wat de aandacht heeft. Het herstellen van beken geeft meer mogelijkheden om water vast te houden, maar waterbergingsgebieden moeten in geval van dreigende nood het te veel aan water gaan bergen. Hierin ligt wederom een belangrijke taak voor het waterschap Velt en Vecht weggelegd. Wij faciliteren uiteraard, zoals conform het lokaal bestuursakkoord water, in de realisatie van de waterbergingsgebieden. Belangrijk vinden wij echter ook de belangen van de grondeigenaren en bewoners en deze proberen wij dan ook samen met het waterschap zoveel mogelijk in acht te nemen. Communicatie achten wij op dit punt van groot belang.

In het kader van de uitvoering van het Wensbeeld voor de stad Coevorden zien wij mogelijkheden voor het opnieuw vormgeven aan een deel van de stadsgracht. Het waterschap heeft aangegeven hierin te willen participeren. Realisatie van dit deel van de stadsgracht biedt kansen voor zowel de stedelijke waterbergingsopgave als voor stimulering van toeristische activiteiten.

Grondwaterbeheer

De gemeente heeft nog geen vorm gegeven aan haar taak op het gebied van grondwaterbeheer. Wij nemen dit aspect mee in een nieuw gemeentelijke waterplan, waarmee wij in 2011 gaan starten.

Recreatie en toerisme

Water speelt een belangrijke rol bij recreatie en toerisme. Wij zien kansen voor de optimalisering van de recreatievaart met name rond de stad Coevorden. Wij zetten dan ook in op het bevaarbaar maken van het kanaal Coevorden-Zwinderen. Er kan dan ‘rond’ worden gevaren. Coevorden zal hierdoor voor de recreatievaart aantrekkelijker zijn om te bezoeken. Het realiseren van het ontbrekende deel van de stadsgracht maakt Coevorden af, waardoor haar karakter als vestingstad toe neemt. Met dat karakter trekt ze toeristen aan. Daarnaast biedt het kansen voor het waterplezier rondom de stad, wellicht in de vorm van een kanoroute rond de stad.

Door de verwachte toenemende recreatievaart zal de behoefte aan het realiseren van (aanleg)voorzieningen toenemen. Plekken waar overnacht kan worden, of waar de bezoeker kan aanleggen om de omgeving te verkennen. Wij zien de realisatie hiervan niet per se als taak van de gemeente. Wij kunnen ons voorstellen dat marktpartijen hierin een rol willen en kunnen vervullen. We nodigen hen dan ook uit om plannen te ontwikkelen en voor te leggen.

Door het bevaarbaar maken van het kanaal Coevorden-Zwinderen ontstaan er grote kansen voor Coevorden. De recreatievaart kan 'rond' varen, waardoor het veel leuker is om Coevorden te bezoeken. Het karakter en de aantrekkelijkheid van de markt zal de mensen doen verleiden om van hun boot te komen en een bezoekje te brengen aan het centrum.

Wij streven als gemeente naar het behouden van een goede samenwerking met het waterschap Velt en Vecht. Zij zijn namelijk onze belangrijkste partner als het gaat om water. Door hun plannen om over te gaan tot beekherstel op meerdere plekken in onze gemeente, neemt de aantrekkelijkheid van onze gemeente toe. Wij zullen hen daarin dan ook faciliteren evenals bij de realisatie van de waterbergingsgebieden. Daarbij zullen wij ook de belangen van grondeigenaren en bewoners in acht nemen, die erbij betrokken zijn. Wij zien kansen om in samenwerking met het waterschap het laatste deel van de stadsgracht opnieuw vorm te geven. Onze eigen ambitie ligt in het bevaarbaar maken van het kanaal Coevorden-Zwinderen. Hierdoor krijgt de recreatievaart de mogelijkheid om 'rond' te varen, waardoor de stad Coevorden nog aantrekkelijker wordt om te bezoeken per boot.

Algemeen

- woongebied
- openbaar groen / bos
- historische kern (1800)
- bedrijventerrein
- maatschappelijke doeleinden
- sportvoorzieningen
- ondergrond
- hoofdweg
- water
- (weg met) laanbeplanting

Specifiek

- recreatieve ontwikkeling
- behoud en versterken beekdal
- in- / uitbreidingslokatie
- versterken dorpshart
- beschermd stadsgezicht
- aanleg spoorboog
- aanpassen kanaal
- ontwikkeling BOGAS terrein
- ontwikkeling Holwert-zuid

Coevorden

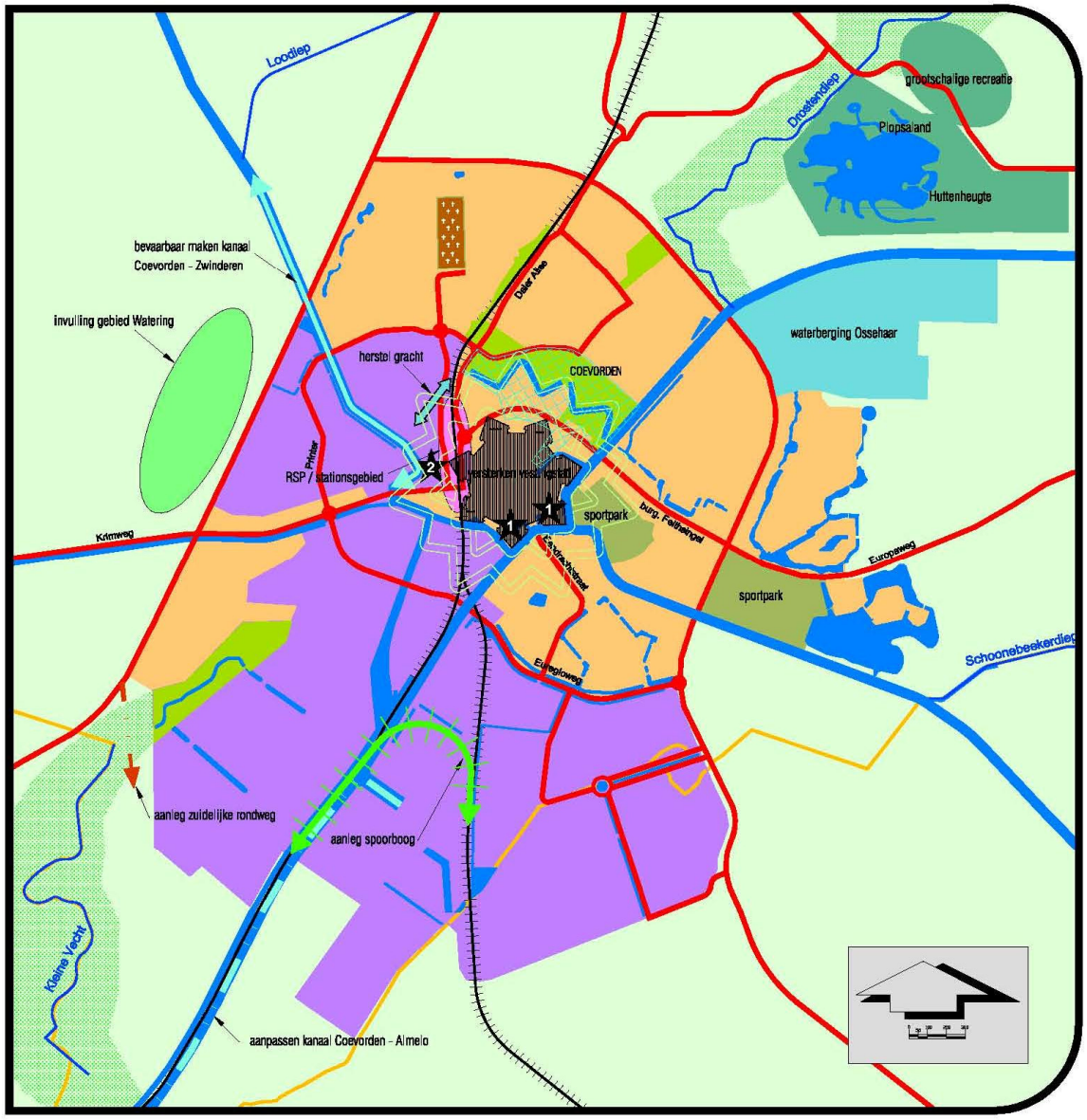

Ontwikkelingsperspectief stad en grote kernen

6

In de visie wordt gesproken over de stad en de grote kernen waar woningbouw uitbreidingen mogelijk zijn en waar voorzieningen zoveel mogelijk in stand worden gehouden. Dit zijn de stad Coevorden en de kernen Dalen, Oosterhesselen, Zweeloo/Aalden, Sleen en Schoonoord. Doordat er voor de stad en de kernen meer mogelijkheden zijn, willen we hier op inzoomen. We hebben hiervoor een ontwikkelings-perspectief gemaakt. De bestaande visies die er voor een aantal kernen/stad waren, worden vervangen door deze ontwikelings-perspectieven.

6.1 Stad Coevorden

Coevorden staat niet stil, de stad beweegt en er vinden vele nieuwe ontwikkelingen plaats. De structuurvisie van Coevorden die in 2000 tot stand kwam, blijkt daardoor op veel punten niet meer de realiteit te zijn. Na de structuurvisie is eerst het wensbeeld en vervolgens het masterplan Coevorden tot stand gekomen. Aan de hand hiervan zijn grote delen van het centrum van Coevorden op de schop gegaan. Denk hierbij aan het kasteel, de bastions, de haven en de nieuwe bruggen. Daarnaast is het geld van de Zuiderzeelijn vrijgekomen, voor infrastructurele verbeteringen in Noord-Nederland. In Coevorden wordt dit geld ingezet voor het verbeteren van de kwaliteit rondom het spoor. Om het gebied nog een groter impuls te geven wordt ook Holwert-Zuid aangepakt. Dit zijn een aantal voorbeelden van aspecten die tien jaar geleden nog niet aan de orde waren. Vandaar in deze Structuurvisie van

de gemeente ook een herziene visie voor de stad Coevorden. De visie wordt duidelijk gemaakt aan de hand van een kaart van de stad (zie kaart blz 86).

We beginnen de visie van de stad Coevorden, bij het centrum. Onze visie volgt hierbij grotendeels de visie van het Wensbeeld van Coevorden.

Destijds is vanuit het Wensbeeld een keuze gemaakt voor enkele prioritaire projecten. Daarnaast zijn er in de stad allerlei andere initiatieven voor ontwikkelingen. Vanwege de complexiteit zijn wij voornemens hiervoor op een later tijdstip een aparte visie voor op te stellen.

Masterplan Centrum Coevorden

Het wensbeeld krijgt langzaam steeds meer vorm. Zo zijn de bruggen over de haven en naar de Pampert gerealiseerd. De Weeshuisweide voor het kasteel is nagenoeg opgeleverd. De markt is in een nieuw jasje gestoken. En de bastions en het wandelpad langs de vestingrand, zorgen voor een extra beleving van de stadsgracht. Toch zijn nog niet

alle aspecten gerealiseerd. Zo zien wij graag in samenwerking met onder andere Domesta de ontwikkeling van het Bogasterrein in de toekomst tot stand komen. Daarnaast willen wij voor het parkeren in het centrum van Coevorden zoeken naar een geschikte oplossing. Om Coevorden nog meer uitstraling als vestingstad te geven zouden we aan de noordwest kant van de stad de buitengracht vanaf het van Heutszpark willen doortrekken. De realisatie hiervan biedt kansen voor zowel de stedelijke waterbergingsopgave als voor stimulering van toeristische activiteiten.

RSP

Door het afblazen van de aanleg van de Zuiderzeelijn zijn de hiervoor gereserveerde gelden vrijgekomen om infrastructuur in Noord-Nederland te verbeteren. Eén en ander is vastgelegd in het regio Specifiekpakket (RSP). Het RSP kan voor Coevorden onderverdeeld worden in twee projecten, namelijk:

- Integrale Gebiedsontwikkeling Stationsomgeving (IGO)
- Coevorden Zuid

Het stationsgebied vormt momenteel een ruimtelijke barrière in de historische vestingstad. Het is de ambitie van Coevorden om deze barrière op te heffen en het stationsgebied tot een aantrekkelijke verbindingzone in de binnenstad te herontwikkelen. Hiervoor zal het rangeerterrein bij het station moeten worden opgeheven. Om een integrale gebiedsontwikkeling van het stationsomgeving te bewerkstelligen, heeft de gemeente als wens om de bushaltes te verplaatsen en het stationsplein opnieuw in te richten.

Het project Coevorden Zuid betreft het realiseren van een rechtstreekse aansluiting van de Euroterminal op het spoor Zwolle-Emmen. Hierdoor kan het rangeerterrein bij het station worden opgeheven. De Euroterminal, die sinds oktober 2007 trimodaal is (spoor, weg en water), vormt een belangrijk ‘ankerpunt’ van de logistieke draaischijf van de regio. Voor de komende 5 jaar wordt een verdubbeling van de huidige vrachthoeveelheid verwacht. Het spoor levert hier een belangrijk aandeel in. Tot op heden is het in Coevorden niet mogelijk om 750 meter lange goederentreinen te rangeren. Voor de concurrentiepositie van Coevorden als dryport van de grote zeehavens is dit wel van belang. Om deze rechtstreekse verbinding te realiseren, zullen er drie projectdelen moeten worden gerealiseerd: een wachtspoor, een spoorbrug en een spoorverbinding.

Holwert-Zuid

Het industrieterrein op Holwert-Zuid is erg verouderd en er is een keuze gemaakt om te slopen en te saneren. Op deze plek voorzien wij de ontwikkeling van nieuwe winkels, waaronder supermarkten en woningbouw. Daarnaast zouden we graag zien dat de oevers van het kanaal Coevorden-Zwinderen ter hoogte van Holwert-Zuid een opwaardering krijgen, waardoor het water extra beleefbaar wordt. Het totale gebied wordt op deze manier aantrekkelijk en een ware aanvulling voor de stad.

Door het realiseren van het masterplan in combinatie met RSP en Holwert-Zuid krijgt het Centrum een extra impuls. Uitgangspunt hierbij is dat wordt ingezet op historie, gezelligheid en water in de stad. Ontwikkelingen die naar de toekomst plaats vinden moeten hierbij aansluiten.

Wonen

De woningmarkt verandert. Niet langer is er alleen maar groei, de krimp ligt op de loer. Coevorden blijven we echter voorlopig zien als de potentiële groeikern. De verwachting voor de toekomst tot 2020 is dat er in de stad een tekort is van circa 450 woningen. In de planning stonden zo'n 950 woningen. Gelet op de naderende bevolkingkrimp, vinden wij het noodzakelijk om het programma bij te stellen, zodat we niet bouwen voor de leegstand. De prioriteit ligt voor de gemeente bij Ossehaar. Ossehaar is de uitbreidingslocatie van de stad Coevorden, waar nog ongeveer 300 woningen worden gerealiseerd. De wijk is vormgegeven volgens het principe van duurzaam bouwen. De gemeente wil toekomstige bewoners bewust maken van voorzieningen die zij kunnen nemen om een zo laag mogelijk energieverbruik te halen.

Daarnaast zal er een kwaliteitsslag plaats moeten vinden in de bestaande woningvoorraad en de woonomgeving, met name in de naoorlogse wijken. Er zal meer differentiatie in de huurwoningen moeten komen. En er zullen woningen aangepast moeten worden voor senioren. Een belangrijke gesprekspartner hierin zal woningcorporatie Domesta zijn. Samen met haar zal gekeken moeten worden wat de beste oplossing is voor de verschillende wijken in de stad.

Bedrijven

De stad Coevorden beschikt over zes bedrijventerreinen. Binnen deze bedrijventerreinen is er nog ongeveer 22 hectare beschikbaar. Daarnaast is op het grensoverschrijdende bedrijventerrein Europark op het Nederlandse deel nog ongeveer 20 hectare uit te geven. Door het vele areaal aan bedrijventerreinen voorzien wij op korte termijn geen uitbreiding van het aantal hectares bedrijventerrein. De plannen om te komen tot een bedrijventerrein (De Watering) ten noorden van de N34 zijn mede hierom geschrapt. We denken na over een alternatieve invulling van deze locatie.

Mede gelet op de aanwezige logistieke infrastructuur achten wij Coevorden bij uitstek geschikt om te fungeren als zogenaamde dryport voor de grote zeehavens. Hoeveel ruimte hiervoor nodig is valt op dit moment moeilijk in te schatten. Wij sluiten niet uit, dat, na een brede afweging, op termijn meer bedrijventerrein nodig is.

De stad kent enkele verouderde bedrijventerreinen, zoals De Holwert, De Hare en Leeuwerikenveld I. Wij zetten in op herontwikkeling en/of herprofilering van deze terreinen. Hierbij zal worden gekeken naar de noodzaak tot segmentering.

N34 en zuidelijke aansluiting

De stad Coevorden met haar trimodaliteit en de ambities om dryport van de grote zeehavens te worden, zorgt voor een grotere druk op de infrastructuur. Indien de provincie de wens heeft tot de verdubbeling van de N34, dan staan wij hier als gemeente achter. Daarmee zien wij kansen voor het creëren van een goede ontsluiting van de bedrijventerreinen gelegen aan de west- en met name de zuidzijde van Coevorden. Daarnaast zou het plan tot het realiseren van een zuidelijke aansluiting op de N34 de druk op de bestaande wegen Krimweg en Monierweg verder moeten laten afnemen.

Waterberging

Door de hoogteligging van gronden binnen de gemeente Coevorden ten opzichte van haar omgeving, heeft de gemeente te kampen met een aanzienlijke 'wateropgave'. Waterbergingsgebieden kunnen hier door de natuurlijke laagte relatief eenvoudig worden gerealiseerd met

weinig technische aanpassingen. Nabij de stad Coevorden zijn er twee plekken opgenomen waar het waterschap in de toekomst waterbergingsgebieden gaat realiseren: Ossehaar en Groot Weijerswold. Daarnaast ligt er ook een stedelijke wateropgave. Wij zien hier samen met het waterschap mogelijkheden om een ontbrekend deel van de stadsgracht te realiseren.

Grootschalige recreatie

Nabij de stad Coevorden hebben wij al twee belangrijke trekkers als het gaat om recreatie en toerisme, te weten Centerparcs de Huttenheugte en Plopsa Indoor Coevorden. Wij willen deze graag behouden, maar zien ook nog kansen om dit te versterken. Wij achten het gebied nabij Centerparcs de Huttenheugte en Plopsa Indoor Coevorden zeer geschikt voor de ontwikkeling van nieuwe vormen van recreatie. Deze eventuele uitbreiding moet dan wel een kwalitatieve toevoeging zijn aan de bestaande voorzieningen. Wij houden hierbij rekening met de belangen van het beekdal Loodiep.

Kanaal Coevorden-Almelo

Coevorden is qua goederenvervoer bereikbaar met schepen. Het Drentse deel van het kanaal is bevaarbaar voor schepen tot 1.000 ton, terwijl het Overijsselse deel voor schepen tot slechts 700 ton bevaarbaar is. In het Overijsselse gedeelte van het kanaal Coevorden-Almelo moeten de komende tijd aanpassingen verricht worden om het goederenvervoer te stimuleren. Wij zien daarbij slimme oplossingen als varen in koppelverband als een kans, waardoor er tot 1.500 ton kan worden vervoerd. Door het verhogen van het aantal ton voor de beroepsvaart kan Coevorden aantrekkelijker worden als zakenpartner.

Kanaal Coevorden-Zwinderen

Het kanaal Coevorden-Zwinderen is momenteel onbevaarbaar. Wij hebben als gemeente de ambitie om deze bevaarbaar te maken. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om ‘rond’ te varen. Wij verwachten dat Coevorden hierdoor voor de recreatievaart nog aantrekkelijker zal worden om te bezoeken.

Algemeen

- woongebied
- openbaar groen / bos
- historische kern (1800)
- bedrijventerrein
- maatschappelijke doeleinden
- sportvoorzieningen
- ondergrond
- hoofdweg
- water
- (weg met) laanbeplanting

Specifiek

- in- / uitbreidingslokatie
- versterken dorpshart
- ontwikkeling centrum
- lokatie Selkersgoorn
- lokatie motel/hotel

Dalen

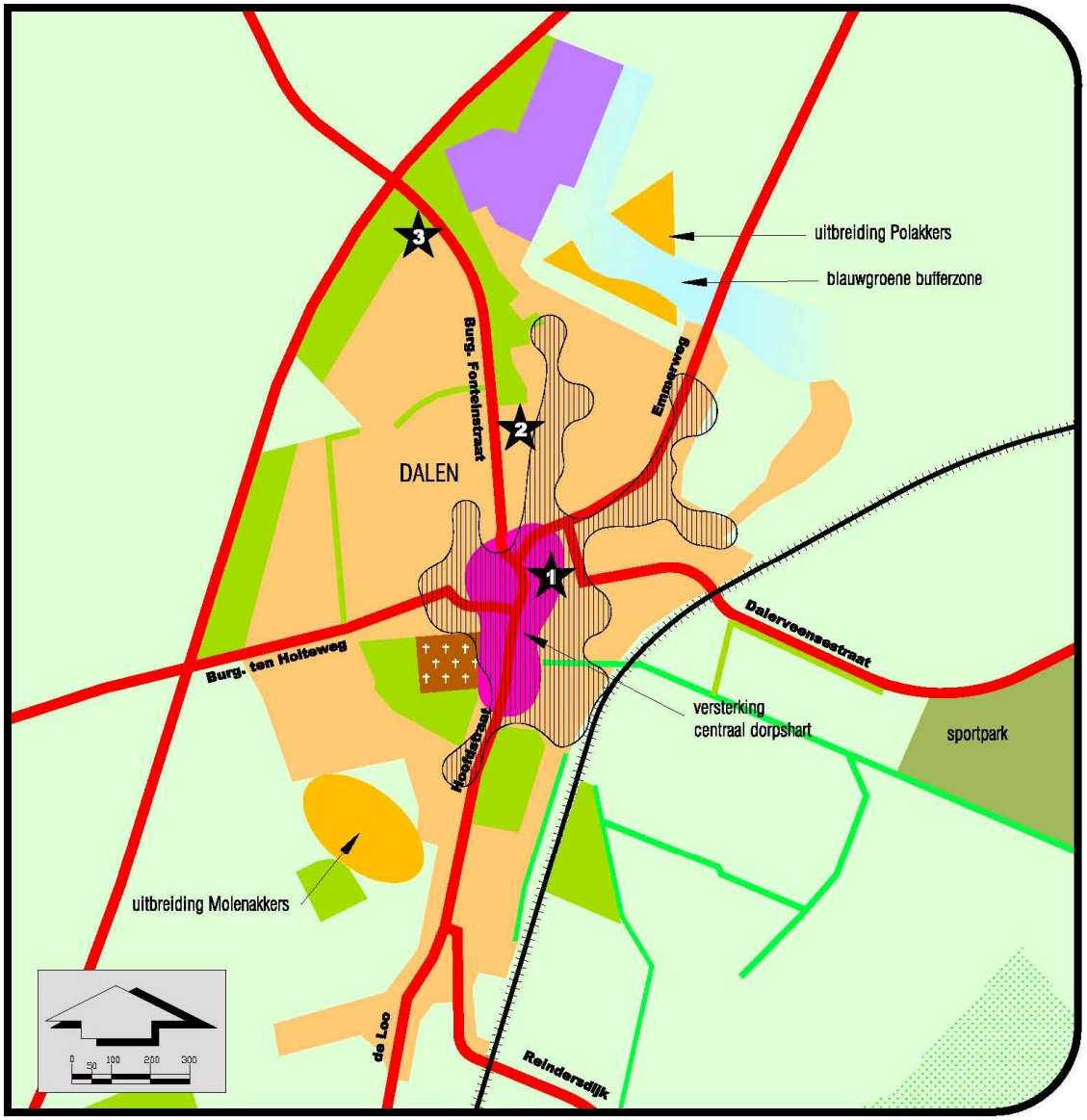

6.2 Dalen

Context

Dalen is een typische woonkern met een hoog voorzieningenniveau in een aantrekkelijke omgeving. In Dalen wonen ca. 3450 inwoners, wat Dalen het grootste dorp van de gemeente Coevorden maakt. De aantrekkelijke omgeving met haar heldere ruimtelijke structuur wordt gedragen door de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het dorp. In en rondom de kern bevinden zich verschillende archeologische waarden, waarbij vooral een deel van Molenakkers en de kern van Dalen erg waardevol zijn. Daarnaast komen er in het dorp kleine en grote groene ruimtes voor die het dorp een landschappelijk uitstraling geven. Dalen heeft een goede bereikbaarheid, toeristisch-recreatief potentieel, een compact centrum met diverse functies en een aantal kenmerkende gebouwen zoals de kerk en de twee molens. Het dorp kent een aantal locaties waar de komende jaren herontwikkeling kan plaatsvinden, waarmee het karakter van de kern kan worden versterkt. De visie is erop gericht de kwaliteiten van het dorp Dalen de directe omgeving zo goed mogelijk te benutten en waar mogelijk te versterken.

Ruimtelijke hoofdstructuur

De hoofdstructuur, zowel de structuur binnen de kern als het landschap dat Dalen omringt, bepaalt in grote mate de kwaliteit van Dalen als woon- en recreatiedorp. Dalen heeft wonen als hoofdfunctie met accenten op recreatieve- en toeristische voorzieningen. De huidige infrastructuur (N34 en spoorlijn) zijn hierbij vaste gegevens. Wij willen de ruimtelijke hoofdstructuur op hoofdlijnen handhaven. De karakteristieke laanbeplanting en lintbebouwing dienen behouden te blijven en waar mogelijk te worden versterkt.

Wonen

Uit het woononderzoek van Companen komt naar voren dat Dalen een zeer hoge score op de kernenkansenkaart heeft. De verklaring hiervoor is dat Dalen een hoog voorzieningenniveau heeft en een zeer hoge WOZ-waardeontwikkeling. Dalen kent daarnaast een stabiele enigszins groeiende bevolking. In vergelijk met de overige kernen in de gemeente Coevorden kent Dalen een relatief jonge bevolking met veel gezinnen en wordt er ook in de verschillende leeftijdsklassen groei verwacht. De woningvraag is dan ook relatief hoog en het huidige koopaanbod van de woningen is redelijk stabiel. Companen geeft in het onderzoek aan dat er in Dalen kansen zijn voor het duurdere koopsegment (vanaf €250.000), omdat het gemiddelde inkomensniveau redelijk hoog is. Toch moet er ook gekeken worden naar de vraag die er is vanuit de omliggende buitendorpen. Deze zullen in de loop der jaren niet meer kunnen uitbreiden, waardoor zij aangewezen zijn op Dalen.

Door de zeer hoge score op de kernenkansenkaart, zien wij reden om een groot deel van het beschikbare woningbouwcontingent van de gemeente te realiseren in Dalen. Wij zetten in op maximaal 165 woningen, die verdeeld worden over verschillende locaties, te weten Polakkers, Molenakkers en Centrum e.d.. Uiteraard dienen de woningbouwlocaties, vanwege de hoge cultuurhistorische waarde in Dalen, goed inpasbaar gemaakt te worden.

Polakkers

De uitbreidingslocatie Polakkers aan de noordzijde van de kern zal gefaseerd worden ontwikkeld met een grote variëteit aan (levensloopbestendige) woningtypen, maar wel binnen een duidelijk stedenbouwkundig kader en aansluitend bij de karakteristiek van Dalen. Het woongebied zal een organisch karakter hebben. De

landschappelijke inpassing en de overgang van de dorpsrand naar het buitengebied zal zorgvuldig en passend bij het 'esdorp' Dalen vorm gegeven worden. Tussen het nieuwe woongebied en het bedrijventerrein ligt een robuuste (hoofdzakelijk) groen/blauwe bufferzone. Tussen de uitbreidingslocatie en de bebouwing langs de Verbindingsweg wordt rekening gehouden met de waterhuishoud-kundige functie.

Molenakkers

Aan de zuidzijde van de kern Dalen ligt het gebied Molenakkers. Het gebied heeft een agrarische functie en het gebied is in archeologisch opzicht zeer waardevol, mede gezien de restanten van een urnenveld. In de bebouwingsstructuur van Dalen vormt het gebied feitelijk een ontbrekende schakel waardoor het dorp in stedenbouwkundig opzicht aan deze zijde niet goed is afgerond. Samen met de provincie is toch besloten om te komen tot de ontwikkeling van Molenakkers. Archeologie zal een belangrijke rol spelen in de vormgeving van Molenakkers.

Ontwikkelingslocaties

Een aantal locaties in het dorp bieden mogelijkheid tot herontwikkeling. Het gaat hierbij om de locatie centrum, Selkersgoorn en de vrachtwagenparkeerplaats. In het centrum van Dalen komen naar verwachting de komende jaren locaties vrij waar mogelijk sprake kan zijn van herontwikkeling. Plannen voor deze ontwikkellocaties en de uitvoering ervan moeten het karakter en uistraling van het centrum versterken. Het woon-zorgcomplex Selkersgoorn, gelegen aan de Maandehof, zal de komende jaren worden uitgebreid aansluitend aan de bestaande bebouwing. Naast uitbreiding van het aantal woon-zorgeenheden kan ook gedacht worden aan zorgvoorzieningen (medisch). De laatste ontwikkellocatie is de huidige vrachtwagen-parkeerplaats aan de noordelijke entree van Dalen. Hier liggen mogelijkheden om een hotelaccommodatie te realiseren. Er zal geen alternatieve locatie voor de parkeerplaats worden gezocht.

Bedrijven

De lokale ondernemers in Dalen zijn aangewezen op het industrieterrein 't Kleine Veld. Het bedrijventerrein heeft een oppervlakte van 12 hectare. Door het bedrijventerrein te revitaliseren en efficiënter te benutten kan er naar de toekomst toe nog ruimte ontstaan. Uitbreiding van 't Kleine Veld is vanuit gemeentelijk en provinciaal oogpunt niet aan de orde en is alleen te overwegen als daarmee lokale knelpunten kunnen worden opgelost.

Groen en recreatie

Rondom het dorp worden de groene parken en de dorpsranden verbonden door middel van een fiets- en wandelpad dat gekoppeld is aan de langzaam verkeersstructuur binnen het dorp. Ook zullen de routes verbonden met De Huttenheugte en Plopsaland aantrekkelijk worden gemaakt voor fietsers en voetgangers. Bezoekers kunnen Dalen hierdoor gemakkelijker vinden en kunnen genieten van het dorp en de omgeving. Het Arboretum is daarbij een belangrijke schakel in de groene gordel van het dorp en zal worden opgewaardeerd. Het toevoegen van functies zoals kleinschalige horeca en of galeries kan het gebied een kwaliteitsimpuls geven.

Hartelijk welkom

Boer zoekt vrouw

Algemeen

- woongebied
- openbaar groen / bos
- historische kern (1800)
- bedrijventerrein
- maatschappelijke doeleinden
- sportvoorzieningen
- ondergrond
- hoofdweg
- (weg met) laanbeplanting

Specifiek

- behouden en versterken lintbebouwing
- in- / uitbreidingslokatie
- versterken dorpshart
- versterken identiteit dorpskern
- inbreiding
- lokatie centrum/sportveld
- koppeling dorp en natuur

Oosterhesselen

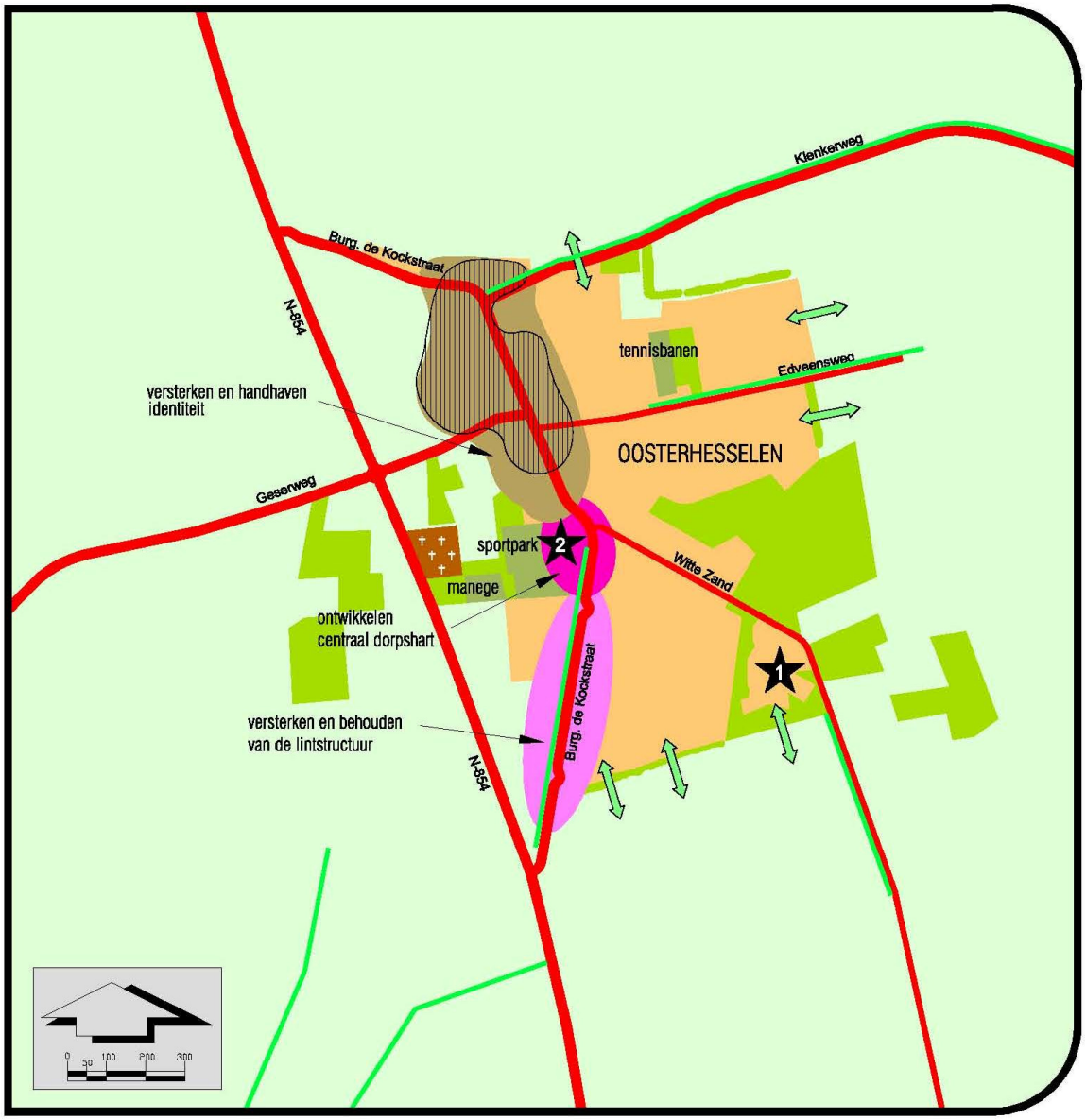

6.3 Oosterhesselen

Context

Oosterhesselen is ingebed in een landschappelijk waardevol en voor Drenthe karakteristiek gebied. Het dorp kent ca. 1800 inwoners. Oosterhesselen kenmerkt zich door een sterk verenigingsleven, een verzameling van voorzieningen, de bijzondere kerk met haar losstaande toren en Havezate De Klencke. Met uitzondering van de zuidzijde wordt de kern omringd door oude esgronden. Aan de westzijde is het landschap nog sterk verweven met de kern. Wij willen dit handhaven en waar mogelijk versterken. Daarnaast willen wij de openheid van de essen ten noorden van de Klenkerweg behouden. Aan de oostzijde streven wij naar het open en groen houden van het gebied tussen Oosterhesselen en de bosrand van het Klenckerveld. Hierdoor blijft de verbinding tussen het dorp en het Klenckerveld in stand en wordt waar mogelijk versterkt. Aan de zuidzijde van de kern is sprake van jongere heideontginningen met een grootschaliger karakter.

Randen

Was de kern ooit sterk verweven met het landschap, door de planmatige uitbreidingen is er aan de oostzijde van de kern een sterke scheiding ontstaan tussen de kern en het landschap. Een dichte brede groene singel vormt, langs het grootste deel van de oostgrens, een ruimtelijke en fysieke begrenzing van de kern. Bij ontwikkelingen streven we naar het doorbreken van deze fysieke barrière en het creëren van zichtrelaties. Aan de westzijde is de verwevenheid wel aanwezig en wij willen dit behouden dan wel versterken.

Ruimtelijke hoofdstructuur

De Burgemeester de Kockstraat vormt de drager van Oosterhesselen. Aan het begin en eind van deze weg sluit deze weg aan op de N-854. De weg van Dalen naar Zweeloo. De Burgemeester de Kockstraat leidt je door drie karakteristieke delen van Oosterhesselen: de Oude brink, het Overgangsgebied en het Lint. Ontwikkelingen binnen en grenzend aan deze Burgermeester de Kockstraat moeten bijdragen aan het handhaven en versterken van de identiteit van de kern van Oosterhesselen. De Burg. de Kockstraat vormt de verbindende lijn tussen de verschillende gebieden en daarbij zien wij graag dat deze hoofdstraat continuïteit uit straalt. Maatregelen die genomen worden moeten zijn gericht op dit streven.

Oude brink

De oude brink is beeldbepalend voor Oosterhesselen. De cultuurhistorische waardevolle samenhang die nu aanwezig is tussen bebouwing, open ruimte en groen willen we behouden en versterken. Ontwikkelingen willen we dan ook richten op het versterken van de groene en open uitstraling in combinatie met de boerderijen. Wanneer de agrarische functie van de boerderijen in de toekomst komt te vervallen moeten er nieuwe invullingen worden gevonden voor deze boerderijen.

Overgangsgebied

De ruimtelijke kwaliteit van het overgangsgebied, draagt niet bij aan de identiteit van Oosterhesselen als karakteristiek brinkdorp. Denk hierbij aan de grote stenige parkeerplaats en het brede profiel van de Burgemeester De Kockstraat. Dit overgangsgebied zorgt voor een onderbreking van het typisch groene karakter van Oosterhesselen. In het overgangsgebied zien we graag maatregelen en/ of ontwikkelingen

die de kwaliteit van het gebied verhogen. Door de centrale situering in de kern vormt het gebied een ideale ontmoetingsplek. Het herinrichten van de openbare ruimte kan in onze ogen een eerste stap zijn in het verbeteren van de kwaliteit en beleving van dit gebied.

Lint

Het lint willen we in zijn huidige opzet handhaven. De kwaliteit en de uitstraling van de Burgemeester de Kockstraat met de brede groene bermen en statige eiken willen we behouden. Deze entree is bepalend voor Oosterhesselen en geeft de karakteristieke sfeer van het dorp weer. Wij vinden ook dat de doorzichten naar het achterliggende landschap aan de westzijde gehandhaafd moeten blijven.

Tussengebieden

De structuur van de wegen Witte Zand, Edveenseweg en de Burgemeester de Kockstraat willen we behouden of zelfs versterken, zodat de oriëntatie binnen de kern helder blijft. Bij versterken denken wij aan de aanvulling van het bomenbestand om bij te dragen aan de herkenbaarheid van de structuur.

De bestaande woongebieden die tussen het Witte Zand, de Edveenseweg en de Burgemeester de Kockstraat gelegen ligt behoeven geen verdere maatregelen. De woonfunctie blijft gehandhaafd en wij willen dat de openbare ruimte bijdraagt aan een aantrekkelijk en veilige leefomgeving.

In het gebied tussen de Klenckerweg en de Edveensweg is de voormalige gemeentewerf gelegen. Hiervoor zijn plannen in ontwikkeling om van het gebouw een multifunctionele accommodatie (mfa) te maken. Het realiseren van een mfa kan een kwaliteits-verbetering van het gebied teweeg brengen.

Wonen

Uit het onderzoek van Companen komt naar voren dat Oosterhesselen een relatief lage score heeft op de kernenkansenkaart. Dit komt met name doordat de ontwikkeling van de WOZ-waarde en de migratie-ontwikkeling de afgelopen jaren negatief is geweest. De kern kent wel een stabiele bevolkingsontwikkeling, maar deze zal naar verwachting de komende jaren enigszins gaan dalen.

Vanwege de lage score op de kernenkansenkaart zullen nieuwbouwmogelijkheden in Oosterhesselen beperkt zijn. Er zullen ongeveer 35 woningen voor inbreidingsmogelijkheden worden ingezet en voor eventuele functieveranderingen. Indien er nog woningbouw-plannen worden gerealiseerd, zal er zorgvuldig gekeken moeten worden naar de cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

Inbreidingslocaties

Voor de invulling van deze 35 woningen staan wij er positief tegenover om dit te realiseren op de plaats van het voormalig vormingscentrum De Klencke. In de structuurvisie Oosterhesselen van 2006, kwam het scenario waarin de zuidzijde uitgebreid zou worden met twee woningbouwlocaties als meest gewenst uit de enquête. Het aantal woningen werd toen nog geschat op 150, door de afwaardering naar 35 woningen, zou alleen kunnen worden volstaan met het terrein van het voormalig vormingscentrum De Klencke. Doordat de grond niet in het bezit is van de gemeente, is de ontwikkeling van het terrein afhankelijk van de toekomstvisie van de eigenaar ten aanzien van de locatie. Door het bijstellen van het contingent komen de opties die werden

besproken in de structuurvisie Oosterhesselen 2006, zoals de zuidzijde, de sportvelden en de noordrand in eerste niet aan de orde voor verdere ontwikkeling. Andere mogelijkheden voor inbreiding zouden zich nog voor kunnen doen in het centrum van Oosterhesselen op nader te bepalen locaties.

Bedrijven

De bestaande bedrijven, die lokaal gebonden zijn, kunnen binnen de kern gehandhaafd blijven. Bij grotere uitbreiding of nieuwvestiging is verplaatsing naar, danwel vestiging in Geesbrug of Coevorden gewenst. Verdere uitbreiding in de vorm van een bedrijventerrein past niet in de ruimtelijke en functionele karakteristiek van Oosterhesselen. Ook de waardevolle landschappelijke context bemoeilijkt een dergelijke uitbreiding.

Algemeen

- woongebied
- openbaar groen / bos
- historische kern (1800)
- bedrijventerrein
- maatschappelijke doeleinden
- sportvoorzieningen
- ondergrond
- hoofdweg
- water
- (weg met) laanbeplanting

Specifiek

- behouden en versterken lintbebouwing
- recreatieve ontwikkeling
- behoud en versterken beekdal
- in- / uitbreidingslokatie
- beschermd dorpsgezicht

Aalden / Zweeloo

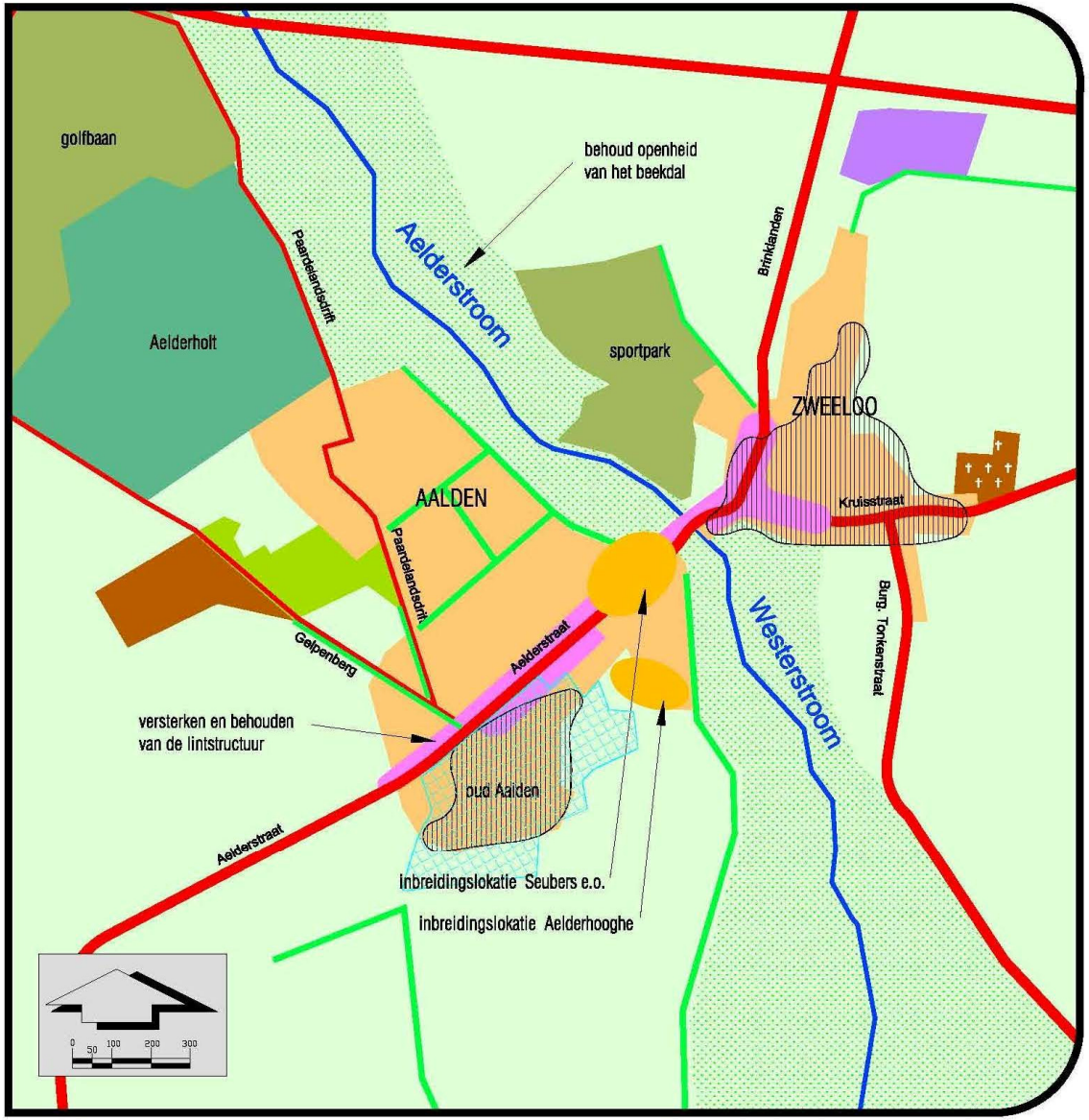

6.3 Aalden/Zweeloo

Context

Aalden-Zweeloo is een dubbeldorp gelegen in een landschap waar de structuur van de beekdalen en essen nog duidelijk zichtbaar is. De kernen hebben samen ca. 2240 inwoners. In de dorpen zijn verschillende voorzieningen, met name in Aalden. Het gebied is als geheel een waardevol cultuurlandschap, waarbij vooral het bosrijke landschap en de cultuurhistorische structuur nog veel samenhang vertonen. Rondom Aalden-Zweeloo zijn belangrijke archeologische waarden aanwezig. Er zijn waardevolle opgravingen gedaan, denk hierbij de Prinses van Zweeloo of de Krijger van Aalden. Daarnaast bezit Zweeloo een stenen kerkje uit 1251, dat stamt uit de tijd dat Zweeloo het religieuze centrum van de regio was. Aalden-Zweeloo is door de samenhang in cultuurhistorisch opzicht een waardevolle nederzetting en het gebied waarin beide dorpen liggen wordt algemeen beschouwd als een gebied met een hoge cultuurhistorische gaafheid en een rijke geschiedenis. Vanwege deze waarden is Aalden-Zweeloo en het gebied daaromheen opgenomen in de nota Belvedère. Het uitgangspunt van de gemeente is het behouden en versterken van de bestaande en aanwezige karakteristieke landschappelijke en cultuurhistorische waarden (onder andere brinken, essen, beekdalen, dorpsranden en karakteristieke agrarische bebouwing), door ontwikkeling binnen de kaders van archeologie, cultuurhistorie, landschappelijke en ecologische waarden. Hierbij is het van belang dat er voldoende gebruiks-mogelijkheden blijven, waardoor het gebied leefbaar blijft.

Randen

Aalden en Zweeloo hebben beide karakteristieke kernen. Oud-Aalden heeft zelfs een beschermd dorpsgezicht. Belangrijk is dan ook om de mooie dorpsranden van zowel Aalden als Zweeloo te behouden en te versterken. Alleen in Aalden wordt aan de zuidelijke dorpsrand nog woningbouw gerealiseerd (Aelderhoge). Bij de inbreidingslocatie Aelderhoge is het van belang dat er veel waarde wordt gehecht aan de inpassing. Aealderhoge ligt op de overgang tussen het beschermd dorpgezicht Oud-Aalden en het beekdal van de Aelderstroom. Om die reden is goede landschappelijke inpassing binnen en behoud van de aanwezige groenstructuren van belang. Verwacht wordt dat er verder geen plannen gerealiseerd worden nabij de dorpsrand van zowel Aalden als Zweeloo. De mooie dorpsranden blijven hierdoor behouden. Mochten er toch aanpassingen plaatsvinden dan moet er gezorgd worden voor een zorgvuldige overgang naar het omliggende landschap en de nabijgelegen omgevingswaarden.

Ruimtelijke hoofdstructuur

Aalden en Zweeloo zijn twee dorpen die in de loop der jaren tegen elkaar zijn aangegroeid. Aalden groeide langs de Aelderstraat richting het noorden en is daardoor aan Zweeloo gegroeid. Zweeloo kende nog een groei richting het noorden. Voor Zweeloo was dit meteen ook de grootste uitbreiding die het dorp kende. Aalden is daarentegen vanaf de jaren ‘60 nog fors gegroeid, ook wel Nieuw Aalden genoemd. De wijk Marstukken werd aan de noordwestzijde gerealiseerd. Tegen de Marsstukken, aan de westkant, werd de laatste jaren ook de Paardelandsdrift gerealiseerd. Waar vroeger Zweeloo nog het grootste dorp van de twee was, is dit nu Aalden geworden. Beide kernen (Zweeloo en Oud-Aalden) hebben echter in de oudste gedeelten nog een grotendeels oorspronkelijke wegenstructuur, met brinken en karakteristieke boerderijen. Wij willen deze aspecten als gemeente behouden en waar nodig willen we de historische uitstraling van straatbeeld versterken. Het verdere wegenpatroon rondom Aalden-

Zweeloo is net als de oude stervormige wegenstructuur in de loop der jaren nauwelijks gewijzigd. Alleen de Aelderstraat/Brinklanden is onderdeel geworden van de N-854, de verbindingsweg van Dalen naar Zweeloo. Verder is er in de jaren zestig ten noorden van de dorpen de N381 gerealiseerd, ook wel de Frieslandroute genoemd.

Lint Aelderstraat/Hoofdstraat

Door het samensmelten van de twee dorpen ontstond er een aaneengesloten bebouwingslint, ook wel aangeduid als het centrumlint Aelderstraat/ Hoofdstraat. Langs dit lint hebben zich in de loop der jaren verschillende voorzieningen gevestigd. Het lint heeft echter ook te kampen met toenemende leegstand. Wij zien hiervoor als mogelijke oplossing om de aanwezige winkelvoorzieningen in het centrumlint sterker te concentreren. Een meer geconcentreerde ligging van de centrumvoorzieningen kan zorgen voor de onderlinge versterking van de voorzieningen en daarmee een beter perspectief voor de ondernemers. Wij zetten daarbij in op het concentreren van de belangrijkste winkelvoorzieningen in een zone van het centrumlint globaal lopend van de Aelderstroom, kruising Aelderstraat/ Marsstukken tot de Korenhof. Er wordt gekozen voor concentratie van de belangrijkste winkelvoorzieningen in een centrumzone in plaats van concentratie op één locatie. Uitgangspunt hierbij is dat concentratie plaatsvindt binnen een maximale acceptabele loopafstand tussen de winkels en parkeerplaatsen. Om de levendigheid buiten dit deel van het lint te kunnen behouden, zullen activiteiten in het gehele lint mogelijk zijn, mits passend qua omvang en overlast binnen de woonfunctie van het lint. Deze zone ligt centraal als een schakel tussen Aalden en Zweeloo en is dus uitstekend bereikbaar vanuit de hele kern. In de zone liggen ook de twee in onbruik geraakte locaties (pand Seubers en Aelderstraat 13-15). Hier kunnen mogelijk voorzieningen tot stand komen.

Wonen

Volgens het onderzoek van Companen hebben Zweeloo en Aalden tezamen een hoge score op de kernenkansenkaart. De hoge score hangt samen met het voorzieningenniveau. De WOZ-waardeontwikkeling is de afgelopen jaren negatief geweest, wat ertoe geleidt heeft dat de score ten opzichte van andere jaren niet is vergroot. De kernen worden gekenmerkt door een positieve bevolkingsontwikkeling in de afgelopen jaren. Vanwege de hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarden, dienen woningbouw-plannen goed inpasbaar gemaakt te worden. Nieuwbouwplannen zijn er alleen in de kern Aalden. Naast reeds geplande inbreidingslocaties, worden nog enkele functieveranderingen voorzien, die in combinatie met woningbouw kunnen worden gerealiseerd. Om deze reden wordt er voor Aalden een 40-tal woningen gereserveerd voor inbreidings-locaties.

Inbreidingslocaties

Op een aantal plaatsen in Aalden zijn er potentiële inbreidingslocaties. Hierbij denken wij aan de locaties Aelderhooghe, de oude melkfabriek en Seubers. Het gebied Aelderhooghe is gelegen aan de zuidelijke dorpsrand van Aalden. Op deze locatie is een woningbouwplan in ontwikkeling met zowel projectmatige bouw als particuliere kavels in het hogere segment. Woningbouw op deze locatie past goed in de structuur van Aalden-Zweeloo en kan naar ons idee bijdragen aan een goede afronding van de dorpsrand. Hierbij moet echter wel gezorgd worden dat de aanwezige groenstructuur behouden blijft en dat er een goede overgang plaatsvindt tussen het beschermd dorpgezicht Oud-

Aalden en het beekdal van de Aelderstroom. Daarnaast is er de inbreidingslocatie de oude melkfabriek. De locatie is gelegen tussen de Korenhof en het Wapen van Aalden (horeca) in. Op deze plek was vroeger de oude melkfabriek gevestigd. De invulling hiervan biedt kansen voor woningbouw. De woningbouwplannen moeten wel passen in het karakter van de dorpen. Als laatste is er de inbreidingslocatie Seubers. Het pand van Seubers is één van de locaties die al lange tijd leeg staat in het dorp. Wij zien hier mogelijkheden voor het realiseren van voorzieningen in combinatie met woningbouw. Ook hier geldt dat het dorpse karakter behouden moet blijven.

Bedrijven

De bestaande bedrijven, die lokaal gebonden zijn, kunnen binnen de kern gehandhaafd blijven. Bij grotere uitbreiding of nieuwvestiging is verplaatsing naar, danwel vestiging in Coevorden of Emmen gewenst. Verdere uitbreiding van het huidige bedrijventerrein Klooster is vanuit gemeentelijk en provinciaal oogpunt niet aan de orde en is alleen te overwegen als daarmee lokale knelpunten kunnen worden opgelost. Wij denken hierbij aan enkele niet passende bedrijven aan het lint van de Aelderstraat/Hoofdstraat en knelpunten in omliggende kleine dorpen zonder eigen bedrijventerrein.

Algemeen

- woongebied
- openbaar groen / bos
- historische kern (1800)
- bedrijventerrein
- maatschappelijke doeleinden
- sportvoorzieningen
- ondergrond
- hoofdweg
- water
- (weg met) laanbeplanting

Specifiek

- in- / uitbreidingslokatie
- versterken dorpsrand

Sleen

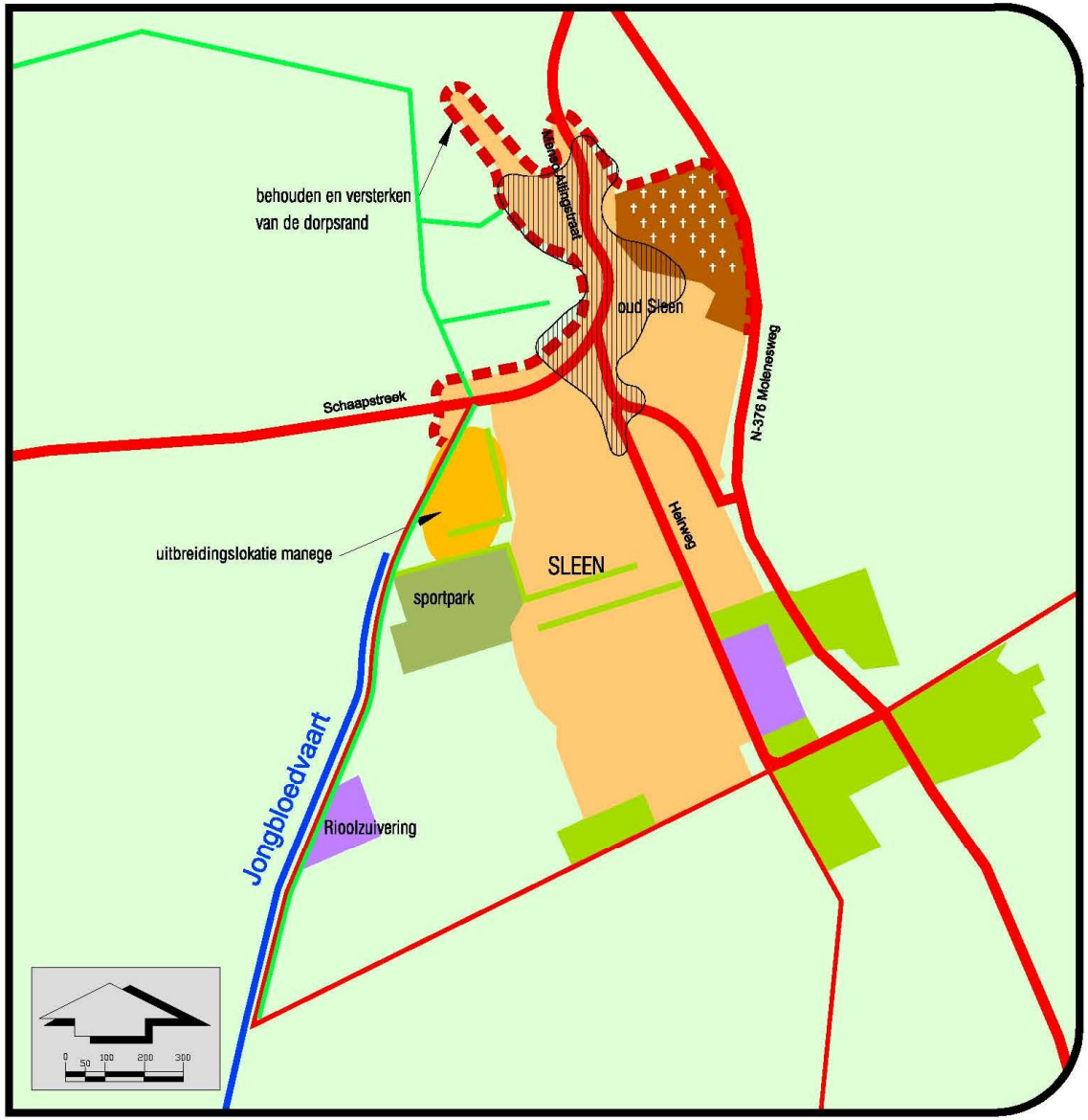

6.4 Sleen

Context

Sleen is een van de meest authentieke brinkdorpen in Drenthe. Vele toeristen weten de sfeer, de rust en de mooie omgeving dan ook te waarderen. Het dorp kent ca. 2260 inwoners. In het centrum van het dorp liggen verschillende voorzieningen gecentreerd. Sleen is gelegen in een landschap met afwisselend open en gesloten elementen. Het open landschap maakt zich onder andere kenbaar doordat de contouren van Oud Sleen vanaf de noordkant al op grote afstand te zien zijn. Oud Sleen laat daarnaast aan de noord-, west-, en oostkant een harmonieuze overgang zien van bebouwing naar landschap. Wij vinden vanuit cultuurhistorisch oogpunt deze dorpsranden van zoveel waarde, dat deze niet mogen worden aangetast. Waar mogelijk willen wij deze graag versterken. Aan de zuidkant is juist een helder onderscheid zichtbaar tussen de stedenbouwkundige structuur van Oud Sleen en Jong Sleen. Wij vinden dit verschil erg waardevol. De westkant van Sleen wordt in het zicht begrensd door de Jongbloedvaart die aan weerszijden is omringd door bomen. De zuidkant heeft juist een heel open karakter.

Ruimtelijke hoofdstructuur

Oud Sleen is beeldbepalend voor Sleen. In dit gedeelte van Sleen is het karakter van een esdorp nog volop aanwezig. Er bevindt zich een brink en vele oude boerderijen. De cultuurhistorische waardevolle samenhang die nu aanwezig is tussen de bebouwing de openbare ruimte en het groen willen we behouden en versterken. Ontwikkelingen willen we richten op het versterken van het karakter van Oud Sleen. Het andere gedeelte van Sleen heeft stedenbouwkundig gezien een heel andere structuur als Oud Sleen. Dit gebied is in verschillende fases ontwikkeld waardoor het karakter van de wijken verschilt. De kern Sleen laat zich aan de oostrand begrenzen door de N376. Uitbreidingen van woningen en/of industrie voorbij deze weg zien wij als ongewenst.

Wonen

In Sleen is naar de toekomst toe ruimte voor woninguitbreiding. Vanuit het onderzoek van Companen wordt Sleen aangemerkt als een dorp met een zeer hoge score op de kernenkansenkaart. Deze hoge score wordt veroorzaakt door het hoge voorzieningenniveau en een zeer hoge WOZ-waarde. Sleen heeft door deze hoge score een goede kans voor de afzet van nieuwbouw, het vasthouden van eigen inwoners en het aantrekken van mensen van buiten de kern. De woningbouw-strategie geeft aan dat Sleen uitbreidingsmogelijkheden heeft voor ongeveer 80 woningen. De locatie voor de toekomstige woningbouw-uitbreiding vindt in eerste instantie plaats op het terrein rondom de manege aan de Zetelveenweg.

Bedrijven

De bestaande bedrijven, die lokaal gebonden zijn, kunnen binnen de kern gehandhaafd blijven. Bij grotere uitbreiding of nieuwsvestiging is verplaatsing, danwel vestiging in Coevorden of Emmen gewenst. Verdere uitbreiding in de vorm van een bedrijventerrein is niet aan de orde en is alleen te overwegen als daarmee lokale knelpunten kunnen worden opgelost.

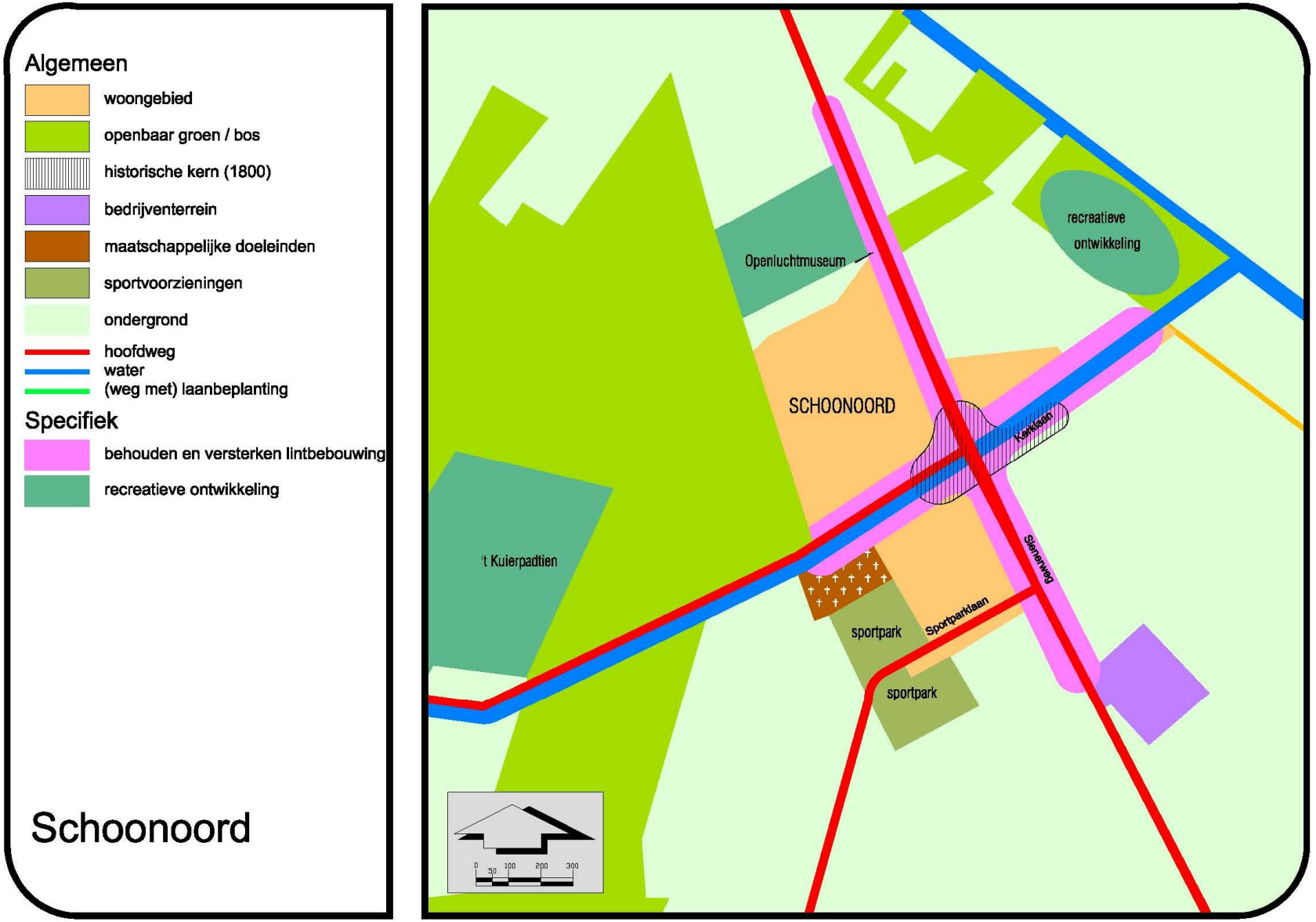
Algemeen
woongebied
openbaar groen / bos
historische kern (1800)
bedrijventerrein
maatschappelijke doeleinden
sportvoorzieningen
ondergrond
hoofdweg
water
(weg met) laanbeplanting
Specifiek
behouden en versterken lintbebouwing
recreatieve ontwikkeling
Schoonoord
Openluchtmuseum
recreatieve ontwikkeling
SCHOONOORD
Kerklaan
't Kuierpadtien
Sportparklaan
sportpark
sportpark
0 50 100 200 300

6.5 Schoonoord

Context

Schoonoord is een dorp met een jonge, boeiende historie. Het dorp werd in 1854 gesticht na de aanleg van het Oranjekanaal. De bevolking werkte er in die tijd voornamelijk in het veen. Momenteel wonen er in het dorp ca. 2100 inwoners en behoort het daarbij tot één van de grotere kernen van de gemeente Coevorden. Schoonoord en vooral de omgeving heeft toeristen veel te bieden. Die omgeving bestaat aan de westkant uit het Sleenerzand. Een boswachterij met een aantrekkende werking op toerisme en recreatie. De ondernemers hebben hier op ingespeeld waardoor er verschillende kampeervoorzieningen in de omgeving zijn. Daarnaast zijn er ter ere van het 100 jarig bestaan van Schoonoord in 1954 een aantal van de eerste plaggenhutten en veenhuisjes nagebouwd, dit is uitgegroeid to het huidige openlucht-museum Ellert en Brammert. Momenteel een toeristische trekpleister voor Schoonoord en de gemeente Coevorden. Het dorp heeft verder diverse voorzieningen, die voornamelijk gevestigd zijn in het lint.

Ruimtelijke hoofdstructuur

De lintbebouwing langs de Tramstraat/Slenerweg en het Oranjekanaal verwijst naar het ontstaan en de ontwikkeling van Schoonoord. Plaatselijk is bebouwing in het lint vernieuwd, maar veel bebouwing stamt nog uit de periode van 1850 tot 1940. Het beleid voor Schoonoord is er op gericht om deze originele bebouwing en de structuur van het lint te behouden en waar mogelijk te versterken. Ter plaatse van het centrumgebied is de oorspronkelijke lintbebouwing in de loop der tijd behoorlijk verdicht. De ontwikkeling van Schoonoord heeft zich vanuit de bestaande hoofdstructuur in zuidwestelijke richting doorgezet (Schoonoord-Zuid). Dit is het gebied tussen de Sportparklaan, de Slenerweg en de Brugstraat. De verdere groei van het dorp heeft plaatsgevonden in de noordwesthoek.

Wonen

Uit het woononderzoek van Companen komt naar voren dat Schoonoord een zeer hoge score op de kernenkansenkaart heeft. Dit komt doordat de kern een hoog voorzieningenniveau heeft en de WOZ-waardeontwikkeling in de afgelopen jaren zeer positief is geweest. De vraag naar woningbouw is met name aanwezig in de vorm van eigenbouw; het aanbod van bestaande koopwoningen is beperkt. Vanuit onderzoek blijkt er behoefte te zijn aan woningen in het lage tot middeldure segmenten (€175.000- €250.000). Er zijn nog enkele grondposities van de gemeente in deze kern die in heroverweging worden genomen. Daarnaast doen zich in de kern mogelijk enkele functieveranderingen voor, die in combinatie met woningbouw kunnen worden gerealiseerd. Om deze reden wordt er voor Schoonoord een 40-tal woningen gereserveerd op nog nader te bepalen inbreidings-locaties.

Bedrijven

De bestaande bedrijven, die lokaal gebonden zijn, kunnen binnen de kern gehandhaafd blijven. Bij grotere uitbreiding of nieuwvestiging is verplaatsing, naar het bedrijventerrein van Schoonoord gewenst. Recent is het bedrijventerrein van Schoonoord uitgebreid met circa 2 hectare, zodat Schoonoord mogelijkheden houdt voor ontwikkeling. De verwachting is dat hierna geen uitbreiding van het bedrijventerrein meer zal plaatsvinden. Verdere uitbreiding van het bedrijventerrein is vanuit gemeentelijk en provinciaal oogpunt niet aan de orde en is alleen te overwegen als daarmee lokale knelpunten kunnen worden opgelost.

Deel B

Deel B: Uitvoeringsprogramma

In deel B wordt allereerst een beeld geschetst van het vigerende gemeentelijke beleid op de verschillende beleidsthema's. Daarnaast worden de ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit de visie benoemd. Hieruit formuleert de gemeente welke concrete projecten en plannen op korte, middellange of lange termijn richting uitvoering worden gebracht, wat hierbij de rol is van de gemeente en met wie wordt samengewerkt.

7 Uitvoeringsprogramma

Sinds 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. In deze wet is bepaald dat de gemeenteraad ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente één of meerdere structuurvisies vast moet stellen.

De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, evenals de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. Daarnaast dient de structuurvisie in te gaan op de wijze waarop de raad zich voorstelt de voorgenomen ontwikkeling in de structuurvisie te verwezenlijken. Hiertoe moet in de visie een zogenaamde uitvoeringsparagraaf worden opgenomen. In deze paragraaf moet de uitvoerbaarheid van de visie worden onderbouwd. Tevens moet in deze paragraaf de basis worden gelegd voor eventueel kostenverhaal bij ontwikkelingslocaties.

7.1 Realisatie van gemeentelijke ambities

In het voorliggende visiedocument zijn de ambities van de gemeente duidelijk geworden. De vraag blijft hoe deze ambities tot uitvoering komen? Daarbij speelt het huidige beleid wat er op de verschillende beleidsthema's is gemaakt natuurlijk een belangrijke rol. Daarnaast zet de visie bij sommige ambities aan op het maken van nieuw beleid of nieuwe plannen. Hieronder wordt per thema ingegaan op het beleid wat een belangrijke rol speelt bij het nastreven van onze ambities en wat er verder aan beleid nog ontwikkeld moet worden willen we onze ambities waar kunnen maken.

Landschap, natuur en cultuurhistorie

De beschreven visie wordt uitgevoerd door de toepassing van het vigerende gemeentelijke beleid zoals verwoord in:

Beleidstuk actueel	Jaar	Inhoud
Wensbeeld Coevorden	2001	Speerpunten ontwikkeling Centrum Coevorden
Welstandnota	2004	Kaders omtrent de eisen waaraan een bouwwerk moet voldoen voor een positief welstandadvies
Masterplan Centrum Coevorden	2005	Uitvoeringsopdracht revitalisering stadscentrum
Kadernota buitengewoon platteland	2005	Visie op het platteland met aandacht voor evenwicht tussen behoud en vernieuwing van het plattelandsgebied (dorpen en buitengebied)

Cultuurnota 2007-2011 'Alles van waarde'	2007	Uitvoering geven aan beleidsvoornemens gericht op het bevorderen van een samenhangend geheel aan kunst- en cultuurvoorziening en aanbod, behoud en ontwikkeling van het cultureel erfgoed
Evaluatie kadernota buitengewoon Platteland	2008	Evaluatie van de nota en het project buitengewoon platteland

Beleidstuk verwacht	Jaar	Inhoud
Cultuurhistorische Inventarisatie & beleidskader (CHI)	2011	Inventarisatie en beleid van de cultuurhistorische kenmerken, landschappelijke samenhangen en ruimtelijke structuren van de gemeente Coevorden
Evaluatie wijken- en dorpenronde buiten-gewoon platteland	2011	Heroverweging overlegstructuur dorpen en wijken
Actualisatie welstandnota	2011	Actualiseren van de kaders omtrent eisen waaraan een bouwwerk moet voldoen voor een positief welstandadvies
Nieuwe cultuurnota	2012-2016	Uitvoering geven aan beleids-voornemens gericht op het bevorderen van een samen-hangend geheel aan kunst- en cultuurvoorziening en aanbod, behoud en ontwikkeling van het cultureel erfgoed

Aanvullend zal de beschreven visie worden vertaald in de nieuwe- en nog te herziene bestemmingsplannen, waarin regels worden bepaald voor de bescherming van de bestaande landschapswaarden.

<u>Werken</u>

De beschreven visie wordt uitgevoerd door de toepassing van het vigerende gemeentelijke beleid zoals verwoord in:

Beleidstuk actueel	Jaar	Inhoud
Beleidsplan recreatie en toerisme	2001	Trends, potenties en doelgroepen op de onderdelen vaarrecreatie, verblijfsrecreatie, plattelands-toerisme en cultuurtoerisme
Sporen naar de toekomst	2009	Basisdocument voor verbetering regionale mobiliteit en (spoorse) bereikbaarheid van Coevorden en ontwikkeling omgeving stationsgebied
Projectplan RSP	2010	Document waarin het planproces van RSP Coevorden voor de korte termijn wordt gegeven.
All Inclusive	2010	Verdere professionalisering van Toreco en daarmee het versterking van onze toeristische sector

Beleidstuk verwacht	Jaar	Inhoud
Werklocaties Coevorden	2011	Beleidskader voor de werklocaties Coevorden
Economisch beleidsplan	2011	te volgen beleid voor de komende jaren met betrekking tot alle facetten van de economie

Gemeentelijk mobiliteitsplan	2011	Beleidskader op het gebied van verkeer en vervoer, met aandacht voor bereikbaarheid leefbaarheid en verkeersveiligheid.

Aanvullend zal de beschreven visie worden vertaald in de nieuwe- en nog te herziene bestemmingsplannen, waarin regels worden bepaald voor de aspecten rondom bedrijvigheid.

Wonen, Bebouwde omgeving en voorzieningen

De beschreven visie wordt uitgevoerd door de toepassing van het vigerende gemeentelijke beleid zoals verwoord in:

Beleidstuk actueel	Jaar	Inhoud
Wensbeeld Coevorden	2001	Speerpunten ontwikkeling Centrum Coevorden
Nota accommodatiebeleid welzijn, kunst en cultuur	2004	Kaders omtrent de aanpak om te komen tot realisatie van accom-modaties. Rol gemeente en rol derden. Ontwikkelingsperspectief accommodaties vloeit hieruit voort.
Welstandnota	2004	Kaders omtrent de eisen waaraan een bouwwerk moet voldoen voor een positief welstandadvies
Masterplan Centrum Coevorden	2005	Uitvoeringsopdracht revitalisering stadscentrum
Woonplan II 2005-2015	2005	Gemeentelijk woonbeleid en ambities op het gebied van wonen, zorg en welzijn
Kadernota buitengewoon platteland	2005	Visie op het platteland met aandacht voor evenwicht tussen behoud en vernieuwing van het plattelandsgebied (dorpen en buitengebied)
Evaluatie kadernota buitengewoon Platteland	2008	Evaluatie van de nota en het project buitengewoon platteland
Notitie ‘woningbouwstrategie voor de stad Coevorden’	2010	Uitgangspunten voor gewenste kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van de woningbouw in de stad Coevorden in de komende jaren
Concept Notitie ‘woningbouwstrategie voor de grote- en kleine kernen van de gemeente Coevorden tot 2020’	2011	Uitgangspunten voor gewenste kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van de woningbouw in de grote- en kleine kernen van de gemeente Coevorden

Beleidstuk verwacht	Jaar	Inhoud
Actualisatie Welstandnota	2011	Actualiseren, in verband met Wabo, van de kaders omtrent eisen waaraan een bouwwerk moet voldoen voor een positief welstandadvies
Accomodatiebeleid	2011	Gemeentelijk beleid omtrent het faciliteren van sociaal-maatschappelijke doelstellingen
Gebiedsvisie stationsomgeving Coevorden	2011	Visie voor de stationsomgeving Coevorden

Aanvullend zal de beschreven visie worden vertaald in de nieuwe- en nog te herziene bestemmingsplannen, waarin regels worden bepaald voor bestaande en nieuwe woningen en hun grootte.

Toerisme en Recreatie

De beschreven visie wordt uitgevoerd door de toepassing van het vigerende gemeentelijke beleid zoals verwoord in:

Beleidstuk actueel	Jaar	Inhoud
Wensbeeld Coevorden	2001	Speerpunten ontwikkeling Centrum Coevorden
Masterplan Centrum Coevorden	2005	Uitvoeringsopdracht revitalisering stadscentrum
Het gemeentelijk waterplan 2006-2010	2006	Gemeentelijke ambities en opgaven op het gebied van lokaal waterbeleid
All Inclusive	2010	Verdere professionalisering van Toreco en daarmee het versterking van onze toeristische sector
Beleidstuk verwacht	**Jaar**	**Inhoud**
Gemeentelijk mobiliteitsplan	2011	Beleidskader op het gebied van verkeer en vervoer, met aandacht voor bereikbaarheid leefbaarheid en verkeersveiligheid.
Nieuwe Watervisie Coevorden	2011	Gemeentelijke ambities en opgaven op het gebied van lokaal waterbeleid
Cultuurhistorische Inventarisatie & beleidskader (CHI)	2011	Inventarisatie en beleid van de cultuurhistorische kenmerken, landschappelijke samenhangen en ruimtelijke structuren van de gemeente Coevorden

Aanvullend zal de beschreven visie worden vertaald in de nieuwe- en nog te herziene bestemmingsplannen, waarin regels worden bepaald voor de aspecten rondom toerisme en recreatie.

Infrastructuur

De beschreven visie wordt uitgevoerd door de toepassing van het vigerende gemeentelijke beleid zoals verwoord in:

Beleidstuk actueel	Jaar	Inhoud
Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan	1999	Gemeentelijk beleid gericht op bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid
Masterplan Centrum Coevorden	2005	Uitvoeringsopdracht revitalisering stadscentrum
Het gemeentelijk waterplan 2006-2010	2006	Gemeentelijke ambities en op-gaven op het gebied van lokaal waterbeleid
Sporen naar de toekomst (RSP)	2009	Basisdocument voor verbetering regionale mobiliteit en (spoorse) bereikbaarheid van Coevorden en ontwikkeling stationsgebied.
Projectplan RSP	2010	Document waarin de scope van het RSP en het planproces voor de korte termijn wordt gegeven.

Beleidstuk verwacht	Jaar	Inhoud
Gemeentelijk mobiliteitsplan	2011	Beleidskader op het gebied van verkeer en vervoer, met aandacht voor bereikbaarheid leefbaarheid en verkeersveiligheid.
Nieuwe Watervisie Coevorden	2011	Gemeentelijke ambities en opgaven op het gebied van lokaal waterbeleid
Gebiedsvisie stationsomgeving Coevorden	2011	Visie voor de stationsomgeving Coevorden

Aanvullend zal de beschreven visie worden vertaald in de nieuwe- nog te herziene bestemmingsplannen, waarin regels worden bepaald voor de aspecten rondom verkeer en vervoer.

Milieu, Klimaat en Energie

De beschreven visie wordt uitgevoerd door de toepassing van het vigerende gemeentelijke beleid zoals verwoord in:

Beleidstuk actueel	Jaar	Inhoud
Klimaatbeleidsplan 2009 & verder	2009	Gemeentelijke beleidsambities op het gebied van duurzame energie en energiebesparing
Klimaatcontract 2010-2011	2010-2011	Afspraken tussen provincie en gemeente om gezamenlijk te werken aan onze ambities op het gebied van klimaat en energie

Beleidstuk verwacht	Jaar	Inhoud
Geluidbeleid	2011	Geluidbeleid voor de niet-gezoneerde industrieterreinen en hogere waarden
Bodembeleid	2011	Bodemfunctieklassenkaart en bodemkwaliteitskaart voor de gemeente Coevorden

Aanvullend zal de beschreven visie worden vertaald in de nieuwe- en nog te herziene bestemmingsplannen, waarin regels worden bepaald voor de aspecten rondom milieu, klimaat en energie.

Water

De beschreven visie wordt uitgevoerd door de toepassing van het vigerende gemeentelijke beleid zoals verwoord in:

Beleidstuk actueel	Jaar	Inhoud
Het gemeentelijk waterplan 2006-2010	2006	Gemeentelijke ambities en opgaven op het gebied van lokaal waterbeleid
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP)	2009	Beheer, onderhoud en vervanging van riolering

Beleidstuk verwacht	Jaar	Inhoud
Nieuwe Watervisie Coevorden	2011	Gemeentelijke ambities en opgaven op het gebied van lokaal waterbeleid
Rioolbeheerplan	2011	Beheer, onderhoud en vervanging van riolering
Uitvoeringsplan grondwater	2011-2014	Beleid omtrent het beheer van het grondwater

7.2 Economische haalbaarheid

Sinds de invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) zijn gemeenten verplicht om in de structuurvisie aan te geven hoe de gemeente denkt de genoemde ontwikkelingen te realiseren en dus ook te financieren. Daarvoor is deze uitvoeringsparagraaf opgenomen.

Het realiseren van ambities die voortkomen uit de structuurvisie is vaak een langlopend proces. Bij dit proces zijn we niet alleen als gemeente aan zet, zeker in de fase van uitvoeren en realiseren zijn we afhankelijk van andere partijen.

Het rond krijgen van de financiering voor desbetreffende beleids-voornemens is soms erg ingewikkeld. Vanuit de invoering van de nieuwe Wro in 2008 hebben we de mogelijkheden gekregen om bovenplanse kosten te verhalen. Willen we hier gebruik van maken, dan is het vanuit de wet verplicht om het op te nemen in de structuurvisie.

Wij zien binnen deze visie geen mogelijkheden om toepassing te geven aan de instrumenten om bovenplanse kosten te verhalen.

7.3 Uitvoeringsprogramma

Hieronder wordt in de tabel aangegeven welke mogelijke projecten voortvloeien uit de voorgaande structuurvisie. Welke rol de gemeente speelt? Met wie ze samenwerkt? En op welk termijn het project gerealiseerd wordt.

Ontwikkelingen	Thema's	Projecten	Rol gemeente[1]	Termijn[2]	Samen met
Bepalen kernkwaliteiten landschap, natuur en cultuurhistorie	Landschap, natuur en cultuurhistorie	1. Opstellen van Cultuur historische Inventarisatie (CHI) 2. Opstellen bodemkwaliteitskaart 3. Opstellen Landschaps-ontwikkelingsplan	▪ Initiëren, ontwikkelen ▪ Initiëren, ontwikkelen ▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte termijn ▪ Korte termijn ▪ Lange termijn	▪ Provincie
Versterken landschap en cultuurhistorie	Landschap, natuur en cultuurhistorie	4. Versterking beekdalen 5. Versterking landschap en cultuurhistorie	▪ Initiëren, participeren ▪ Initiëren, sturen, faciliteren	▪ Middellange/lange termijn ▪ Middellange/lange termijn	▪ Waterschap, boeren, natuurbeheerders ▪ Waterschap, boeren, natuurbeheerders
Ruimte voor waterberging	Water	6. Waterberging Ossehaar 7. Waterberging Groot Weijerswold 8. Waterberging Oosterhesselerlanden 9. Realiseren ontbrekende deel stadsgracht	▪ Faciliteren ▪ Faciliteren ▪ Faciliteren ▪ Sturen, faciliteren, participeren	▪ Korte/middellange termijn ▪ Korte/middellange termijn ▪ Korte/middellange termijn ▪ Middellange/lange termijn	▪ Waterschap, grondeigenaren ▪ Waterschap, grondeigenaren ▪ Waterschap, grondeigenaren ▪ Waterschap
Actualiseren bestemmingsplan buitengebied	Landschap, natuur en cultuurhistorie Water Wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen Werken Infrastructuur	10. Actualiseren Bestemmingsplan Buitengebied, met onder andere deelprojecten zoals; vergroting agrarisch bouwblokken, beleid rondom het 'nieuwe cultuur-landschap', mestbassins en VAB's	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte termijn	
Versterken uitstraling vestingstad Coevorden	Wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen Landschap, natuur en cultuurhistorie Water Recreatie en toerisme	* Realiseren ontbrekende deel stadsgracht (zie 9) 11. Realiseren parkeervoorzieningen 12. Wensbeeld centrum Coevorden, uitvoering diverse projecten zoals Bogas, locatie brandweerkazerne, Weeshuisstraat 13. Evaluatie wensbeeld centrum Coevorden en herijking visie	▪ Sturen, faciliteren, participeren ▪ Initiëren, ontwikkelen ▪ Initiëren, sturen,faciliteren, participeren	▪ Middellange/lange termijn ▪ Middellange termijn ▪ Korte/middellange/lange termijn ▪ Korte termijn	▪ Waterschap ▪ Ondernemers ▪ Provincie, bedrijven, burgers ▪ Bedrijven, burgers

1 ***Initiëren:*** *de gemeente is initiatiefnemer;* ***participeren:*** *de gemeente werkt samen met andere partijen;* ***faciliteren:*** *de gemeente heeft een ondersteunende rol of stelt voorzieningen beschikbaar;* ***sturen:*** *de gemeente geeft sturing aan het initiatief;* ***ontwikkelen:*** *de gemeente ontwikkelt het project*

2 ***Korte termijn****, 1 - 2 jaar;* ***middellange termijn****, 3 - 5 jaar en* ***lange termijn****, 6 - 10 jaar*

Ontwikkelingen	Thema's	Projecten	Rol gemeente[1]	Termijn[2]	Samen met
Regio Specifiek Pakket (RSP)	Werken Infrastructuur	14. Het realiseren van een rechtstreekse aansluiting van de euroterminal op het spoor Zwolle-Emmen	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie, ProRail
		15. Visie integrale gebiedsontwikkeling Stationsgebied	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie, ProRail, ondernemers
		16. Transformatie stationsgebied	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Middellange/lange termijn	▪ Provincie, ProRail, ondernemers
Intensiveren grensoverschrijdende spoorverbinding	Werken Infrastructuur	17. Onderzoek naar haalbaarheid optimalisatie Bentheimer-Eisenbahn	▪ Initiëren, faciliteren	▪ Korte termijn	▪ Bentheimer-Eisenbahn
		18. Optimalisatie spoorverbinding goederenvervoer Bentheimer-Eisenbahn	▪ Initiëren, faciliteren	▪ Middellange/lange termijn	▪ Rijk, Provincie, landskreis, Eurregio
		19. Realiseren toeristische spoorlijn Bentheimer-Eisenbahn	▪ Initiëren, faciliteren	▪ Middellange/lange termijn	▪ Rijk, Provincie, landskreis, Eurregio
Versterken trimodaliteit	Werken Infrastructuur	20. Realiseren dryport Coevorden – Emmen	▪ Initiëren,participeren, faciliteren	▪ Korte termijn	▪ Provincie, gemeenten, bedrijven
		21. Zuidelijke aansluiting N34	▪ Initiëren, faciliteren	▪ Middellange/lange termijn	
		22. verbeteren spoorverbinding	▪ Initiëren, participeren	▪ Middellange/lange termijn	▪ Provincie
		23. verbeteren vaarverbinding	▪ Initiëren, participeren	▪ Middellange/lange termijn	▪ Provincie ▪ Provincie
Ontwikkelen Geopark	Landschap, natuur en cultuurhistorie Recreatie en Toerisme	24. Uitbouwen Land Art Centrum Dalen	▪ Participeren	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie, gemeenten
		25. Stimuleren schildersdorp Aalden-Zweeloo	▪ Participeren	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie, gemeenten
		26. Opwaarderen Stedelijk museum Coevorden	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie, gemeenten

Ontwikkelingen	Thema's	Projecten	Rol gemeente[1]	Termijn[2]	Samen met
Verbeteren recreatieve infrastructuur	Infrastructuur Recreatie en Toerisme Water	27. Inventarisatie/ realiseren ontbrekende schakels fietsstructuur	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie
		28. Realiseren (bewaakte) fietsenstalling in stad Coevorden	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	
		29. Realiseren TOP-locaties/ toegangspoorten	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte termijn	▪ Provincie
		30. Realiseren oplaadpunten fiets	▪ Initiëren	▪ Korte termijn	▪ Bedrijven
		31. Oplossen fysieke barrières infrastructuur	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Lange termijn	▪ Provincie
		32. Herstellen oude routes	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Middellange/lange termijn	▪ Provincie, Gemeenten
		33. Bevaarbaar maken van het kanaal Coevorden-Zwinderen	▪ Initiëren, participeren	▪ Middellange/lange termijn	▪ Provincie, waterschap
		34. Bevaarbaar maken van het Picardiekanaal voor kano's	▪ Initiëren, participeren	▪ Middellange termijn	▪ Provincie, waterschap
		35. Bevaarbaar maken van het Coevorden-Vechtkanaal voor kano's	▪ Initiëren, participeren	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie, waterschap, Duitse buurgemeente
		36. Realiseren aanlegvoorzieningen	▪ faciliteren	▪ Middellange termijn	▪ Provincie, waterschap
Stimuleren verblijfsrecreatie	Recreatie en Toerisme	37. Invulling hotel locatie Dalen	▪ Faciliteren	▪ Korte termijn	
		38. Stimuleren kwaliteitsverbetering recreatieterreinen	▪ Initiëren, faciliteren	▪ Korte/middellange termijn	
Realiseren stedelijke vernieuwing[1]	Werken Wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen	39. Herstructurering Holwert Midden/Noord	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie
		40. Herstructurering De Hare/ Leeuwerikenveld I	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Middellange/lange termijn	▪ Provincie
		41. Transformatie van Holwert-Zuid	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie,bedrijven, ontwikkelaar
		42. Realiseren uitbreiding Molenakkers (Dalen)	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte termijn	
		43. Realiseren uitbreiding Polakkers (Dalen)	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	
		44. Realiseren uitbreiding Sleen	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	

Ontwikkelingen	Thema's	Projecten	Rol gemeente[1]	Termijn[2]	Samen met
Realiseren stedelijke vernieuwing[2]		45. Realiseren uitbreiding Aelderhoge (Aalden)	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Ontwikkelaar
		46. Herinvulling Seubers	▪ faciliteren	▪ Korte/middellange termijn	▪ Ontwikkelaar
		47. Herinvulling centrum Oosterhesselen	▪ faciliteren	▪ Korte/middellange termijn	
		48. Herinvulling Spinde (Dalen)	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	
		49. Herinvulling Korenhof (Dalen)	▪ Faciliteren	▪ Korte termijn	
		50. Herinvulling Selkersgoorn	▪ Faciliteren	▪ Korte termijn	
		51. Opstellen prestatieafspraken woningbouwcorperatie	▪ Initiëren, participeren, sturen	▪ Korte termijn	▪ Woningbouwcorporatie
		52. Herstructurering Sallandsestraat	▪ Initiëren, faciliteren	▪ Middellange/lange termijn	▪ Woningbouwcorporatie
		53. Herstructurering Binnenvree	▪ Initiëren, faciliteren	▪ Middellange/lange termijn	▪ Woningbouwcorporatie
Versterken duurzaamheid	Infrastructuur Wonen, bebouwde omgeving en voorzieningen Werken Milieu, klimaat en energie	54. Realiseren warmtenetwerk in Stad Coevorden	▪ faciliteren	▪ Korte/middellange termijn	
		55. Hergebruiken restwarmte productieprocessen in Europark	▪ Sturen, initiëren	▪ Korte/middellange termijn	▪ Bedrijven
		56. Duurzaam mobiliteitsplan	▪ Initiëren, ontwikkelen	▪ Korte/middellange termijn	▪ Provincie

Begrippenlijst

Archeologie	de bronnen van onderzoek zijn vooral materiële overblijfselen. Deze overblijfselen kunnen zich onder de grond bevinden (bijv. stenen werktuigen) maar ook boven de grond (bijv. grafheuvels, hunebedden en mottes).
Agrarische Biovergisting	biogaswinning, waarbij hetzij voor minimaal 50 % gebruik wordt gemaakt van mest afkomstig van het betreffende agrarische bedrijf of cosubstraten, het zij het product, waaronder restproduct voor minimaal 50 % wordt gebruikt op het betreffende agrarische bedrijf.
Beeldkwaliteitplan	plan waarin aangegeven wordt op welke wijze invulling gegeven wordt aan vormgeving en kwaliteit van de bebouwde en/of openbare ruimte.
Belvedèregebied	zijn ontstaan uit de Nota Belvedère. De doelstelling van de nota is om cultuurhistorische waarden meer prioriteit te geven bij de inrichting van Nederland.
Beschermde woonvorm	is een woonvorm voor personen met een handicap. Het is bedoeld voor personen met een handicap die over een zekere mate van zelfredzaamheid beschikken, waardoor ze een autonoom geïntegreerd wonen en leven aankunnen, maar omwille van hun beperkingen (vaardigheden, onzekerheden) nood hebben aan ondersteuning en/of begeleiding.
Cultuurhistorie	de bestudering van het onroerend deel van het cultureel erfgoed, bestaande uit het bodemarchief (archeologie), de sporen van menselijk handelen in het landschap (historische geografie) en de gebouwde omgeving (bouw- en kunsthistorie)
CHI	Cultuur Historische Inventarisatie
Drentse Zuidas	een ruimtelijk-economisch samenwerkingsverband tussen gemeenten langs de A37

Dryport	is in essentie een haven, gelegen in het achterland in een industrieel/ handelscentrum, die multimodaal is verbonden met één of meerdere zeehavens en die dezelfde diensten levert als in de zeehavens worden geboden.
EHS	De Ecologische Hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland.
ETP	Energietransitiepark.
Gezinsverdunning	het aantal personen per huishouden neemt af
IPO	Interprovinciaal Overleg
Kernkwaliteit	de pijlers van een gebied, waarop de landschappelijke, natuurlijke en/of cultuurhistorische waarden gebaseerd zijn.
Levensloopbestendige Woningen	dit is het overkoepelende begrip voor woningen die geschikt zijn of eenvoudig geschikt zijn te maken voor bewoning tot op hoge leeftijd, ook in geval van fysieke handicaps of chronische ziekten van bewoners. Levensloopbestendige woningen zijn er in verschillende gradaties en voor verschillende doelgroepen en kunnen zowel door nieuwbouw als verbouw van woningen worden toegevoegd aan het woningbestand.
ILB	Impuls Lokaal Bodembeheer.
Monument	alle tenminste 50 jaar geleden vervaardigde bouwwerken of objecten, die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap en/of hun cultuurhistorische waarde (art.1 Monumentenwet).
MW	Megawatt
NSL	Nationaal Samenwerkingsverband Luchtkwaliteit
Ontgroening	het afnemen van het aandeel jongeren in de bevolking als gevolg van een afname in het geboortecijfer. Het gevolg van ontgroening is een stijging van de gemiddelde leeftijd van de bevolking en een toename van het aandeel werkende op de totale bevolking.
RSP	Regio Specifiekpakket ; Alternatief ter compensatie van het niet realiseren van de Zuiderzeelijn. De gelden worden gebruikt voor het verbeteren van de infrastructuur in Noord Nederland.

Transformatieopgave	wijziging van het woningbestand. Het aanbod betaalbare eengezinswoningen is te groot, terwijl het aantal duurdere eengezinswoningen niet toereikend is.
Vergrijzing	is een aspect van een verandering in de bevolkingssamenstelling. Deze term wordt gebruikt om aan te geven dat het aandeel van ouderen in de bevolking stijgt en daardoor een stijging van de gemiddelde leeftijd veroorzaakt.
Welstandsnota	door de gemeente Coevorden vastgestelde nota, waarin criteria zijn benoemd voor toetsing van nieuwe ontwikkelingen binnen de gemeente door de welstandscommissie.
Wro	Wet ruimtelijke ordening